

Glava 4: Nivo transporta

Ciljevi:

- Shvatiti principe na kojima počivaju servisi nivoa transporta:
 - Multipleksiranje/demultipleksiranje
 - Pouzdan prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - ~~Kontrola zagušenja~~
- Protokoli transportnog nivoa na Internetu:
 - UDP: nekonektivni transport
 - TCP: konektivni transport
 - ~~TCP kontrola zagušenja~~
 - ~~QUIC~~

Glava 4: Sadržaj

4.1 Servisi nivoa transporta

4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje

4.3 Nekonektivni transport: UDP

4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka

4.5 Konektivni transport: TCP

- Struktura segmenta
- Pouzdani prenos podataka
- Kontrola protoka
- Upravljanje vezom

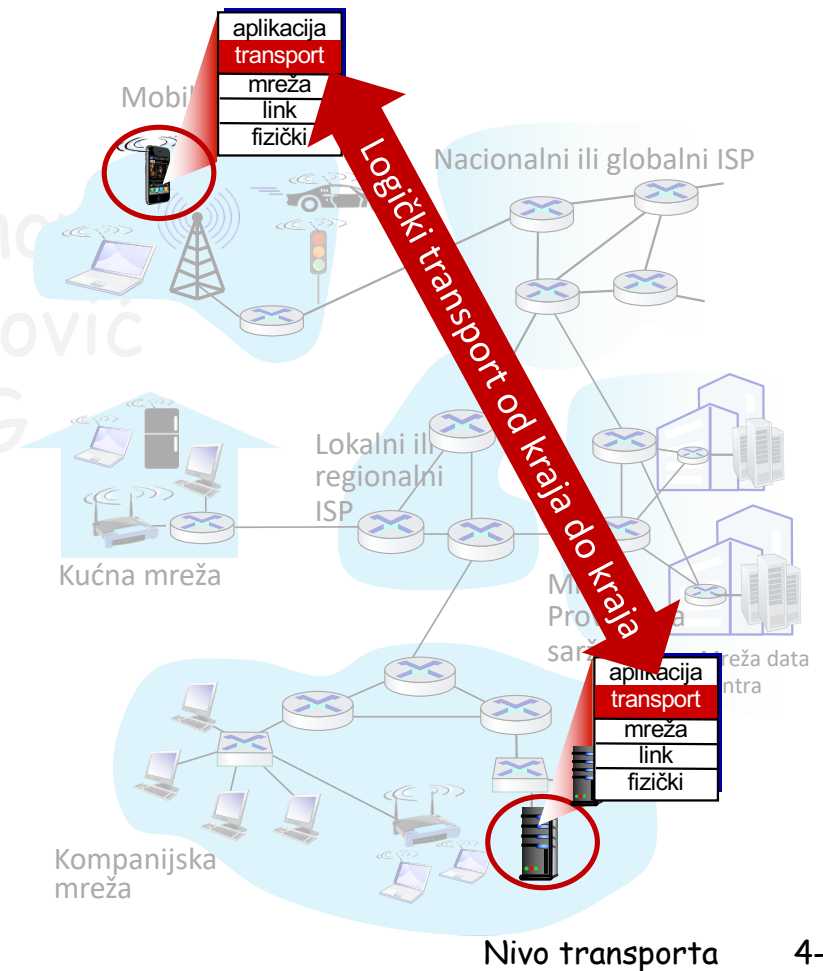
~~4.6 Principi kontrole zagušenja~~

~~4.7 TCP kontrola zagušenja~~

~~4.8 QUIC~~

Transportni servisi i protokoli

- obezbjeđuju **logičku komunikaciju** između aplikacija koje se odvijaju na različitim hostovima
- transportni protokoli se implementiraju na krajnjim sistemima
 - **Predajna strana** transportnog protokola dijeli poruke u **segmente**, prosleđuje ih mrežnom nivou
 - **Prijemna strana** transportnog protokola desegmentira segmente u poruke, i prosleđuje ih nivou aplikacije
- Više od jednog transportnog protokola je na raspolaganju aplikacijama
 - Na Internetu dominiraju TCP i UDP

Poređenje transportnog i mrežnog nivoa

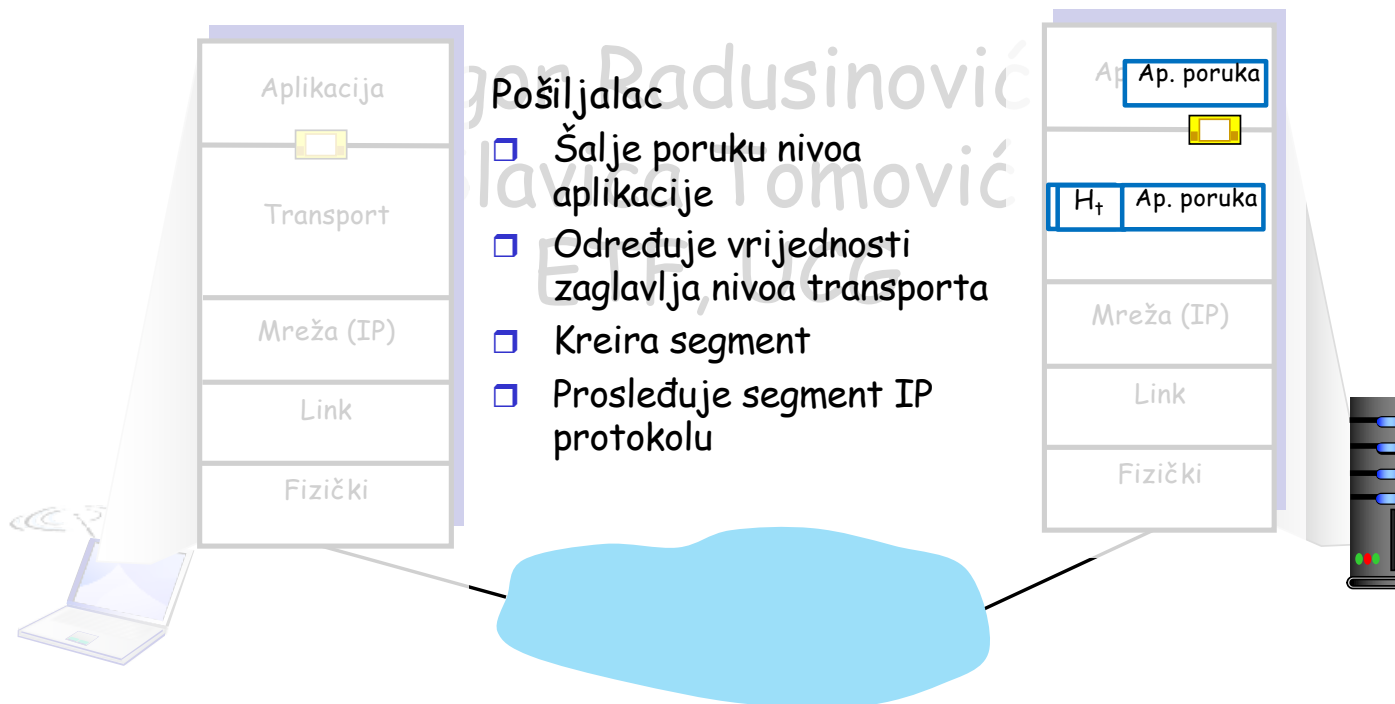
- ❑ **Mrežni nivo** obezbeđuje logičku komunikaciju između hostova
- ❑ **Transportni nivo** obezbeđuje logičku komunikaciju između procesa
 - Oslanja se na servise mrežnog nivoa i poboljšava njihove osobine

Analogija:

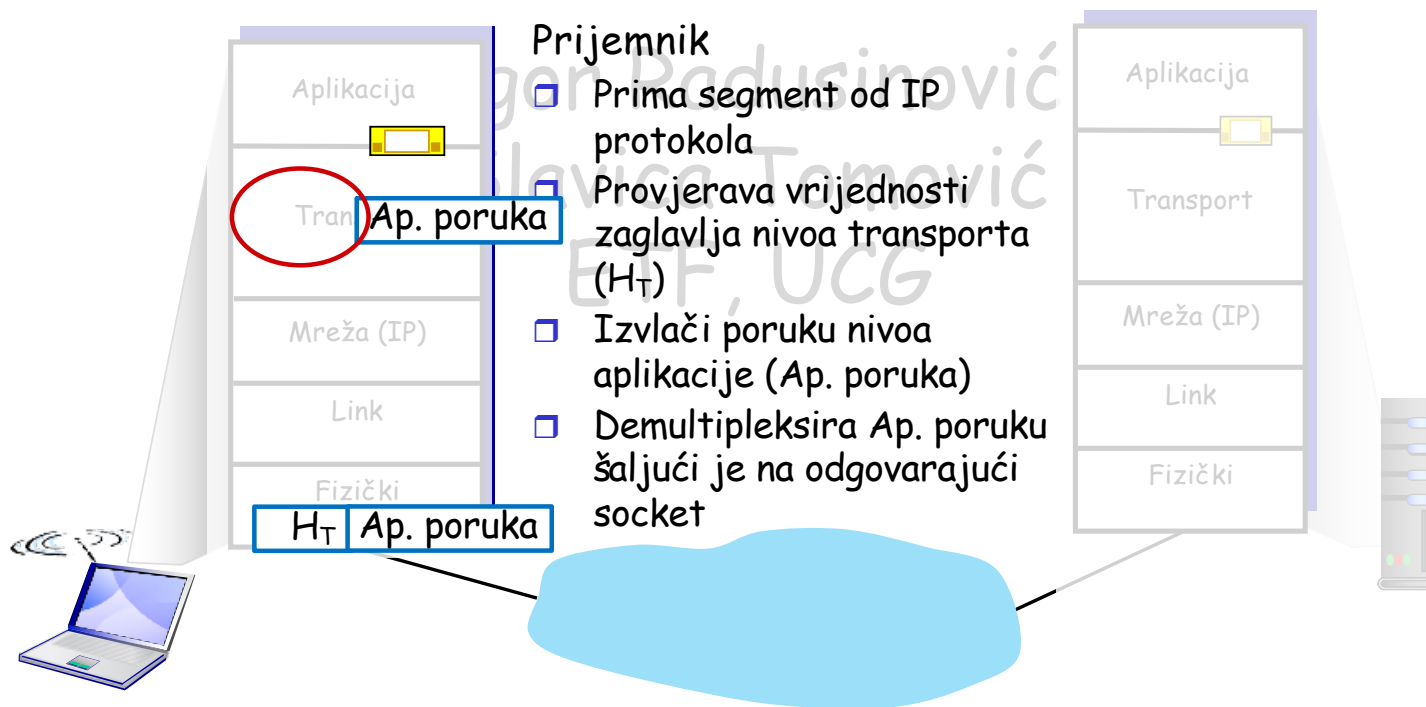
12 ljudi šalje pisma za 12 ljudi

- ❑ procesi = ljudi
- ❑ poruke = poruke u kovertama
- ❑ hostovi = kuće u kojima ljudi žive
- ❑ transportni protokol = zapis na koverti
- ❑ mrežni protokol = poštanski servis

Akcije transportnog nivoa

Akcije transportnog nivoa

Internet protokoli transportnog nivoa

□ TCP

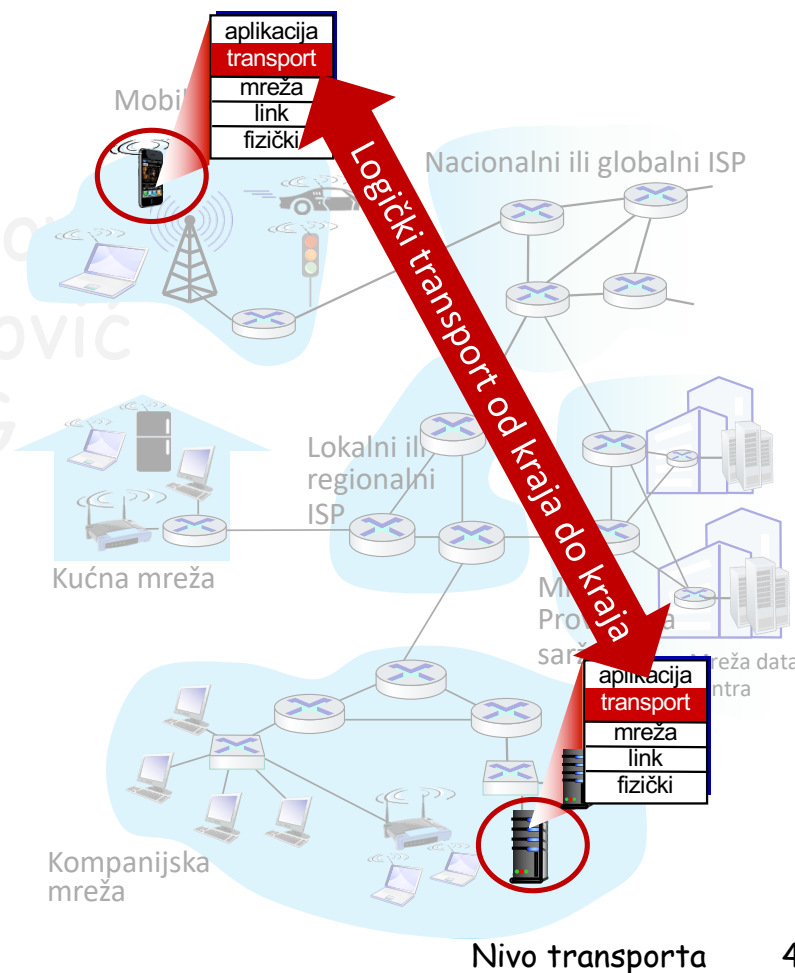
- Multipleksiranje/demultipleksiranje saobraćaja različitih procesa
- Pouzdana, redosledna isporuka
- Kontrola zagušenja
- Kontrola protoka
- Uspostavljanje veze

□ UDP

- Multipleksiranje /demultipleksiranje saobraćaja različitih procesa
- Detekcija greške u zaglavlju
- nepouzdana, neredosledna isporuka
- Bez unapređenja "best-effort" servisa IP protokola

□ Servisi koji se ne pružaju:

- Garantovano kašnjenje
- Garantovana propusnost
- Zaštita

Nivo transporta

Glava 4: Sadržaj

4.1 Servisi nivoa transporta

4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje

4.3 Nekonektivni transport: UDP

4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka

4.5 Konektivni transport: TCP

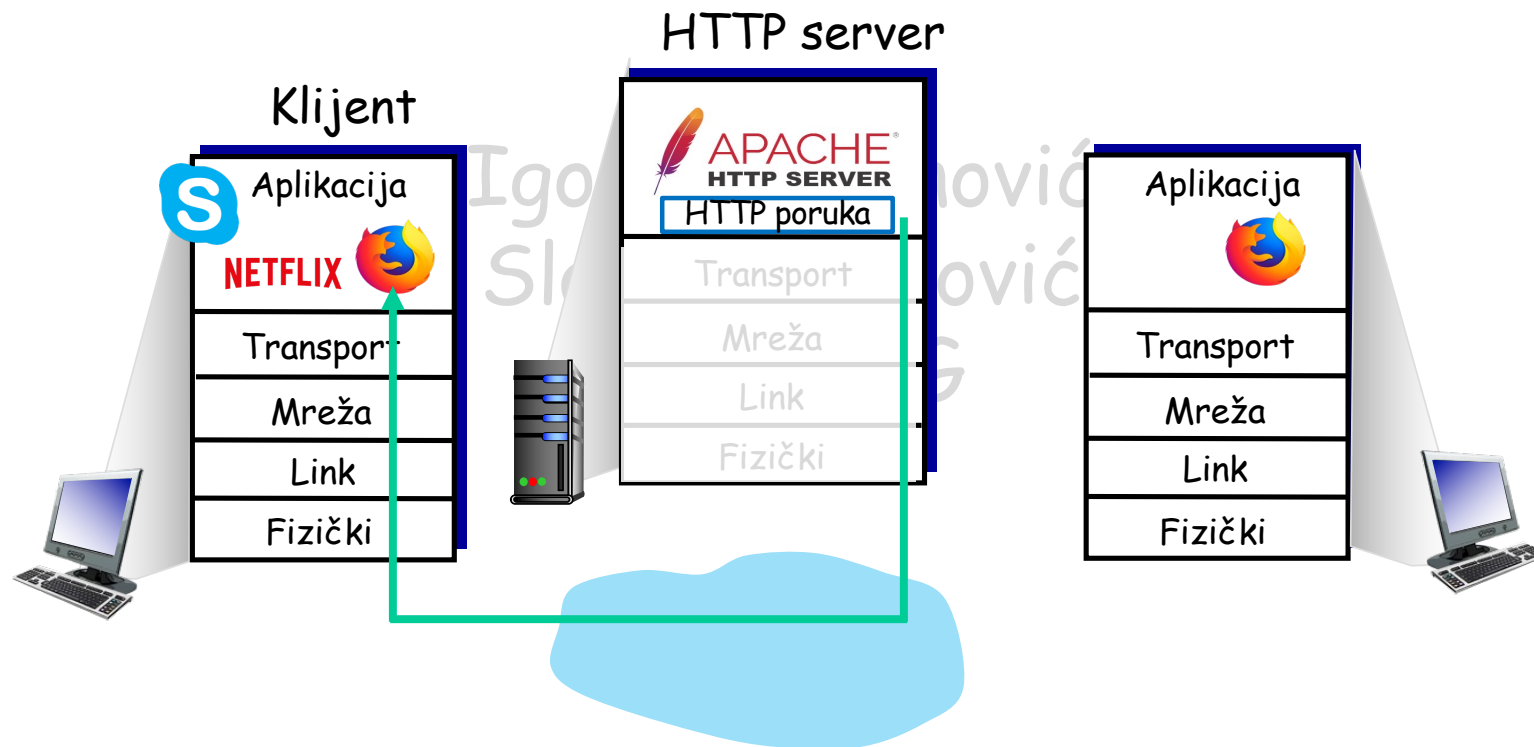
- Struktura segmenta
- Pouzdani prenos podataka
- Kontrola protoka
- Upravljanje vezom

~~4.6 Principi kontrole zagušenja~~

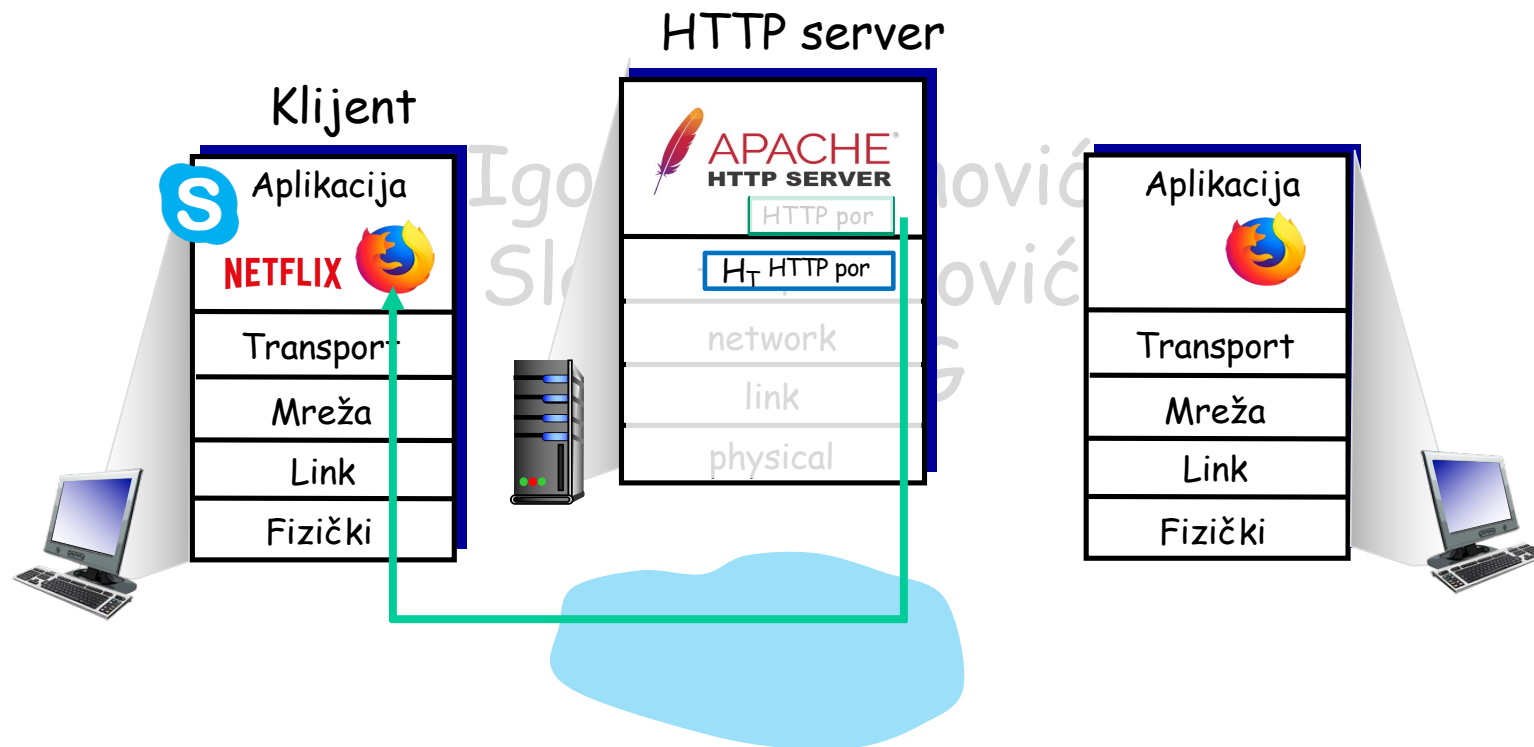
~~4.7 TCP kontrola zagušenja~~

~~4.8 QUIC~~

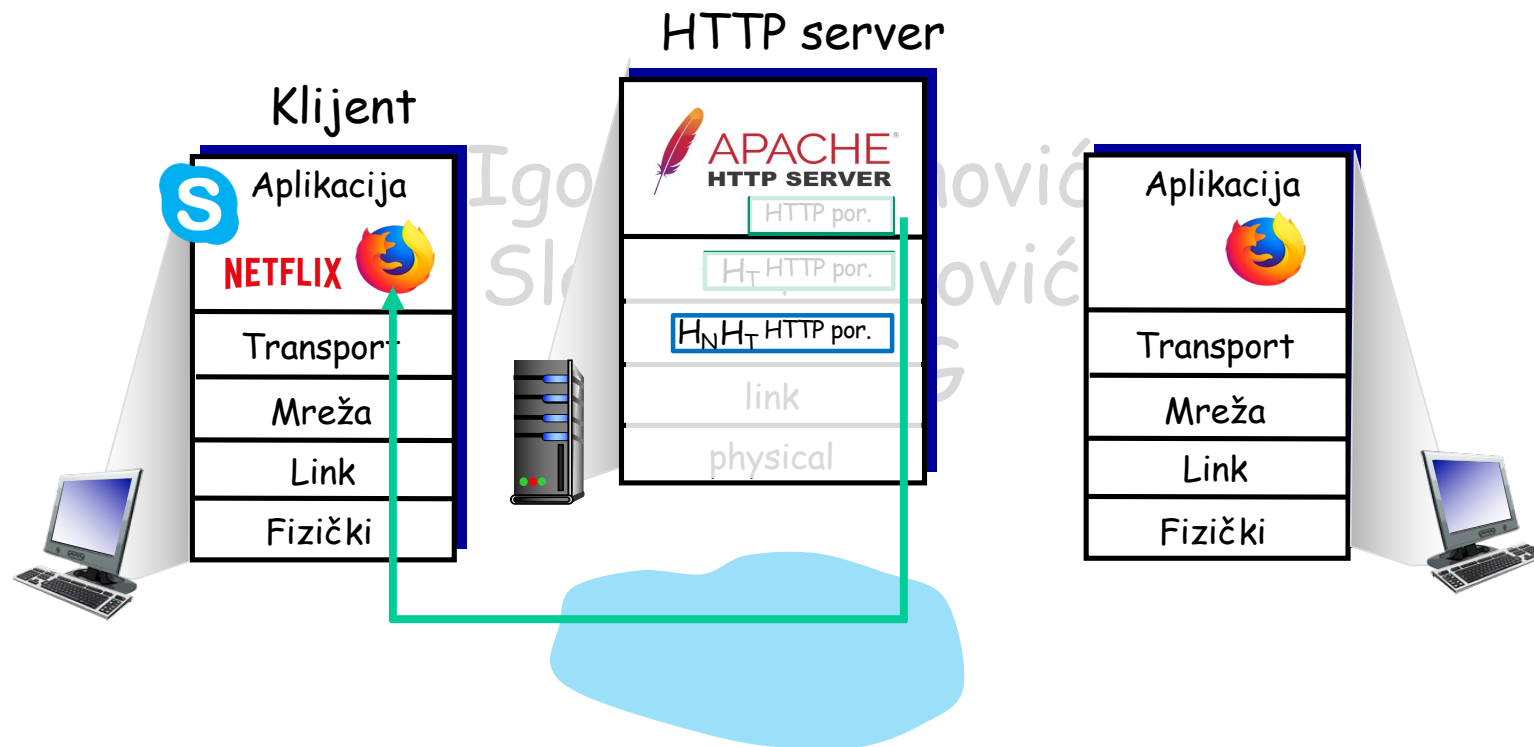
Mutlipleksiranje i demultipleksiranje

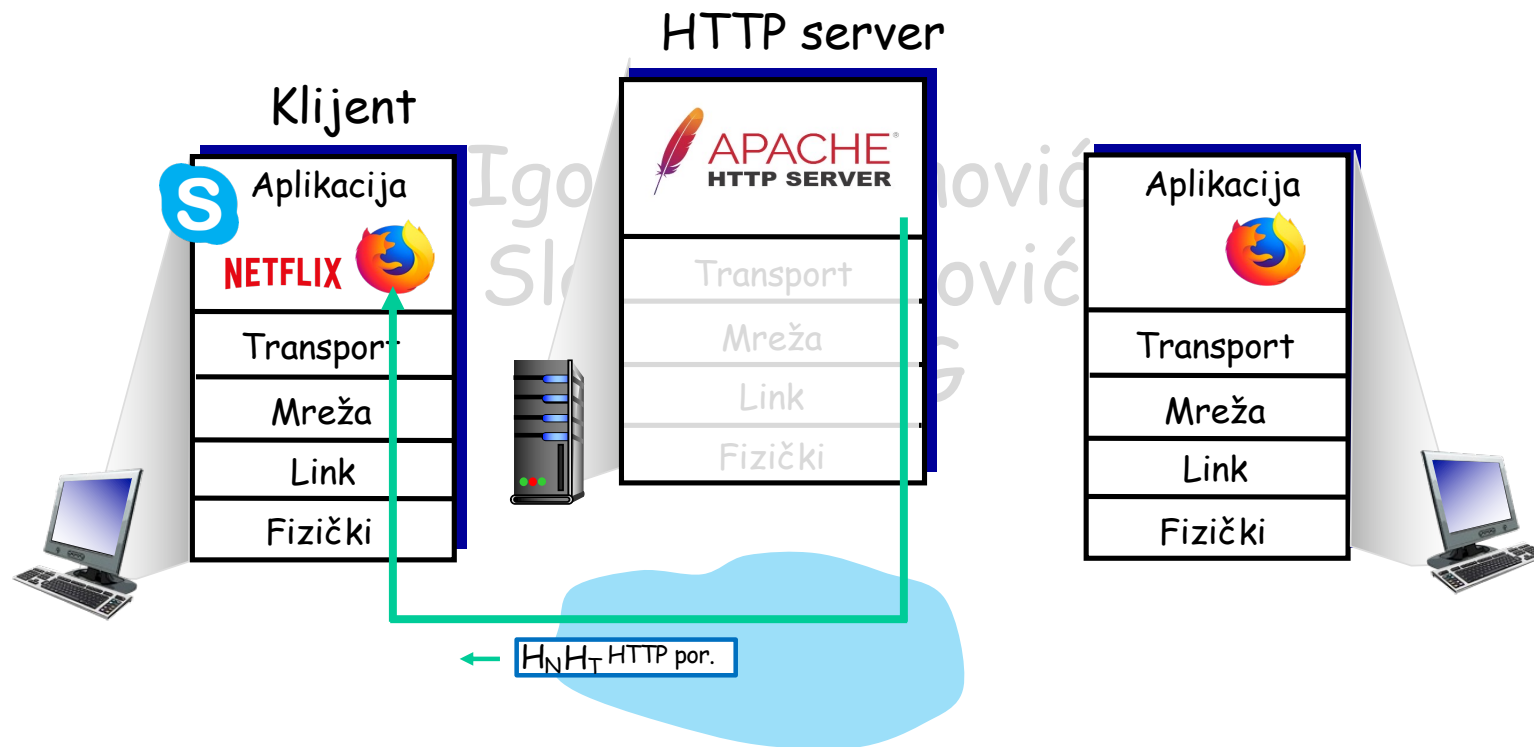
Multiplexiranje i demultiplexiranje

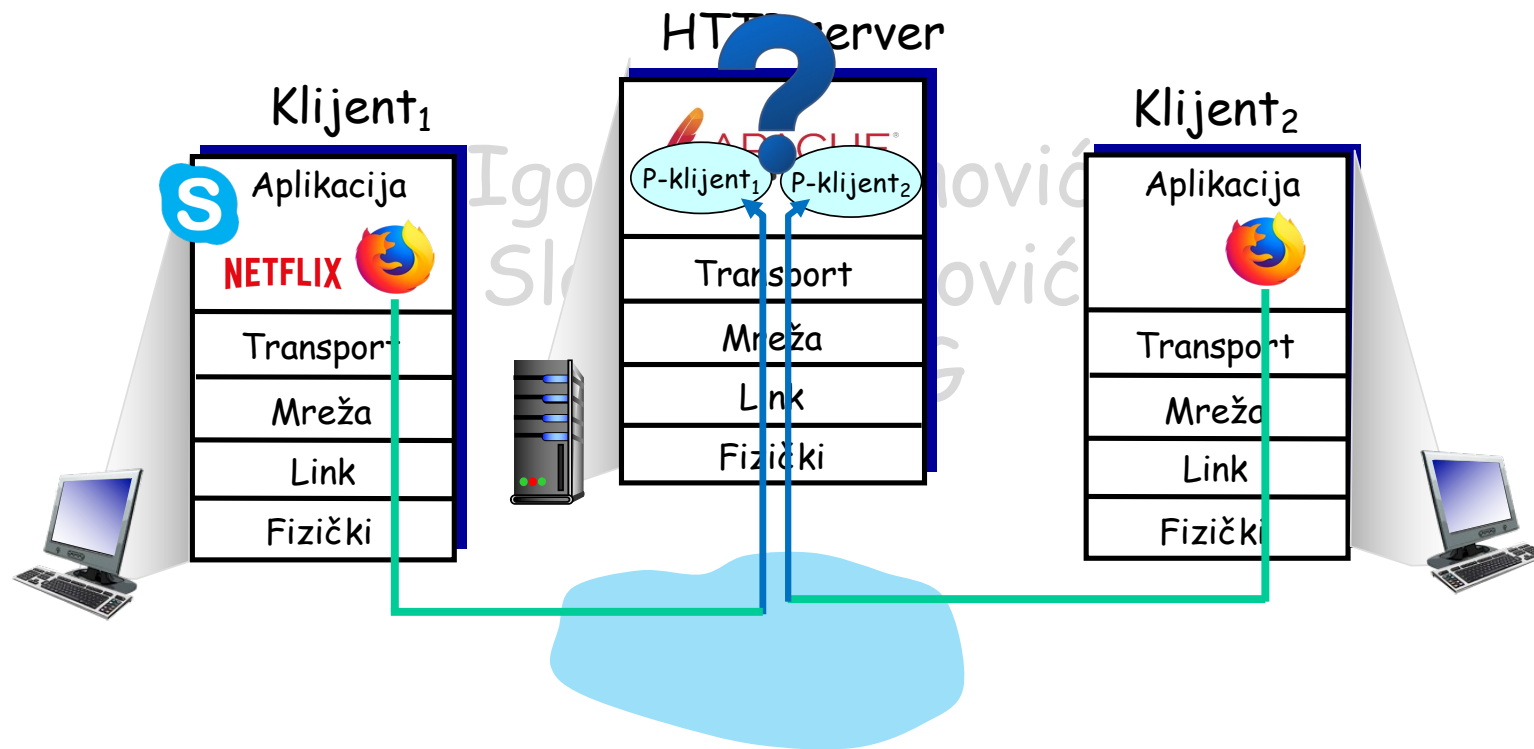
Mutlipleksiranje i demultipleksiranje

Multiplexiranje i demultiplexiranje

Multiplexiranje i demultiplexiranje

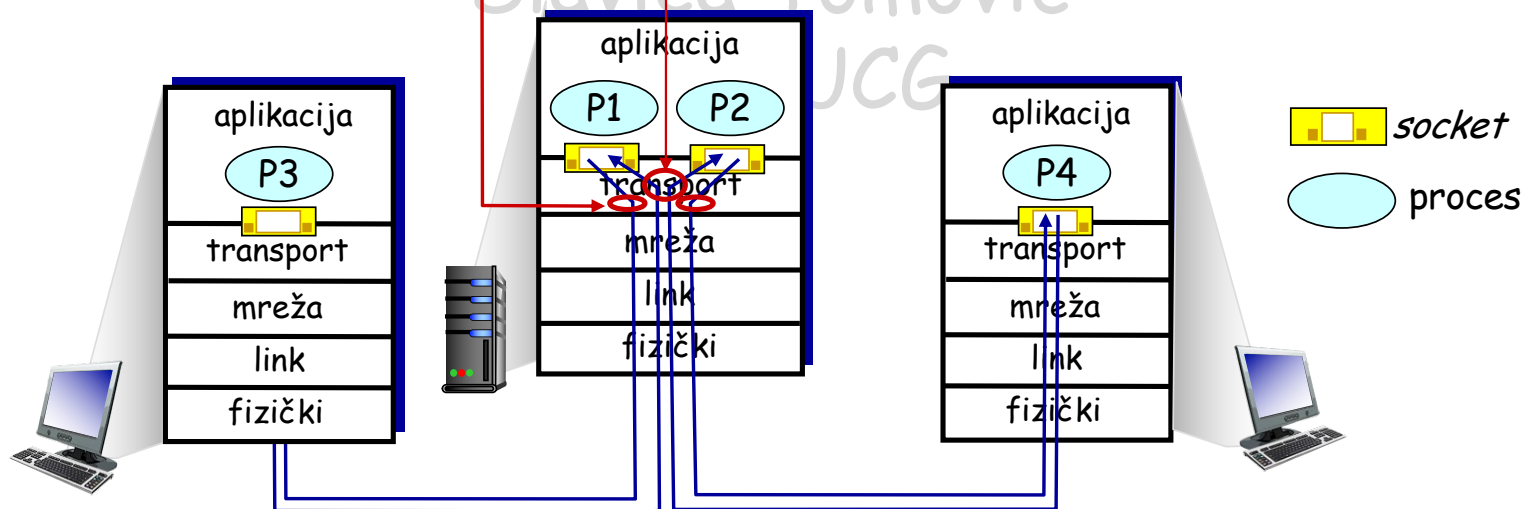
Multiplexiranje/demultiplexiranje

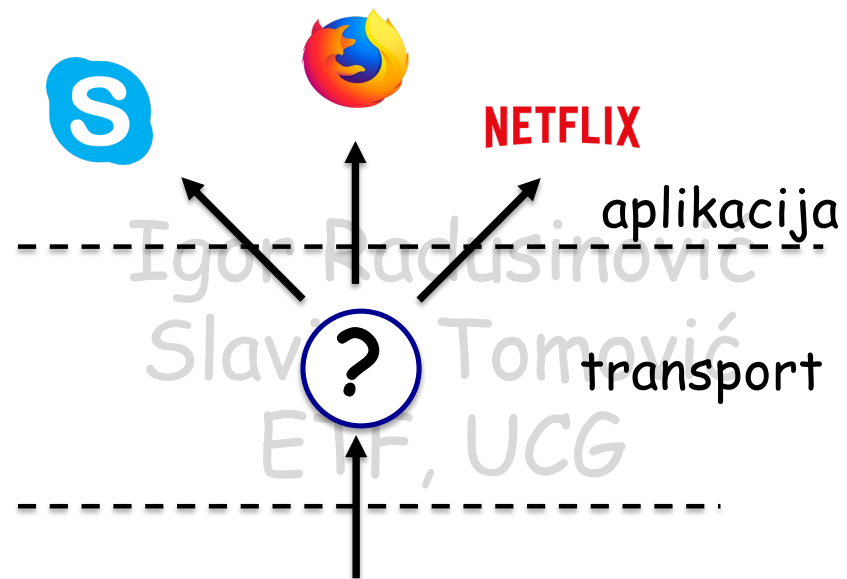
Multiplexiranje na predaji:

Manipulisanje podacima iz više *socket*-a, dodavanje transportnog zaglavlja (koristi se za demultiplexiranje)

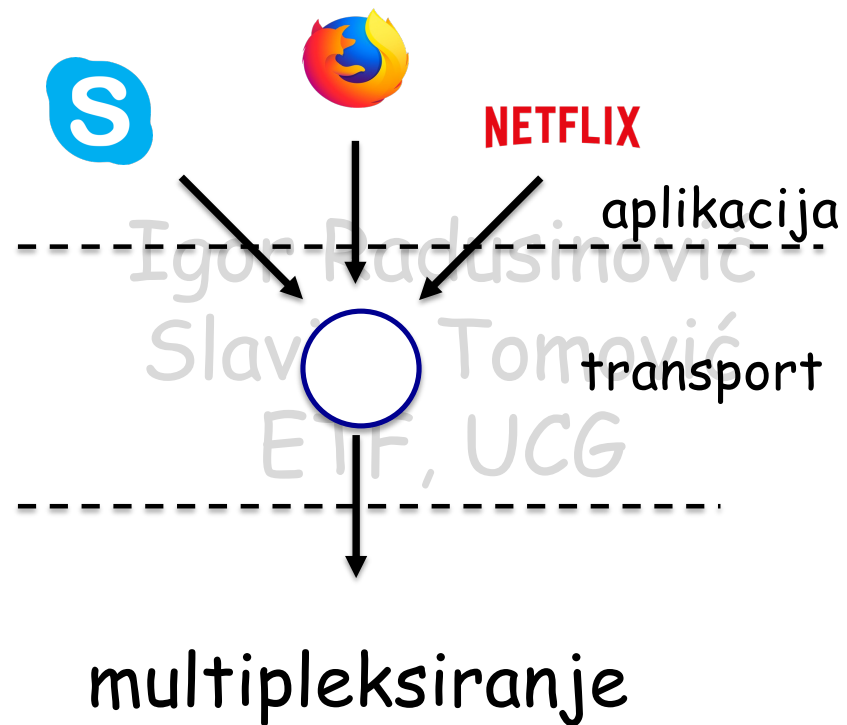
Demultiplexiranje na prijemu:

Koristi zaglavlje za predaju primljenih segmenata pravom *socket*-u

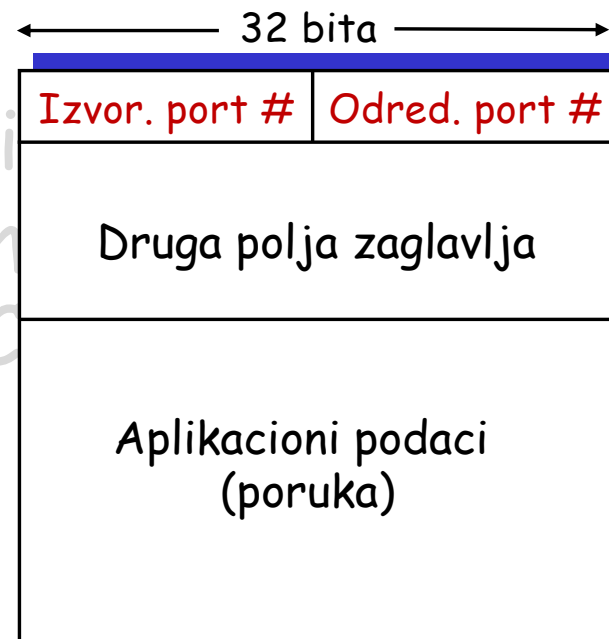

de-multipleksiranje

Kako funkcioniše demultipleksiranje?

- host prima IP datagrame
 - Svaki datagram ima izvorišnu IP adresu, odredišnu IP adresu
 - Svaki datagram nosi 1 segment nivoa transporta
 - Svaki segment ima izvorišni i odredišni broj porta
 - 16 bitni broj (0-65535)
 - 0-1023 su tzv "dobro poznati" portovi koji su unaprijed rezervisani (RFC1700, www.iana.org)
- host koristi IP adrese & brojeve portova da usmjeri segment na odgovarajući socket

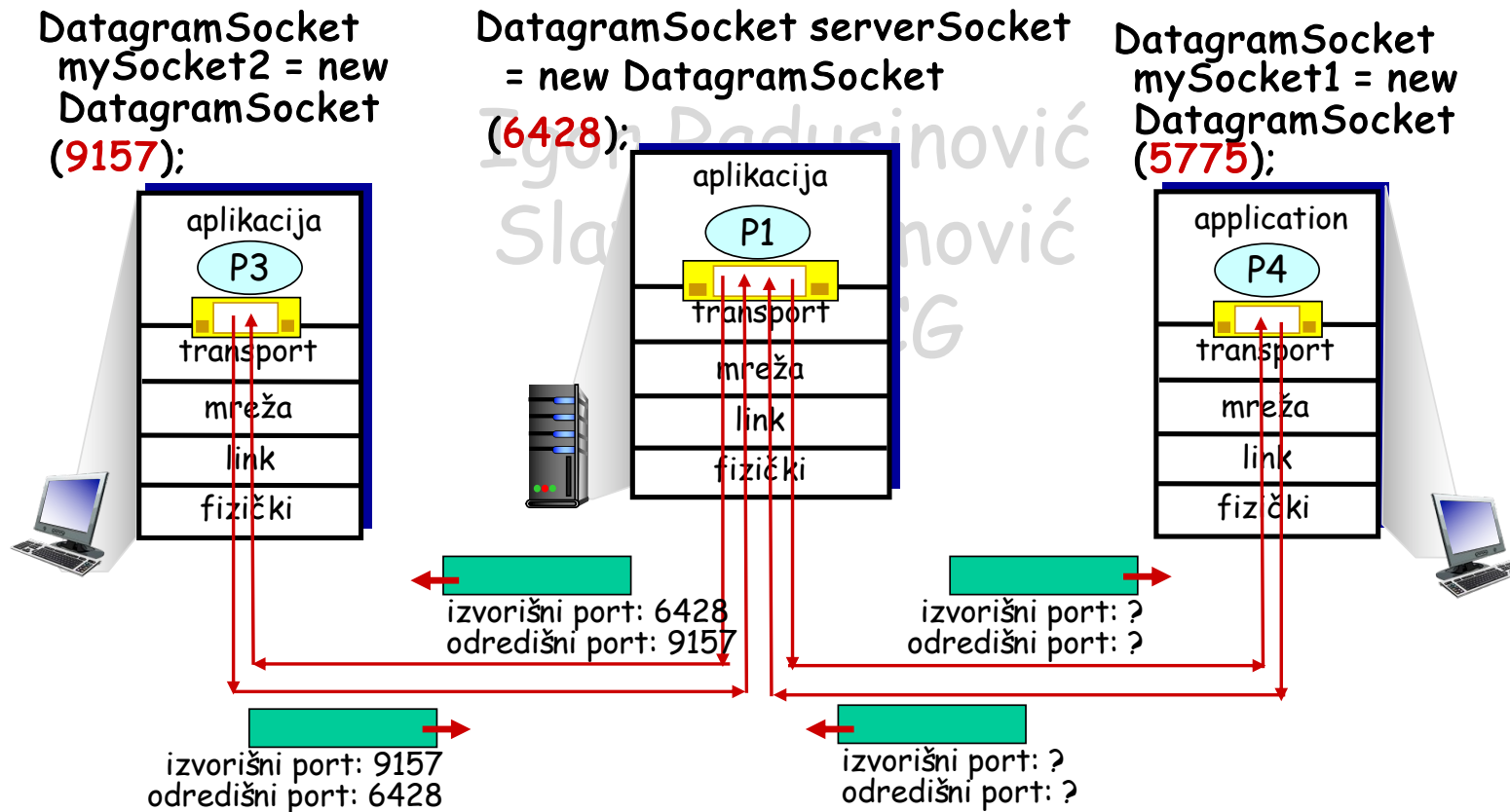

TCP/UDP format segmenta

Nekonektivno demultipleksiranje (UDP)

- Kada se kreira UDP *socket* transportni nivo mu odmah dodjeljuje broj porta koji ne koristi neki drugi UDP *socket* na hostu
- Klijentska strana transportnog protokola obično *socket*-u dodjeljuje ne "dobro poznate" portove 1024-65535
- UDP *socket* identifikuju dva podatka:
(IP adresa odredišta, broj porta odredišta)
- Kada host primi UDP segment:
 - Provjerava odredišni broj porta u segmentu
 - Usmjerava UDP segment u *socket* koji ima taj broj porta
- IP datagrami sa različitim izvorišnim IP adresama i/ili izvorišnim brojevima portova se usmjeravaju na isti *socket*

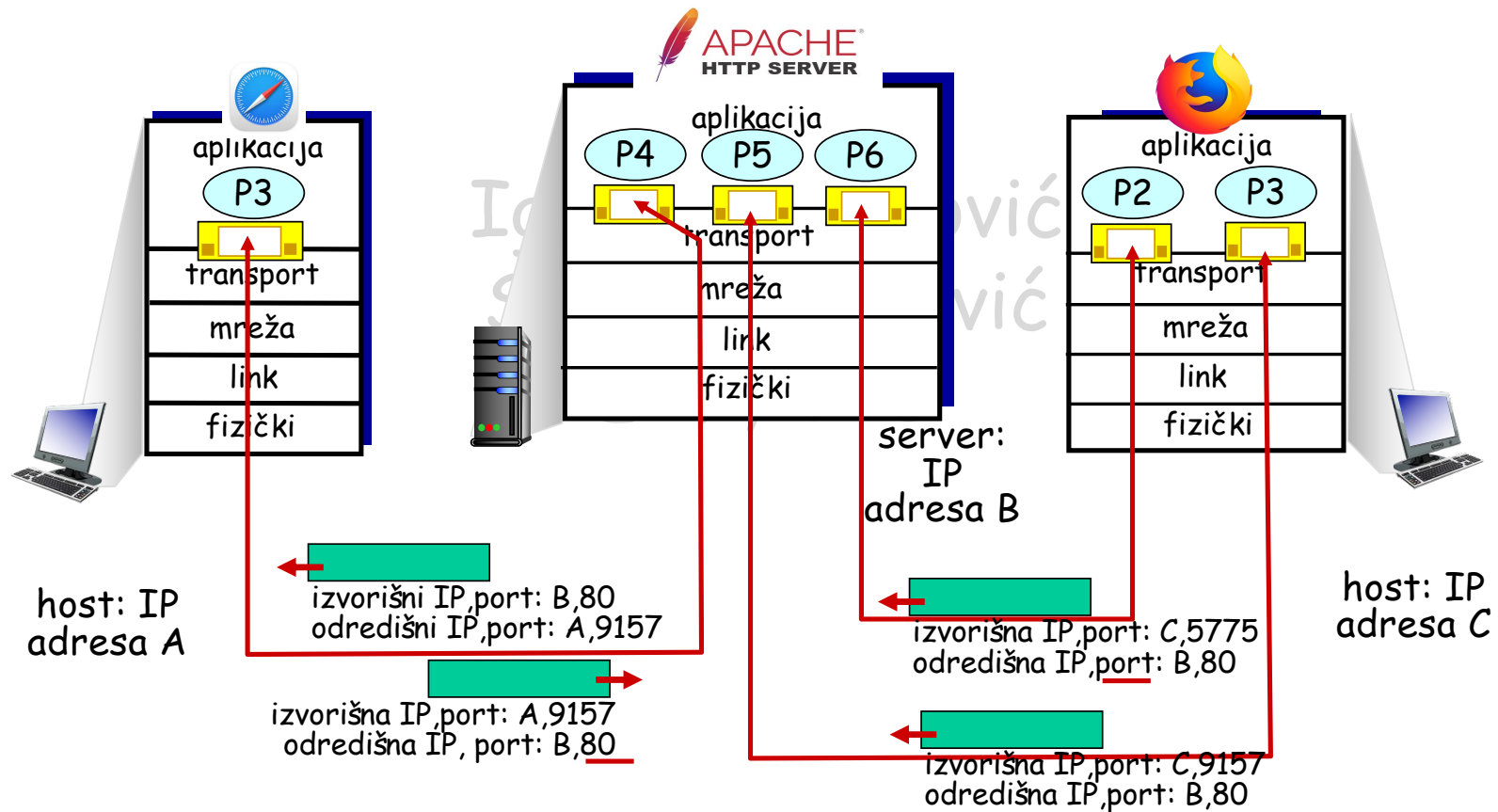
Nekonektivno multipleksiranje

Konektivno demultipleksiranje

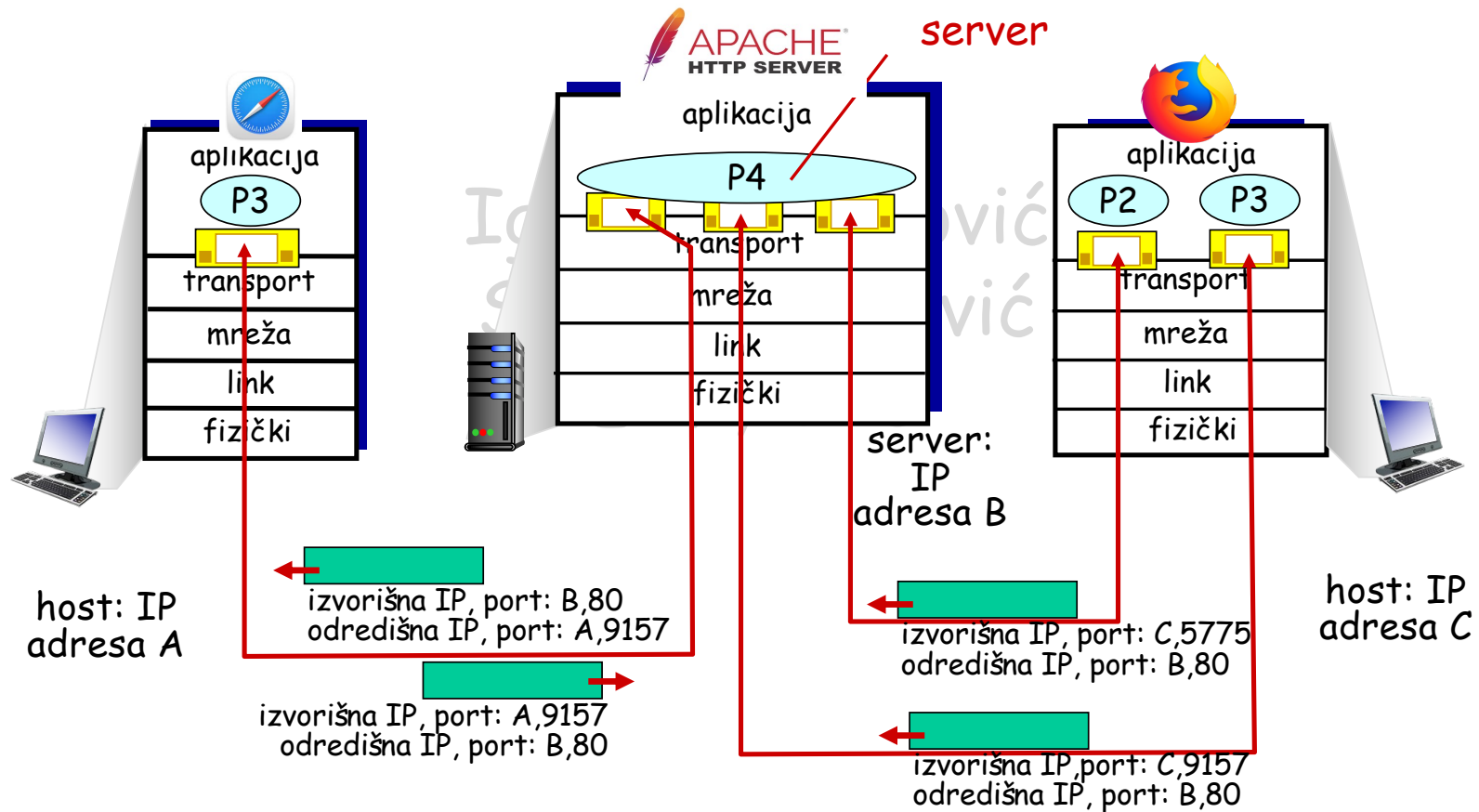
- ❑ TCP *socket* identifikuju 4 parametra:
 - Izvorišna IP adresa
 - Izvorišni broj porta
 - Odredišna IP adresa
 - Odredišni broj porta
- ❑ Prijemni host koristi sve četiri vrijednosti za usmjeravanje segmenta na odgovarajući socket
- ❑ Server host može podržavati više simultanih TCP *socket*-a:
 - svaki *socket* je identifikovan sa svoja 4 parametra
- ❑ Web serveri imaju različite *socket*-e za svakog povezanog klijenta
 - ne-perzistentni HTTP će imati različite *socket*-e za svaki zahtjev

Konektivno demultipleksiranje

tri segmenta, adresirana na IP adresu: B,
dest port: 80 se demultipleksiraju na različite sokete

Konektivno demultipleksiranje

Glava 4: Sadržaj

4.1 Servisi nivoa transporta

4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje

4.3 **Nekonektivni transport: UDP**

4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka

4.5 Konektivni transport: TCP

- Struktura segmenta
- Pouzdani prenos podataka
- Kontrola protoka
- Upravljanje vezom

~~4.6 Principi kontrole zagušenja~~

~~4.7 TCP kontrola zagušenja~~

~~4.8 QUIC~~

UDP: User Datagram Protocol [RFC 768]

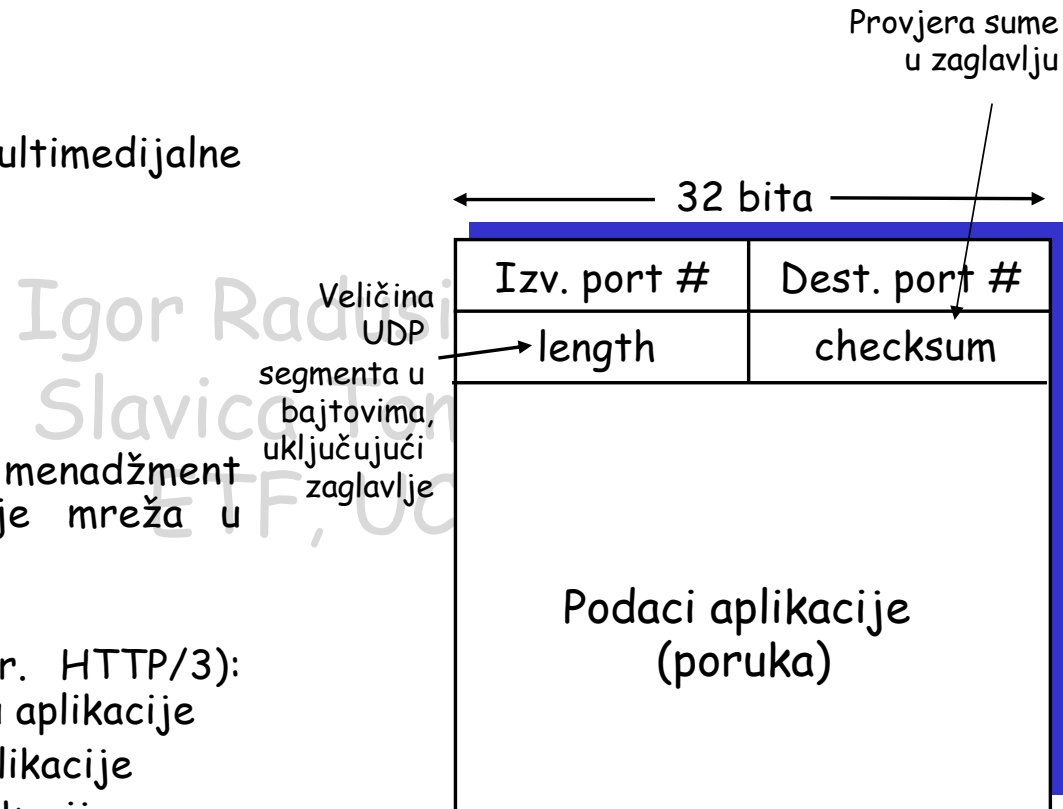
- ❑ Nema poboljšanja koja se nude Internet protokolu
- ❑ "best effort" servis, UDP segmenti mogu biti:
 - izgubljeni
 - neredosledno predati
- ❑ **nekonektivni:**
 - nema uspostavljanja veze (*handshaking*) između UDP pošiljaoca i prijemnika
 - svaki UDP segment se tretira odvojeno od drugih

Zašto onda UDP?

- ❑ Nema uspostavljanja veze (koja povećava kašnjenje)
- ❑ Jednostavniji jer ne vodi se računa o stanju veze
- ❑ Manje zaglavlje segmenta (8B u odnosu na 20B kod TCP-a)
- ❑ Nema kontrole zagušenja tako da može slati podatke onom brzinom kojom to aplikacija želi

UDP

- ❑ Često se koristi za "*streaming*" multimedijalne aplikacije
 - Tolerantne u odnosu na gubitke
 - Osjetljive na brzinu prenosa
- ❑ Drugi UDP korisnici
 - DNS
 - SNMP (zbog toga što mrežne menadžment aplikacije funkcionišu kada je mreža u kritičnom stanju)
 - HTTP/3
- ❑ Pouzdani prenos preko UDP (npr. HTTP/3): mora se dodati pouzdanost na nivou aplikacije
 - Oporavak od greške na nivou aplikacije
 - Kontrola zagušenja na nivou aplikacije

Format UDP segmenta
RFC 768

UDP checksum-a

Cilj: detekcija greške u prenošenom segmentu

Razlog: nema garancije da je kontrola greške primijenjena na svim linkovima preko kojih se segment prenosi. Dodatno, greška može nastupiti i u nekom od rutera.

Pošiljalac:

- ❑ Tretira sadržaj segmenta (uključujući zaglavlje) kao sekvence 16-bitnih brojeva
- ❑ Izračunava se 1. komplement sume 16-bitnih brojeva (*checksum*)
- ❑ Pošiljac postavlja vrijednost *checksum*-e u odgovarajuće polje UDP segmenta

Prijemnik:

- ❑ Sekvence 16-bitnih brojeva zaglavlja (uključujući polje *checksum*) se sumiraju i provjerava se da li je rezultat broj koji sadrži 16 jedinica:
 - NE - detektovana greška
 - DA - nema greške. ????????

Nema oporavka od greške! Segment se odbacuje ili se predaje aplikaciji uz upozorenje!

Primjer Internet *Checksum-e*

□ Napomena

- Kada se sabiraju brojevi, prenos sa najznačajnijeg bita se dodaje rezultatu

	1	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0
	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1
prenos	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1
suma	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	0
checksum	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1

Glava 4: Sadržaj

4.1 Servisi nivoa transporta

4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje

4.3 Nekonektivni transport: UDP

4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka

4.5 Konektivni transport: TCP

- Struktura segmenta
- Pouzdani prenos podataka
- Kontrola protoka
- Upravljanje vezom

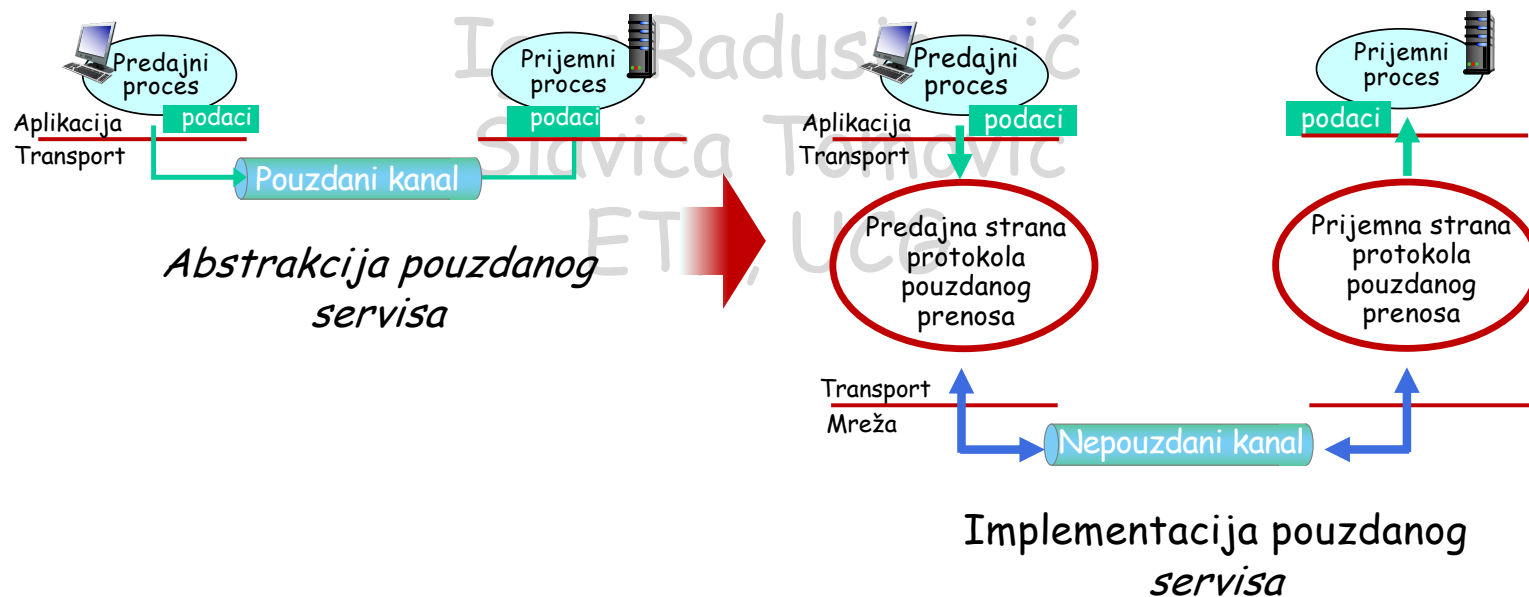
~~4.6 Principi kontrole zagušenja~~

~~4.7 TCP kontrola zagušenja~~

~~4.8 QUIC~~

Opšti principi pouzdanog prenosa podataka

- Pouzdani prijenos je važan na nivoima **aplikacije, transporta, linka**
- Jedna od top-10 karakteristika mreže!

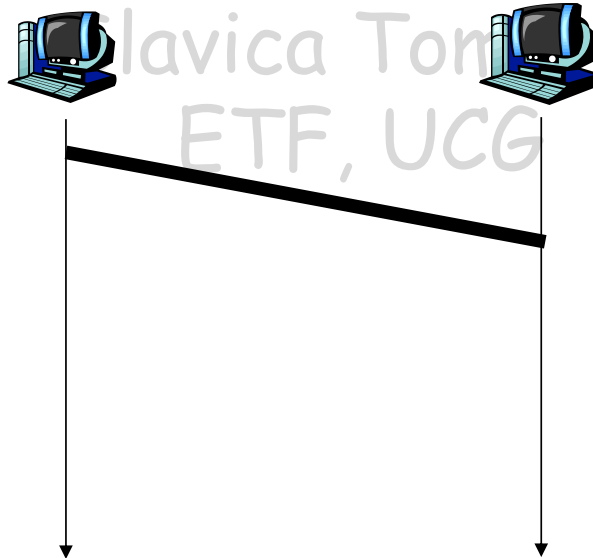

- Karakteristike nepouzdanog kanala će odrediti kompleksnost pouzdanog protokola za prenos podataka (rdt)

Pouzdaní prenos preko pouzdanog kanala

- Kanal je pouzdan u potpunosti

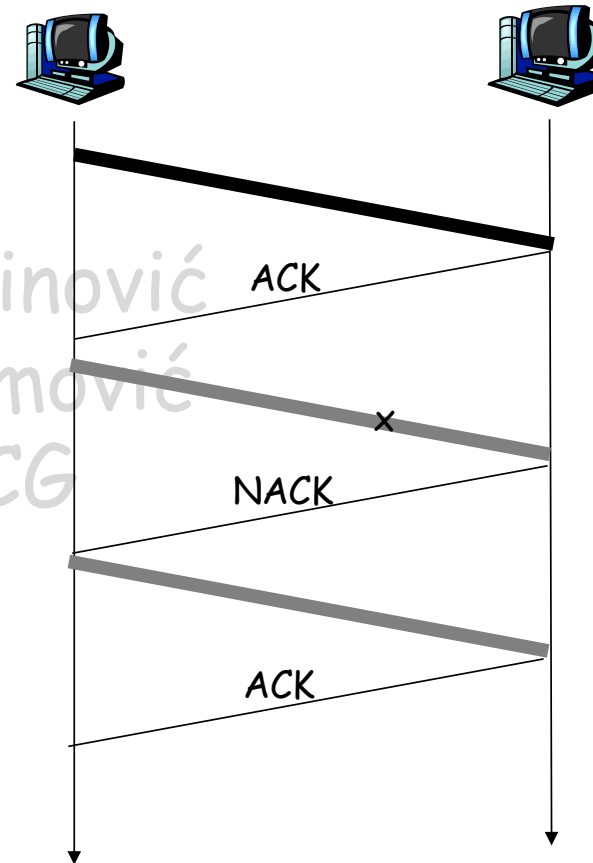
- Nema greške po bitu
- Nema gubitka paketa

- Nema potrebe za protokolom pouzdanog prenosa!

Kanal sa greškom (ali nema gubitka paketa)

- ❑ Kanal može zamijeniti vrijednosti bita u paketu
- ❑ Potrebno je detektovati grešku na prijemnoj strani. Kako?
- ❑ Prijemna strana o tome mora obavijestiti predajnu stranu potvrdom uspjehnog (ACK) ili neuspješnog prijema (NACK)
- ❑ Ako prijemna strana primi
 - ACK - šalje nove podatke
 - NACK - ponovo šalje prethodni paket (retransmisija)
- ❑ ARQ (Automatic Repeat reQuest)

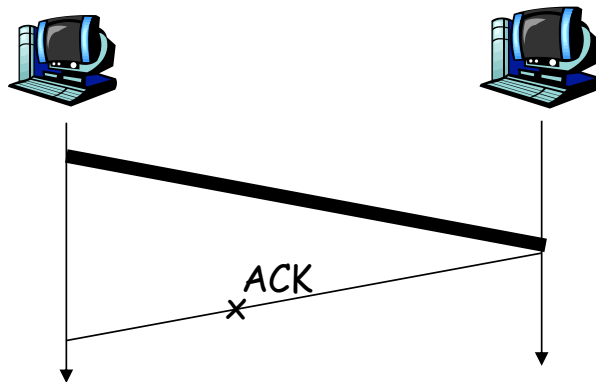
Prethodno rješenje ima fatalan problem!

Šta se dešava kada su ACK/NAK oštećene?

- ❑ Pošiljalac ne zna šta se dešava na prijemu!
- ❑ Retransmisija je besmislena: moguće je dupliranje paketa na prijemnoj strani

Rješavanje problema duplikata:

- ❑ Pošiljalac dodaje svakom paketu broj u sekvenci
- ❑ Pošiljalac ponovo šalje posmatrani paket ako je ACK/NAK oštećen
- ❑ Prijemnik odbacuje duple pakete
- ❑ U ACK/NAK nema broja u sekvenci paketa koji se potvrđuje jer nema gubitka paketa, pa se potvrda odnosi na poslednji poslani paket.

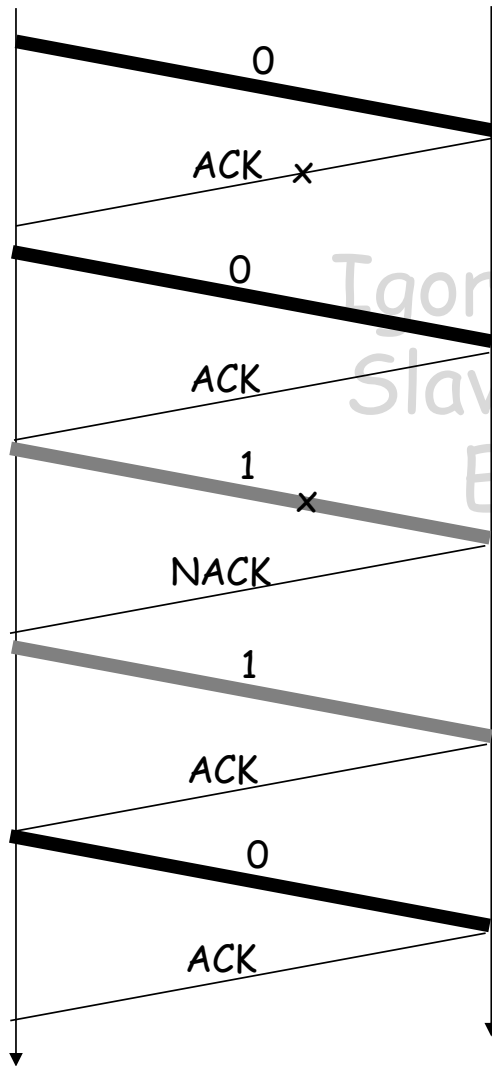

STOP & WAIT

Pošiljac šalje jedan paket,
a zatim čeka na odgovor

Stop & Wait u kanalu bez gubitaka

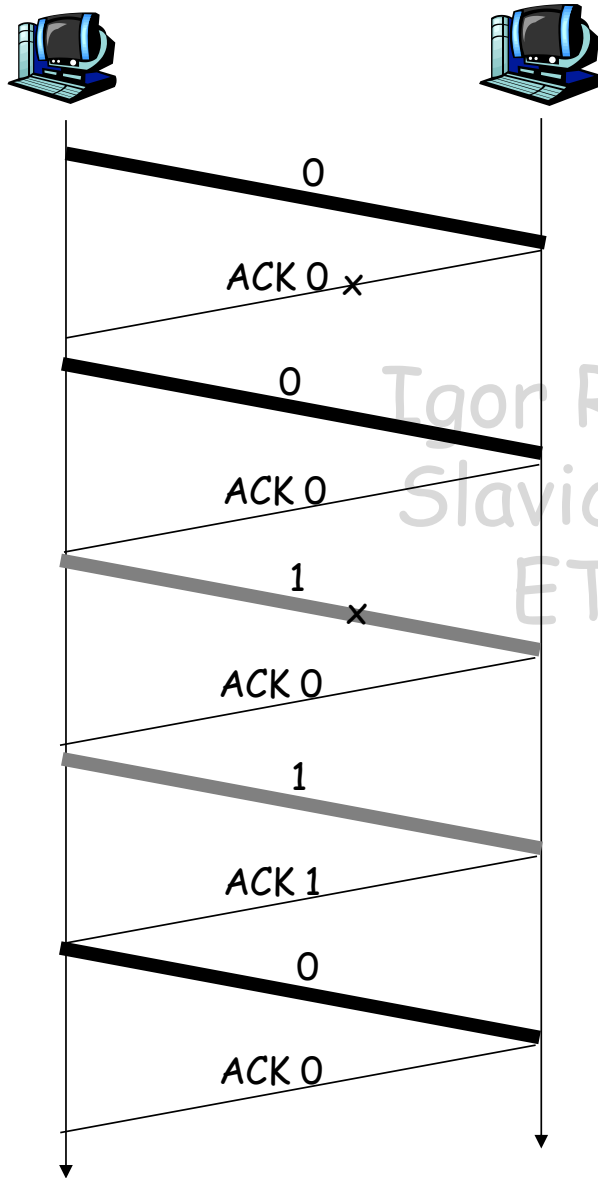
Stop & Wait u kanalu bez gubitaka

Pošiljalac:

- ❑ Dodaje broj u sekvenci paketu
- ❑ Dva broja (0,1) su dovoljna.
Zašto?
- ❑ Mora provjeriti da li je primljeni ACK/NAK oštećen

Prijemnik:

- ❑ Mora provjeriti da li je primljeni paket duplikat
 - stanje indicira da li je 0 ili 1 očekivani broj u sekvenci paketa
- ❑ Napomena: prijemnik ne može znati da li je poslednji ACK/NAK primljen ispravan od strane pošiljaoca

Stop & Wait u kanalu bez gubitaka bez NAK

- Iste funkcionalnosti kao u prethodnom slučaju, korišćenjem samo ACK
- umjesto NAK, prijemnik šalje ACK za poslednji paket koji je primljen ispravno
 - Prijemnik mora *eksplicitno* unijeti broj u sekvenci paketa čiji se uspješan prijem potvrđuje
- Dvostruki ACK za isti paket na strani pošiljaoca rezultira istom akcijom kao: *ponovo šalji posmatrani paket*

Stop & wait u kanalu sa greškom i gubicima

Nova pretpostavka: kanal izaziva i gubitak paketa (podataka ili potvrda)

- checksum, broj u sekvenci, ACK, retransmisije su od pomoći, ali ne dovoljno.

Kako se izboriti sa gubicima?

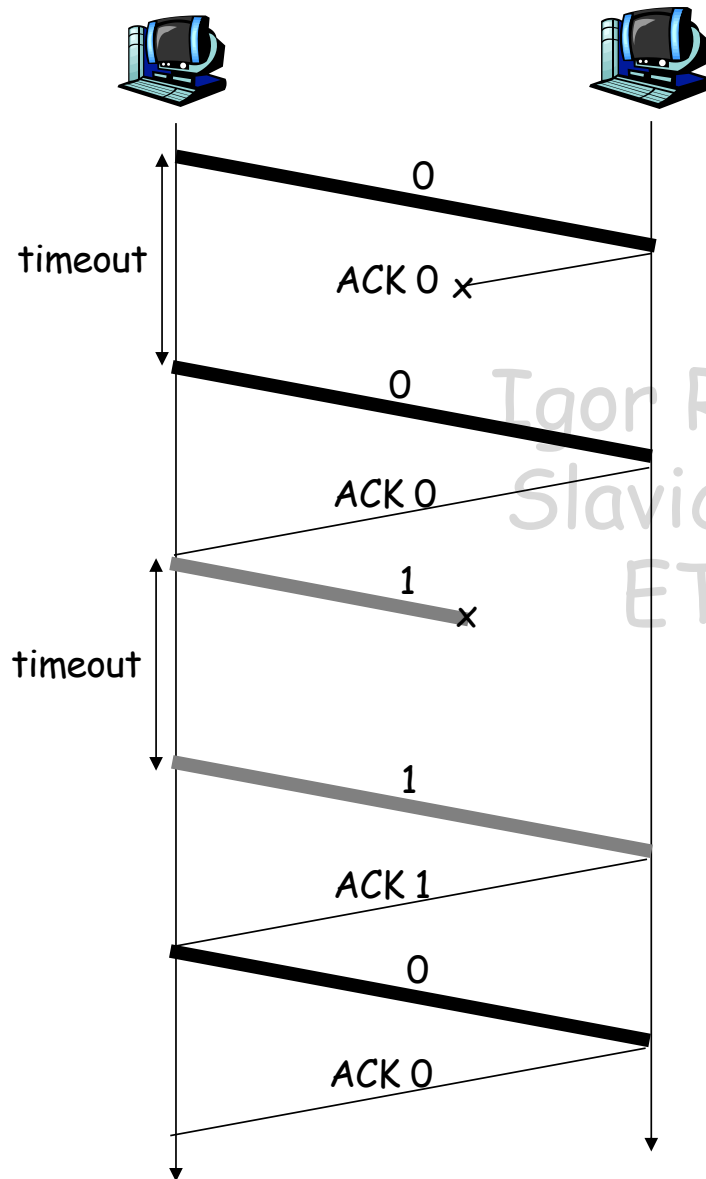
- Pošiljalac čeka dok se određeni podaci ili ACK izgube, zatim obavlja retransmisiju.
- Koliko je minimalno vrijeme čekanja?
- Koliko je maksimalno vrijeme čekanja?
- Nedostaci?

Pošiljalac može da čeka “razumno” vrijeme za ACK

- Retransmisija se obavlja ako se ACK ne primi u tom vremenu
- Ako paket (ili ACK) samo zakasni (nije izgubljen):

- Retransmisija će biti duplirana, ali korišćenje broja u sekvenci će to odraditi
- Prijemnik mora definisati broj u sekvenci paketa čiji je prijem već potvrđen

- Zahtijeva timer

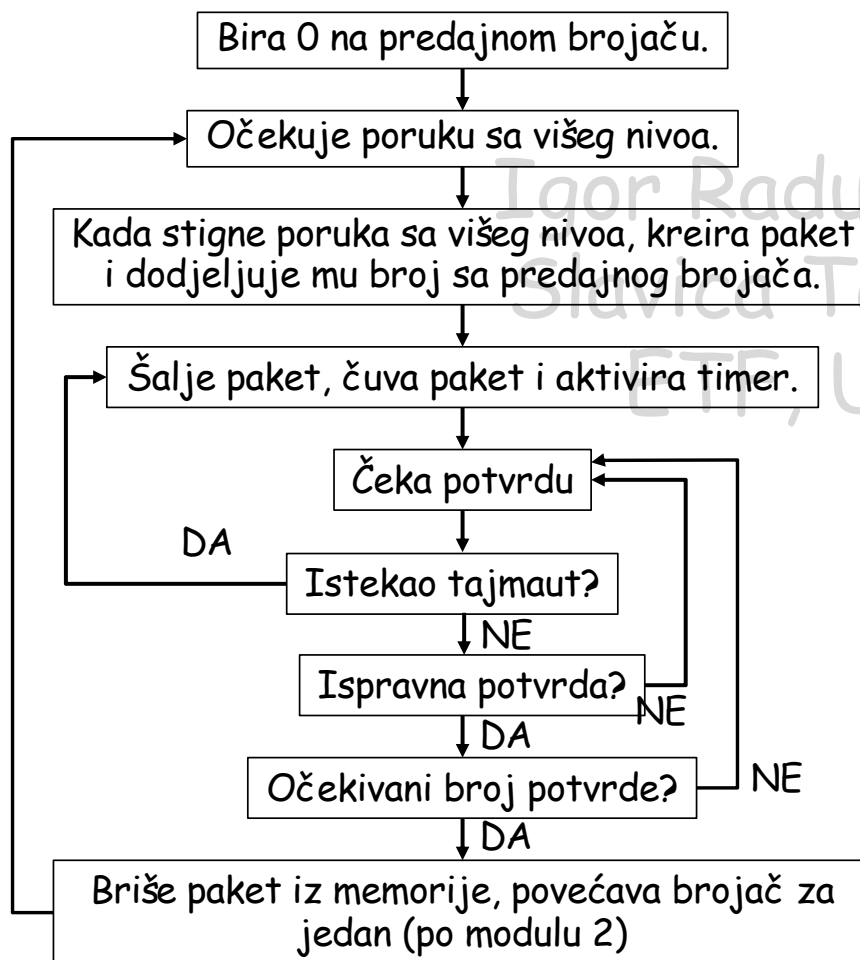

Stop & wait u kanalu sa gubicima

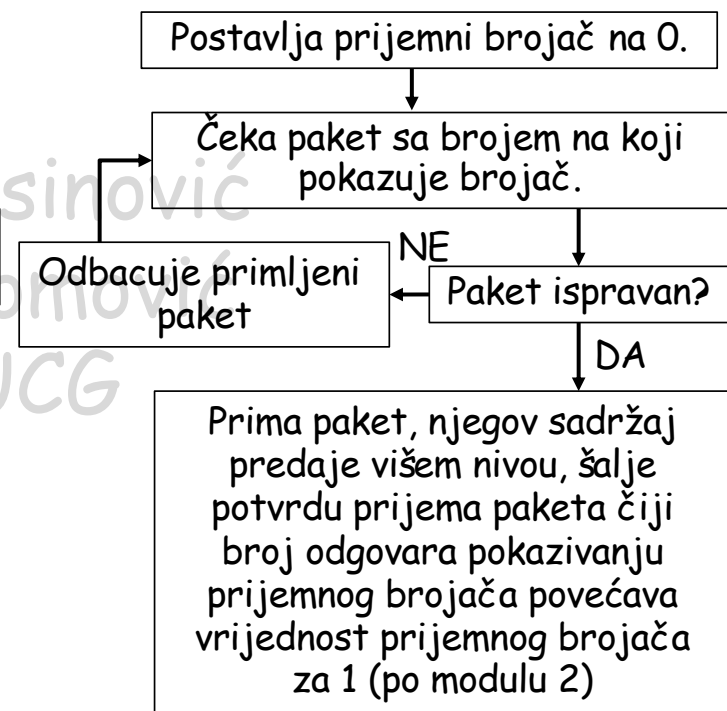
- Iste funkcionalnosti kao u prethodnom slučaju, korišćenjem samo ACK
- umjesto NAK, prijemnik šalje ACK za poslednji ispravno primljeni paket
 - Prijemnik mora *eksplicitno* unijeti broj u sekvenci paketa čiji se uspješan prijem potvrđuje
- Dvostruki ACK za isti paket na strani pošiljaoca rezultira istom akcijom kao *"ponovo šalji posmatrani paket"*

Stop & Wait

Pošiljalac:

Prijemnik:

STOP & WAIT performanse

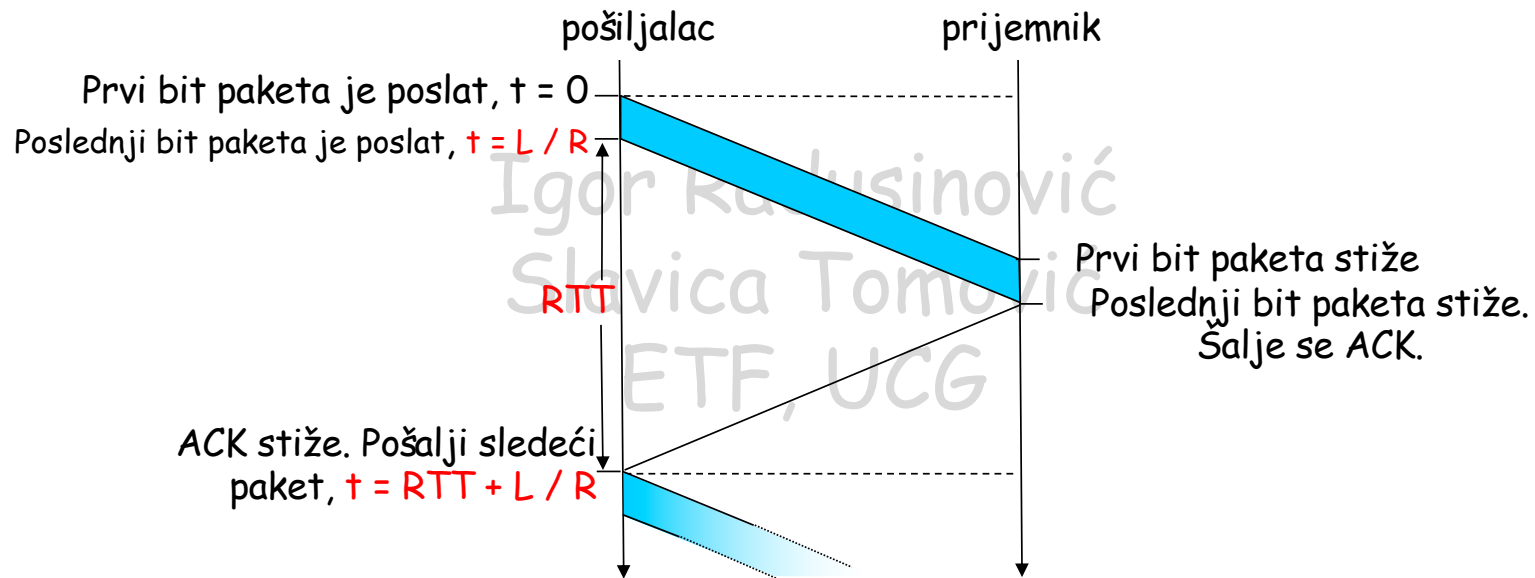
- S&W funkcioniše, ali ima loše performanse
- primjer: 1 Gb/s link, 15 ms vrijeme prenosa od kraja do kraja, veličina paketa 1000 B :

$$T_{\text{prenosa}} = \frac{L \text{ (veličina paketa u bitima)}}{R \text{ (kapacitet linka [b/s])}} = \frac{8 \text{ kb/paketu}}{10^9 \text{ b/s}} = 8 \mu\text{s}$$

$$U_{\text{Pošilj.}} = \frac{L / R}{RTT + L / R} = \frac{.008}{30.008} = 0.00027$$

- $U_{\text{pošiljalac}}$: **iskorišćenje** - dio vremena u kome je pošiljalac zauzet
- Pošiljalac šalje 1000B paket svakih 30.008 ms -> 267 kb/s bez obzira što je kapacitet linka 1Gb/s
 - Primjer da mrežna funkcija ograničava propusnost mreže!
- U praksi je situacija još gora jer je napravljeno nekoliko zanemarivanja!

STOP & WAIT performanse

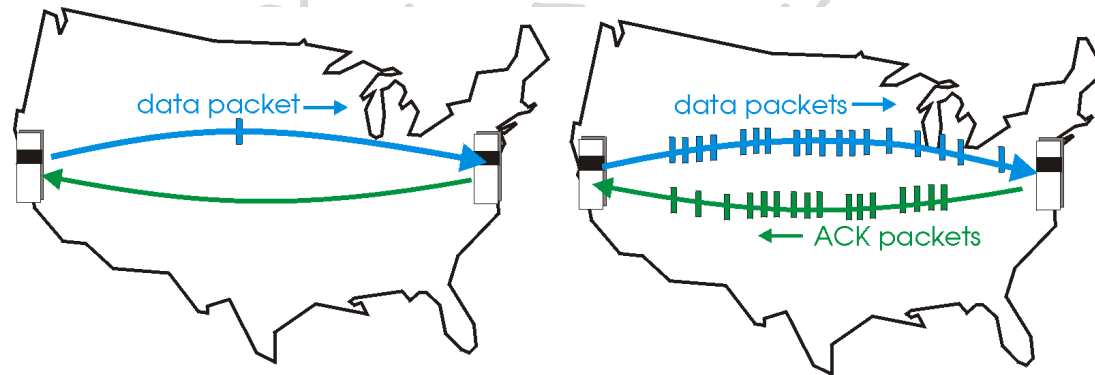

$$U_{\text{Pošilj.}} = \frac{L / R}{RTT + L / R} = \frac{.008}{30.008} = 0.00027$$

"Pipelined" protokoli

"Pipelining": pošiljalac dozvoljava istovremeni prenos više paketa čiji prijem nije potvrđen

- Opseg brojeva u sekvenci mora biti proširen
- Baferovanje na predajnoj i/ili prijemnoj strani

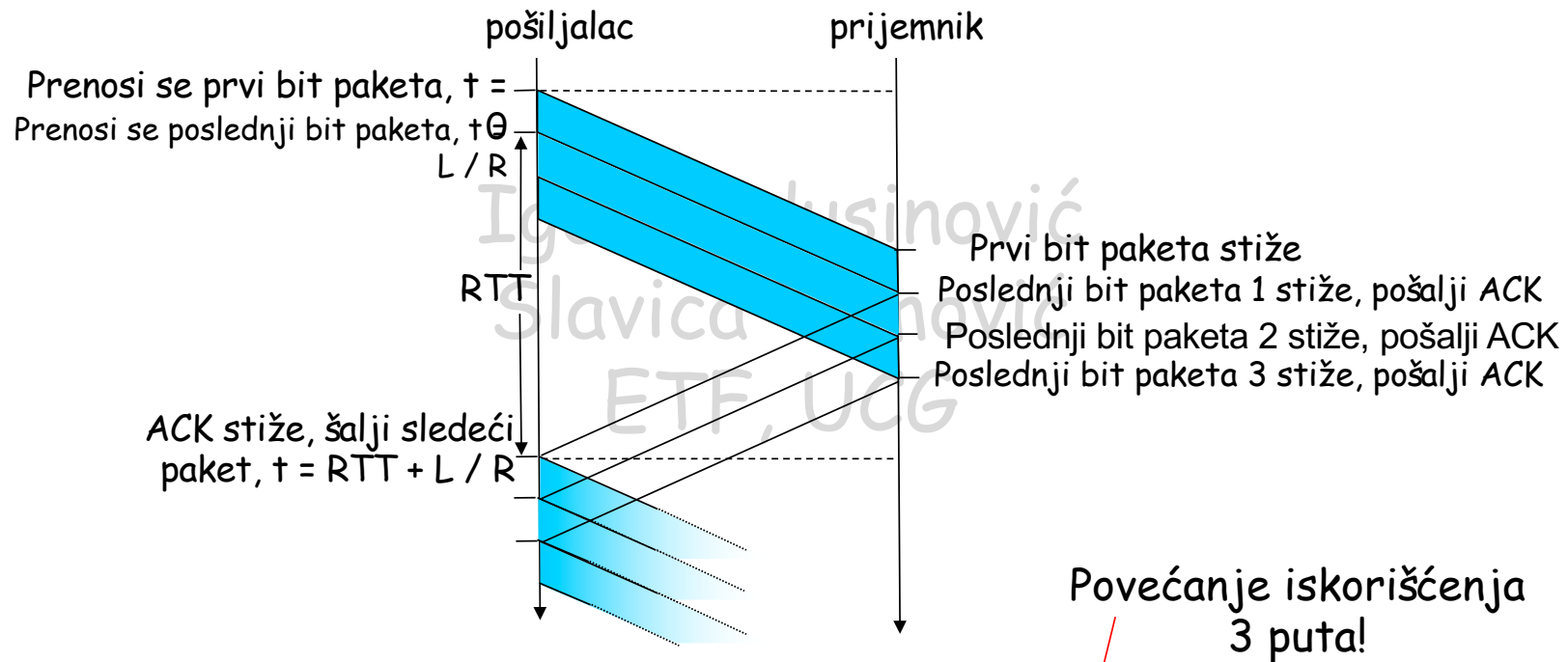

a) Stop and wait protokol

b) Pipeline protokol

□ Postoje dvije forme ovog protokola: "*go-Back-N*", "*selective repeat*"

"Pipelining" povećava iskorišćenje

$$U_{\text{Pošilj.}} = \frac{3 * L / R}{RTT + L / R} = \frac{.024}{30.008} = 0.0008$$

Pipelined protokoli

Go-back-N:

- Pošiljalac može imati do N nepotvrđenih poslatih segmenata
- Prijemnik šalje samo *kumulativne potvrde*
 - Ne potvrđuje segmente ako se jave "praznine"
- Pošiljalac ima timer za najstariji nepotvrđeni paket
 - Kada timer istekne ponovo se šalju svi nepotvrđeni segmenti

Selective Repeat:

- Pošiljalac može imati do N nepotvrđenih poslatih segmenata
- Prijemnik šalje *individualne potvrde* za svaki paket
- Predajnik ima tajmer za svaki nepotvrđeni segment
 - Kada timer istekne ponovo se šalje samo taj segment

Go-Back-N (*sliding window*)

Pošiljalac:

- k-bitni dugačak broj u sekvenci u zaglavlju paketa znači da se može poslati $N=2^k$ nepotvrđenih paketa
- "prozor" veličine N susjednih nepotvrđenih paketa je dozvoljen
- Zašto ograničavati N?

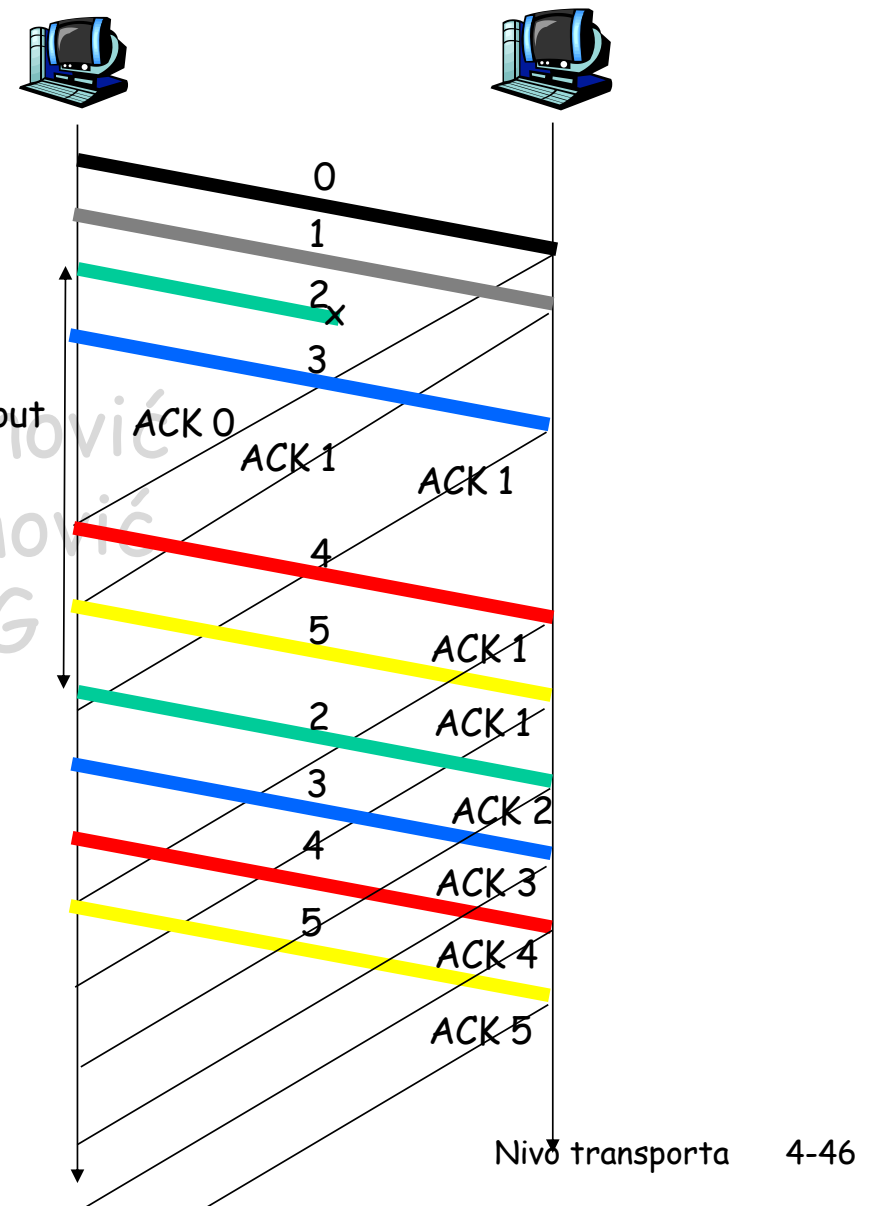
- Broj u sekvenci se upisuje u polje zaglavlja veličine k bita ($0, 2^k-1$). Kod TCP ($k=32$) se ne broje segmenti, već bajti u streamu.
- ACK (n): ACK sve pakete, uključujući n-ti u sekvenci - "kumulativni ACK"
 - Mogu se pojaviti dupli ACK-ovi (vidi prijemnik)

GBN

- ❑ timer se inicijalizuje za "najstariji" segment i vezuje za svaki paket čiji prijem još nije potvrđen
- ❑ *timeout(n)*: retransmisija paketa n i svih paketa čiji je broj u sekvenci veći od n, u skladu sa veličinom prozora
- ❑ uvijek se šalje ACK za korektno primljen paket sa najvećim brojem u sekvenci uz poštovanje *redosleda*
 - Može generisati duple ACK-ove
 - Treba da zapamti samo broj očekivanog paketa
- ❑ "out-of-order" paket:
 - odbacuje -> nema baferovanja na prijemu! Zašto?
 - Re-ACK paket sa najvećim brojem u sekvenci

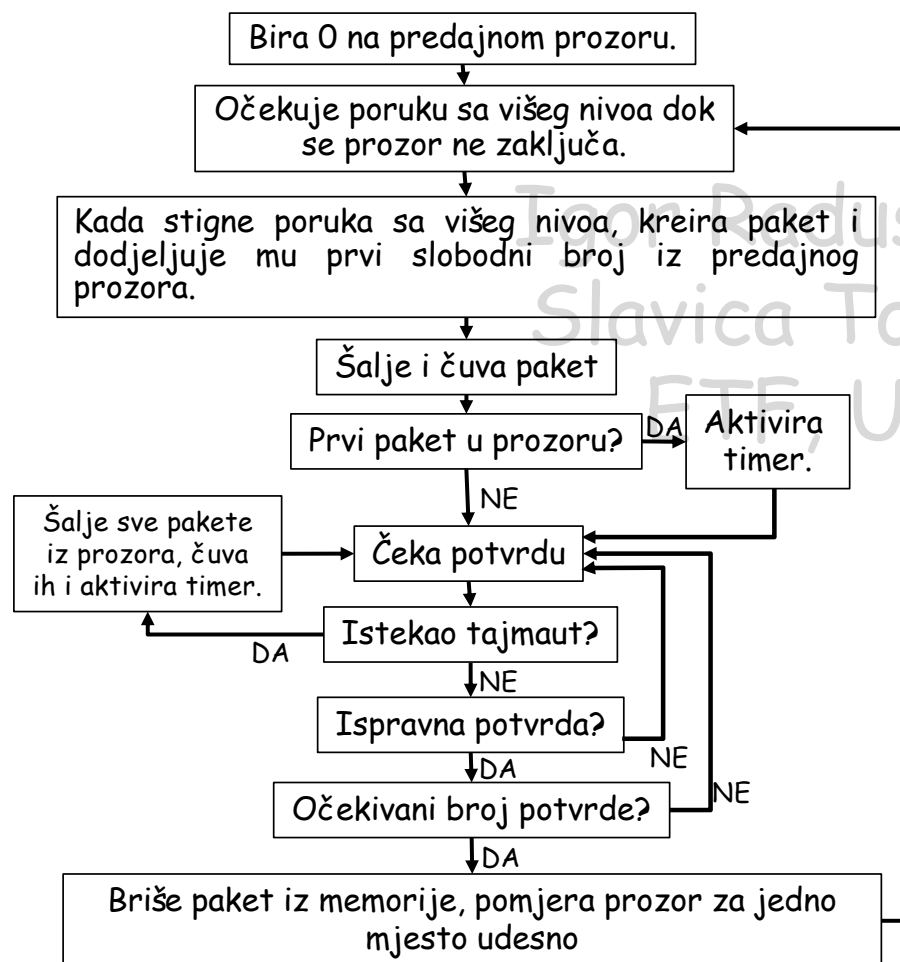
GBN u akciji

Igor Radušinović
Slavica Tomović
ETF, UCG

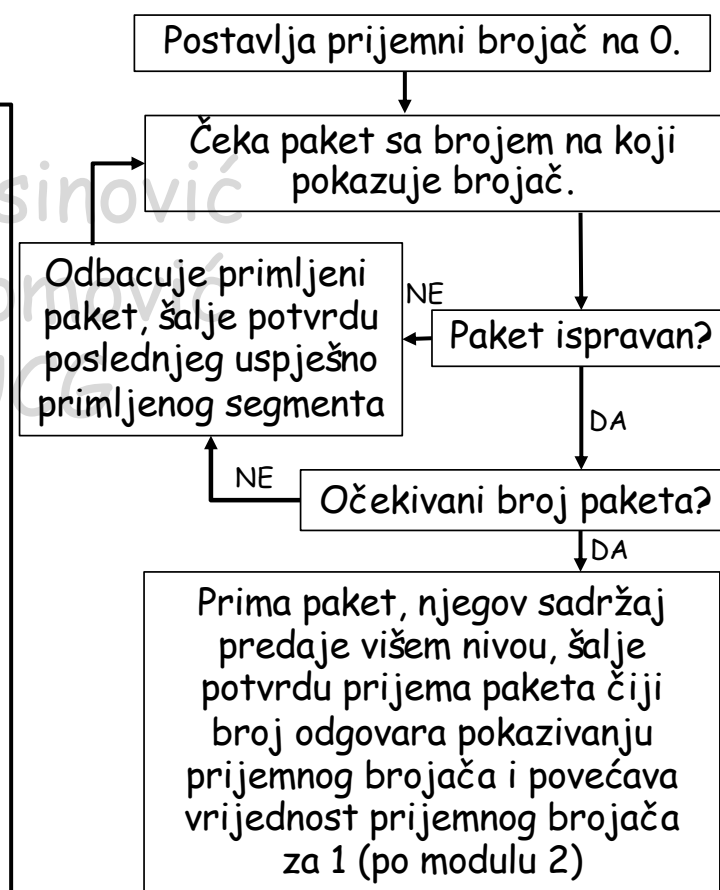

GBN

Pošiljalac:

Prijemnik:

Nivo transporta

Go-Back-N: problemi

- ❑ Dozvoljava pošiljaocu da ispuni link sa paketima, čime se uklanja problem lošeg iskorišćenja kanala.
- ❑ Sa druge strane, kada su veličina prozora i proizvod brzine prenosa i kašnjenja veliki mnogo paketa može biti na linku. U slučaju gubitka jednog paketa mnogi paketi moraju biti ponovo poslati.
- ❑ Iz tog razloga se koriste SELECTIVE REPEAT protokoli, koji kao što im ime kaže, omogućavaju izbor paketa koji će biti ponovo poslati.

"Selective Repeat"

- ❑ Prijemnik *pojedinačno* potvrđuje sve ispravno primljene pakete
 - baferuje pakete, ako je to potrebno, za eventualnu redoslednu predaju nivou iznad sebe
- ❑ Pošiljalac ponovo šalje samo pakete za koje ACK nije primljen
 - Pošiljalac ima tajmer za svaki paket čiji prijem nije potvrđen
- ❑ Prozor pošiljaoca
 - N uzastopnih brojeva u sekvenci
 - Ponovo ograničava broj poslatih paketa, čiji prijem nije potvrđen

"Selective repeat"

Pošiljalac

Podaci odozgo:

- Ako je sledeći broj u sekvenci u prozoru dostupan, šalji paket

timeout(n):

- Ponovo šalji paket n, restartuj tajmer

ACK(n) u [sendbase, sendbase+N]:

- Markiraj paket n kao da je primljen
- Ako je n najmanji nepotvrđeni paket, proširi osnovu prozora na bazi narednog najmanjeg broja nepotvrđenog paketa

Prijemnik

paket n u [rcvbase, rcvbase+N-1]

- Pošalji ACK(n)
- out-of-order: baferuj
- in-order: predaj (takođe baferuj, predaj u in-order), povećavaj prozor na sledeći paket koji još nije primljen

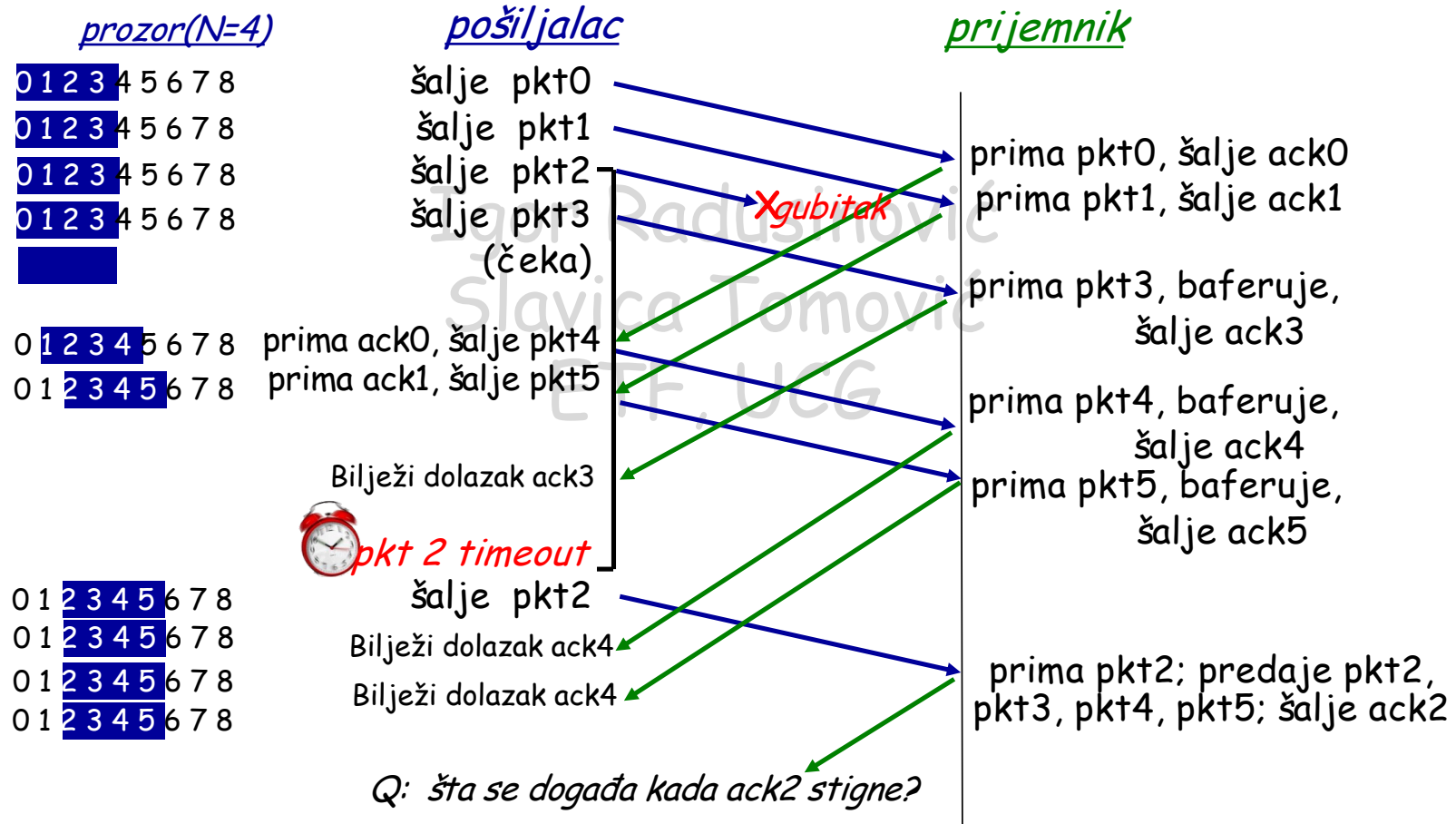
paket n u [rcvbase-N, rcvbase-1]

- ACK(n)

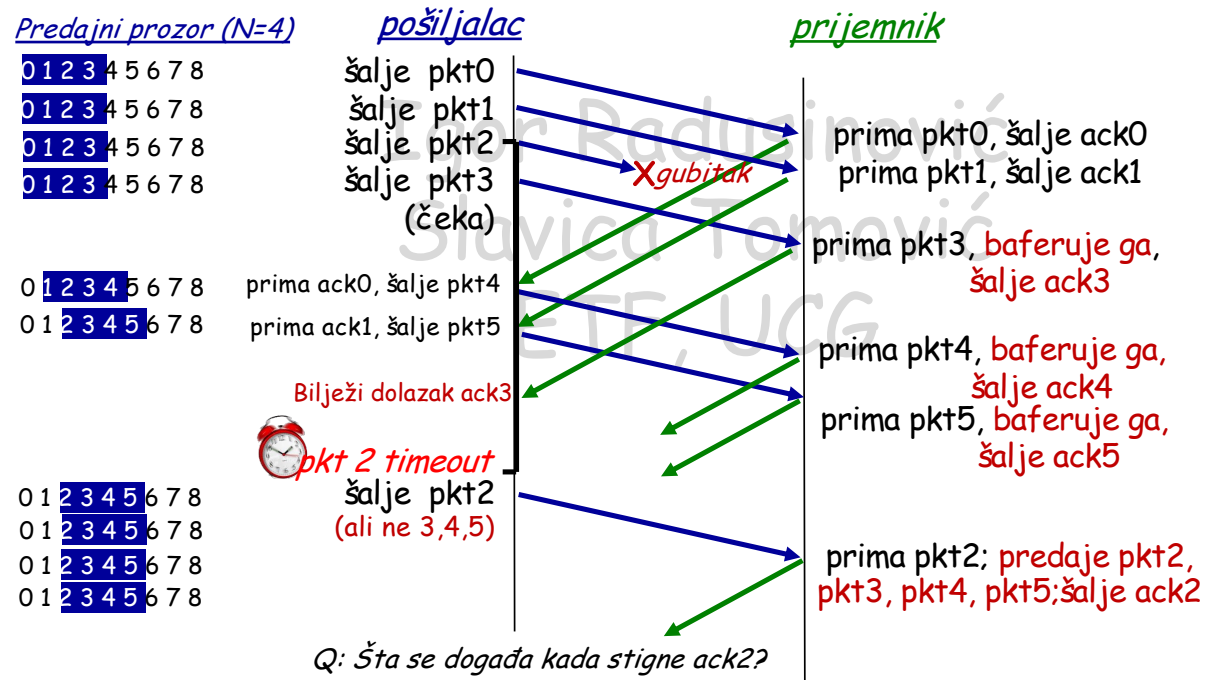
drugačije:

- ignoriši

Selective repeat u akciji

Selective repeat u akciji

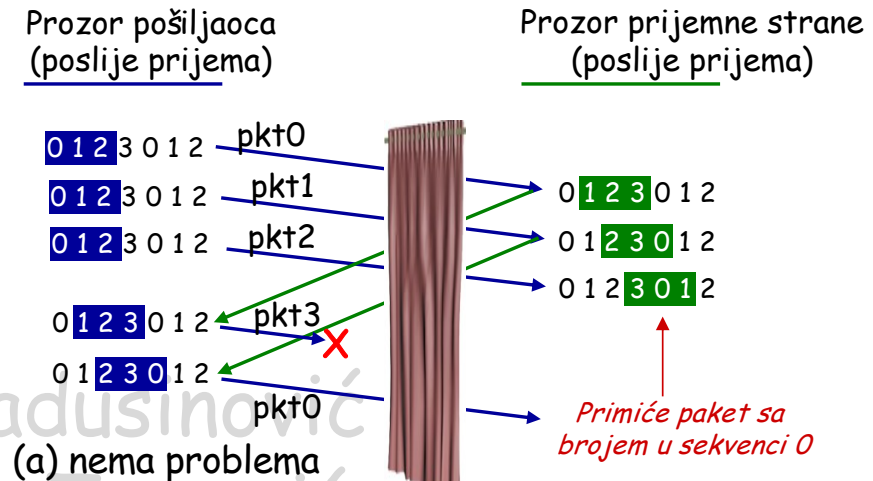

Selective repeat: dilema

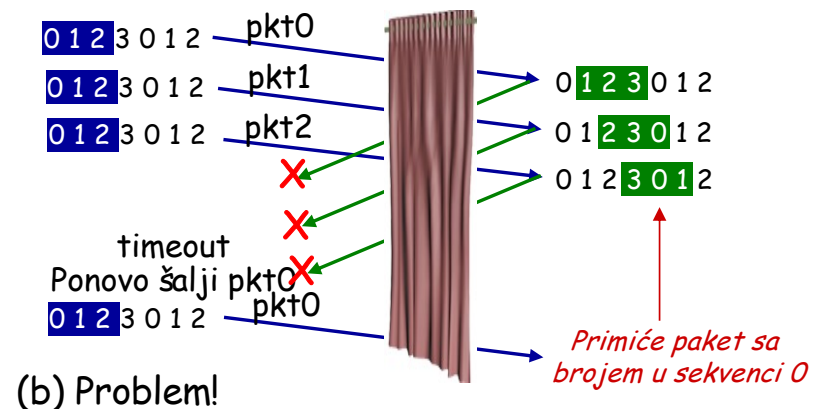
primjer:

- Brojevi u sekvenci: 0, 1, 2, 3
- Veličina prozora=3
- Prijemnik ne vidi razliku u dva scenarija!
- Duplikat se prima kao novi (b)

P: Kakva je relacija između veličine broja u sekvenci i veličine prozora kako bi se izbjegao problem pod (b)?

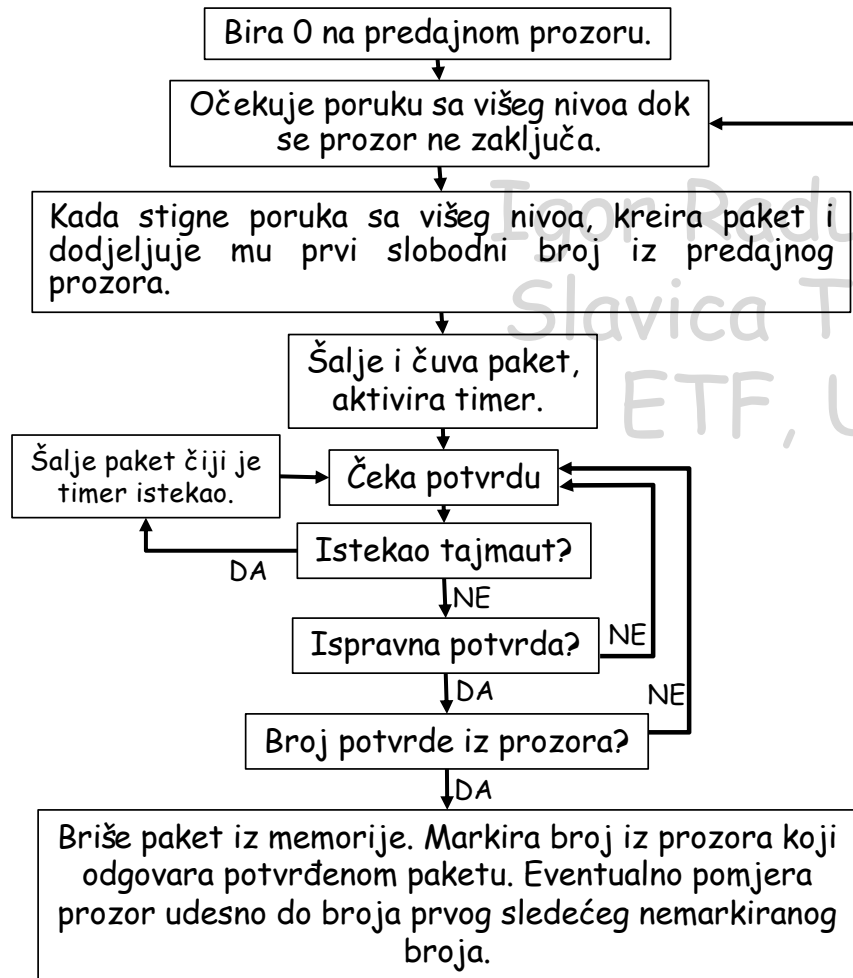

Prijemnik ne vidi stranu pošiljaoca.
Prijemnikovo ponašanje je identično u oba slučaja!
Nešto nije u redu!

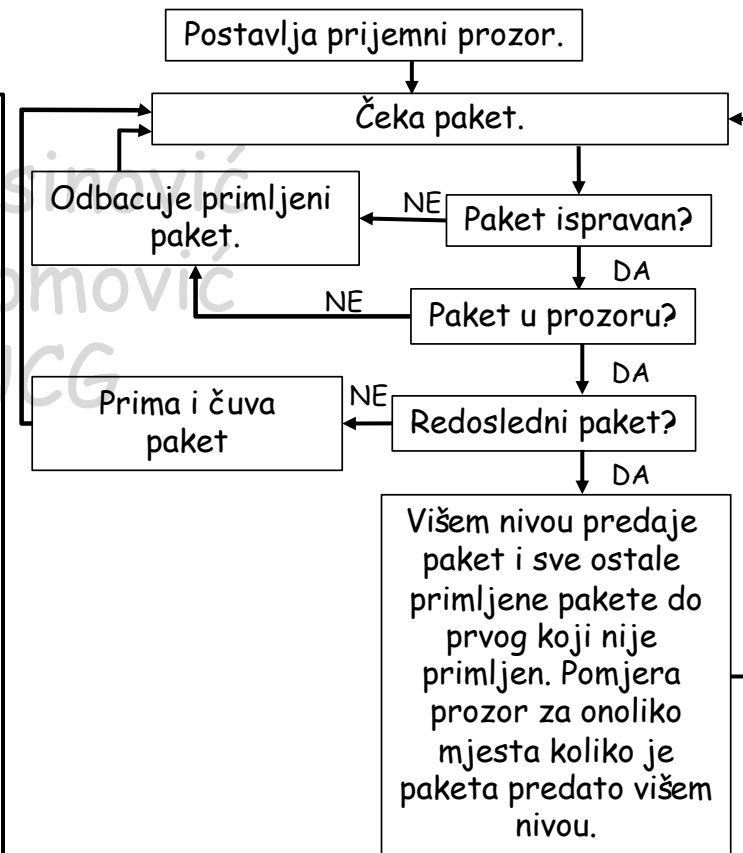

SR

Pošiljalac:

Prijemnik:

4. Nivo transporta

- ❑ 4.1 Servisi nivoa transporta
- ❑ 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- ❑ 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- ❑ 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- ❑ 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje konekcijom
- ~~❑ 4.6 Principi kontrole zagušenja~~
- ~~❑ 4.7 TCP kontrola zagušenja~~
- ~~❑ 4.8 QUIC~~

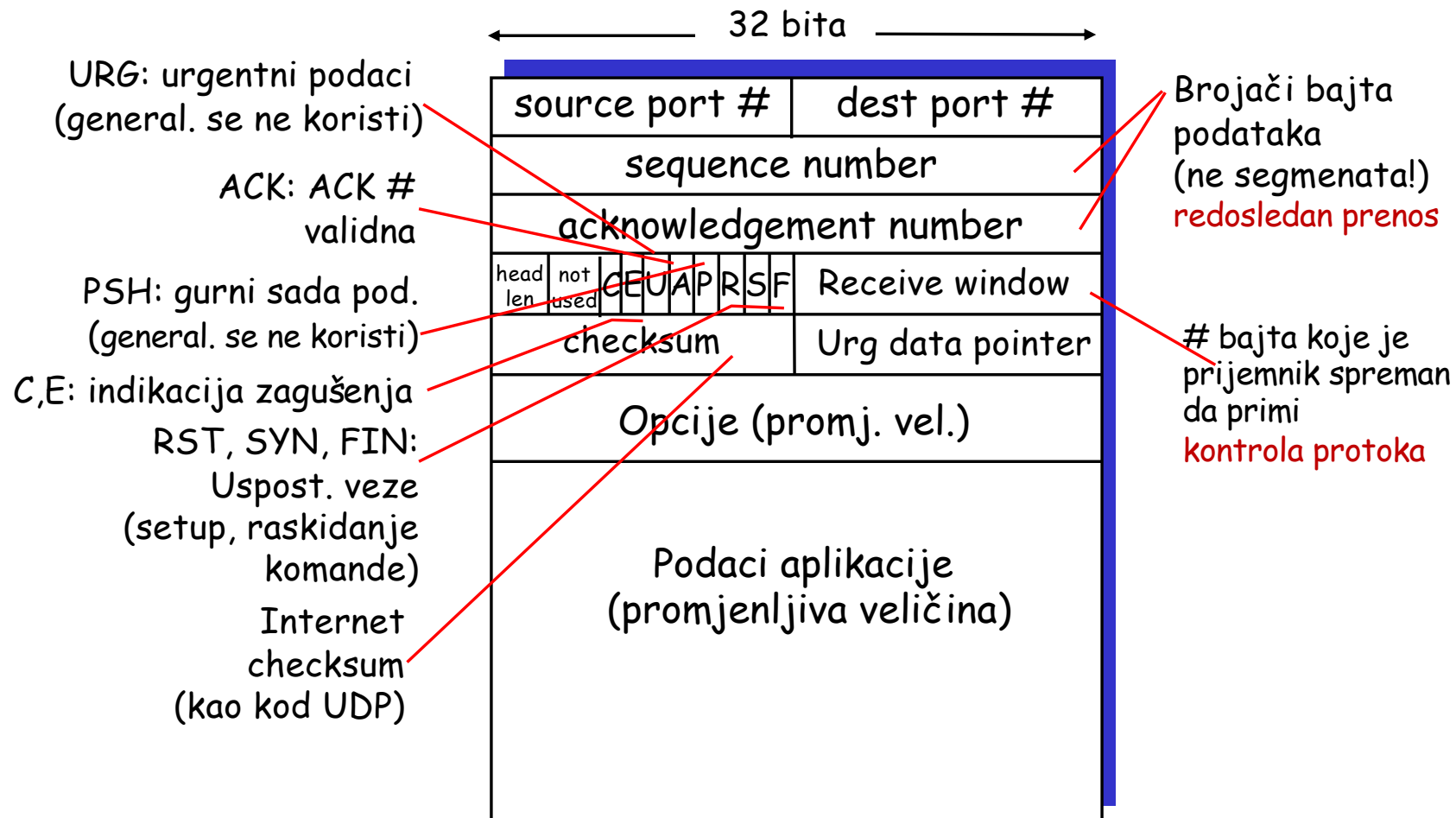
TCP: Pregled

RFC-ovi: 793, 1122, 1323, 2018, 2581

- ❑ Tačka-tačka:
 - Jedan pošiljalac, jedan prijemnik
- ❑ Pouzdan, redosledan prenos bajta:
 - Nema "granica poruka"
- ❑ *Pipelined* prenos:
 - TCP kontrola zagušenja i protoka podešava veličinu prozora
- ❑ Baferi za slanje & prijem
- ❑ *Full duplex* prenos:
 - U istoj vezi prenos u dva smjera
 - MSS: maksimalna veličina podataka sloja aplikacije u segmentu (1460B, 536B, 512B)
- ❑ Konektivan:
 - *Handshaking* (razmjena kontrolnih poruka) inicira pošiljalac prije slanja poruka protokola nivoa aplikacije
- ❑ Kontrola protoka:
 - Pošiljalac ne može "zagušiti" prijemnika

TCP struktura segmenta (21B-1480B)

TCP brojevi u sekvenci, ACK-ovi

Brojevi u sekvenci:

- Dodjeljuje se broj prvom bajtu iz sadržaja segmenta
- Inicijalne vrijednosti se utvrđuju na slučajan način.

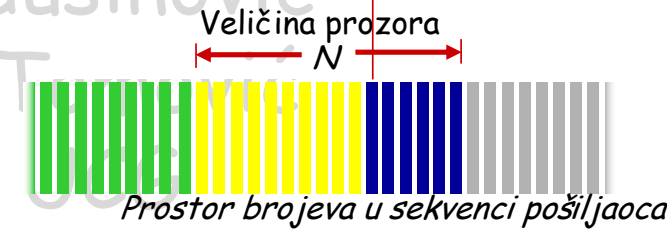
Potvrde (ACK):

- Broj sekvence sledećeg bajta koji se očekuje sa druge strane
- Kumulativni ACK

Q: Kako se prijemnik ponaša prema *out-of-order* segmentima?

Odlazni segment pošiljaoca

Source port #	dest port #
sequence number	
acknowledgement	
number	rwnd
checksum	urg pointer

Poslate potvrde

poslati, nepotvrđeni ("in-flight")

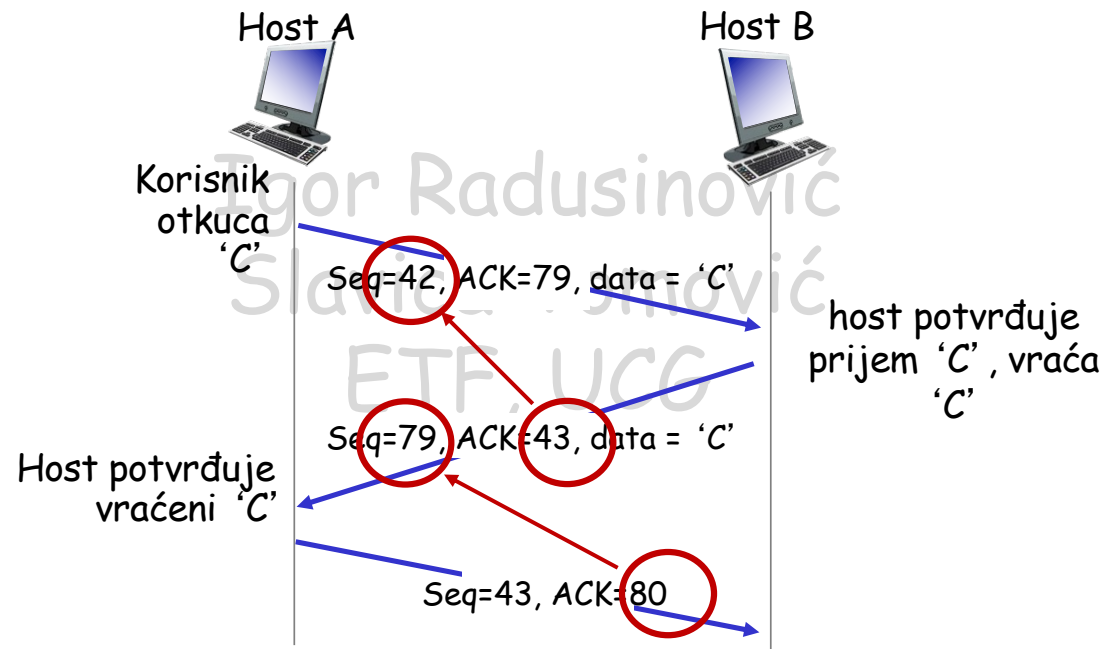
mogu se koristiti

neiskorišćeni

Segment koji dolazi pošiljaocu

source port #	dest port #
sequence number	
acknowledgement	
A	rwnd
checksum	urg pointer

TCP brojevi u sekvenci, potvrde

jednostavni scenario (TELNET)

4. Nivo transporta

- 4.1 Servisi nivoa transporta
- 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdaní prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje konekcijom
- ~~■ 4.6 Principi kontrole zagušenja~~
- ~~■ 4.7 TCP kontrola zagušenja~~
- ~~■ 4.8 QUIC~~

TCP pouzdani prenos podataka

- TCP kreira pouzdani servis baziran na nepouzdanom IP servisu
- *Pipelined* segmenti
- Kumulativne potvrde
- TCP koristi jedan tajmer za pokretanje retransmisije
- Retransmisije su triggerovane sa:
 - *timeout* događajima
 - duplim ack-ovima
- Na početku treba razmotriti pojednostavljenu TCP predajnu stranu:
 - Ignorišu se duplirani ack-ovi
 - Ignorišu se kontrole protoka i zagušenja

Događaji vezani za TCP pošiljaoca

1. Podaci primljeni od aplikacije:

- ❑ Kreiranje segmenta sa brojem u sekvenci
- ❑ Broj u sekvenci je *byte-stream* broj prvog bajta podataka u segmentu
- ❑ Startuje se tajmer ako to već nije urađeno
- ❑ Interval *timeout-a* se izračunava po odgovarajućoj formuli

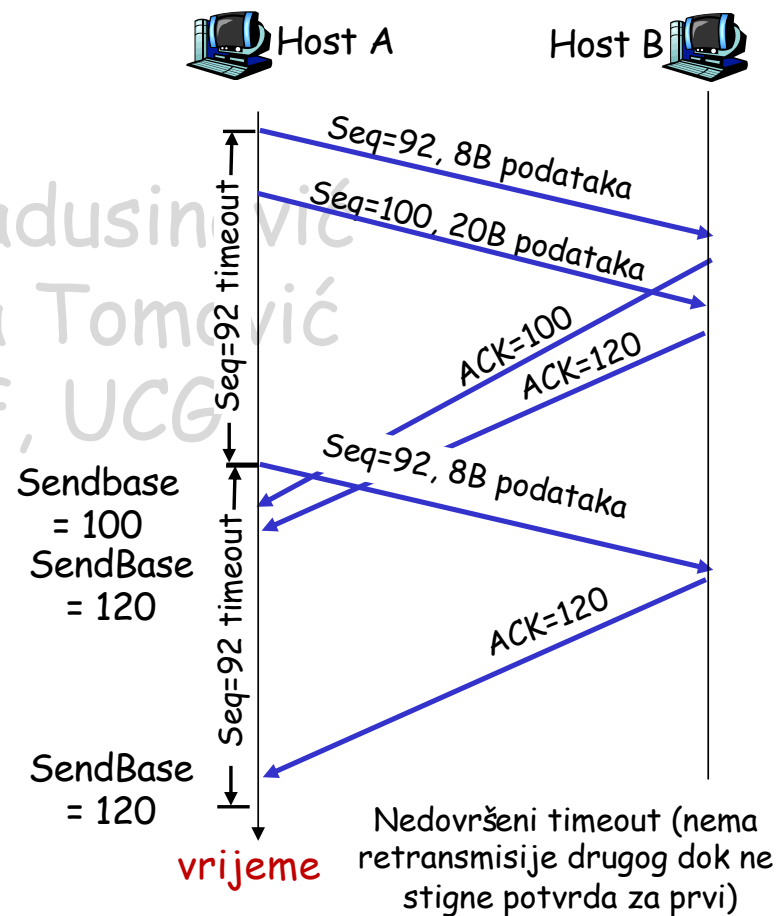
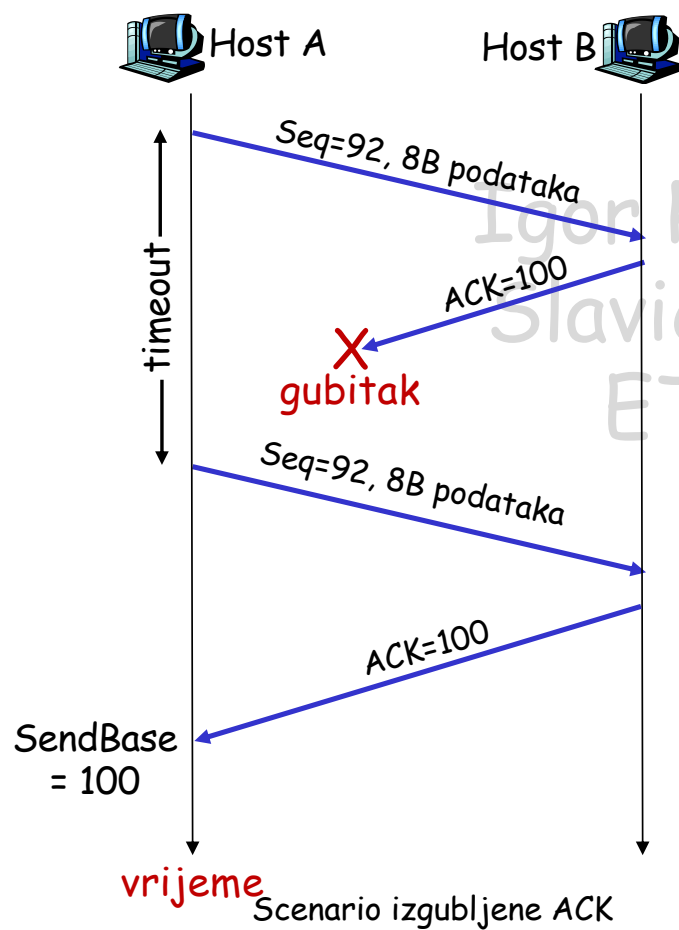
2. Timeout:

- ❑ Ponovo se šalje segment koji je izazvao timeout
- ❑ restartovati tajmer

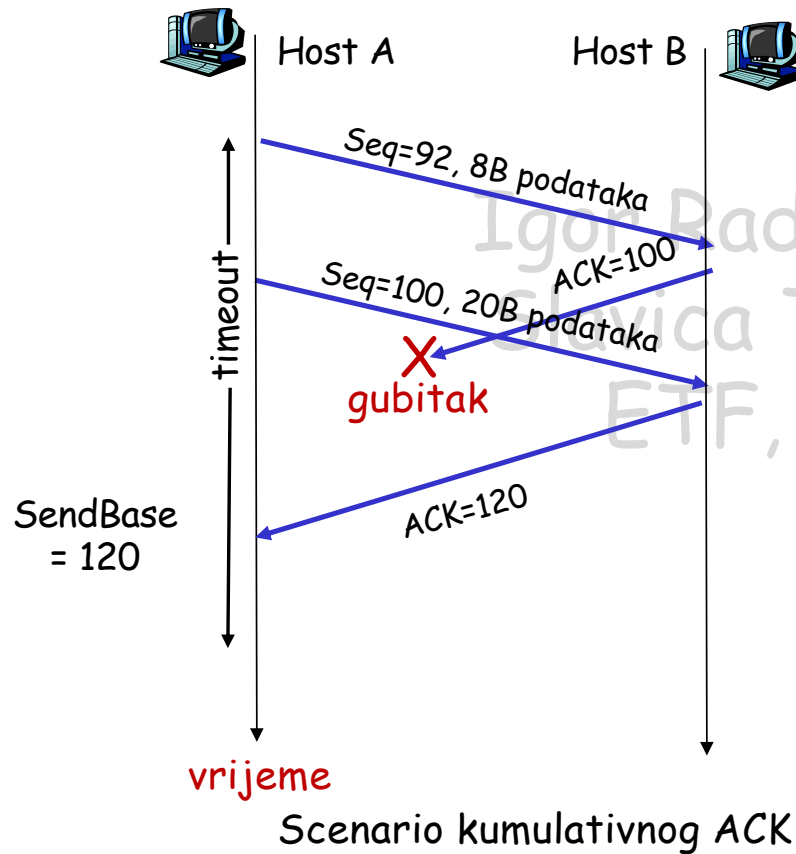
3. Ack primljen:

- ❑ Ako se potvrdi prijem ranije nepotvrđenog segmenta
 - Pravi se odgovarajući *update*
 - Startuje se tajmer ako postoje segmenti koji čekaju

TCP: scenariji retransmisije

TCP: scenariji retransmisije

U slučaju kada istekne *timeout* period, TCP se više ne pridržava formule za izračunavanje *timeout* intervala o kojoj će biti riječi. Umjesto nje TCP duplira raniju vrijednost *timeout* intervala.

TCP Round Trip Time i Timeout

P: kako postaviti TCP vrijeme timeout-a?

- ❑ Duže od RTT-a
 - ali RTT varira
- ❑ Suviše kratko izaziva prerani timeout, odnosno izaziva nepotrebne retransmisije
- ❑ Previše dugo ima za posledicu sporu reakciju na gubitak segmenta
- ❑ Potrebna je aproksimacija RTT-a

P: kako aproksimirati RTT?

- ❑ **SampleRTT**: mjeriti vrijeme od slanja segmenta do prijema ACK
 - Ignorirati retransmisije
 - Radi se za samo jedan nepotvrđeni segment
- ❑ **SampleRTT** će varirati, želja je za što boljom estimacijom RTT
 - Više mjerenja, a ne samo trenutno SampleRTT

P: Da li SampleRTT vezivati za svaki nepotvrđeni segment?

P: Zašto ignorirati retransmisije?

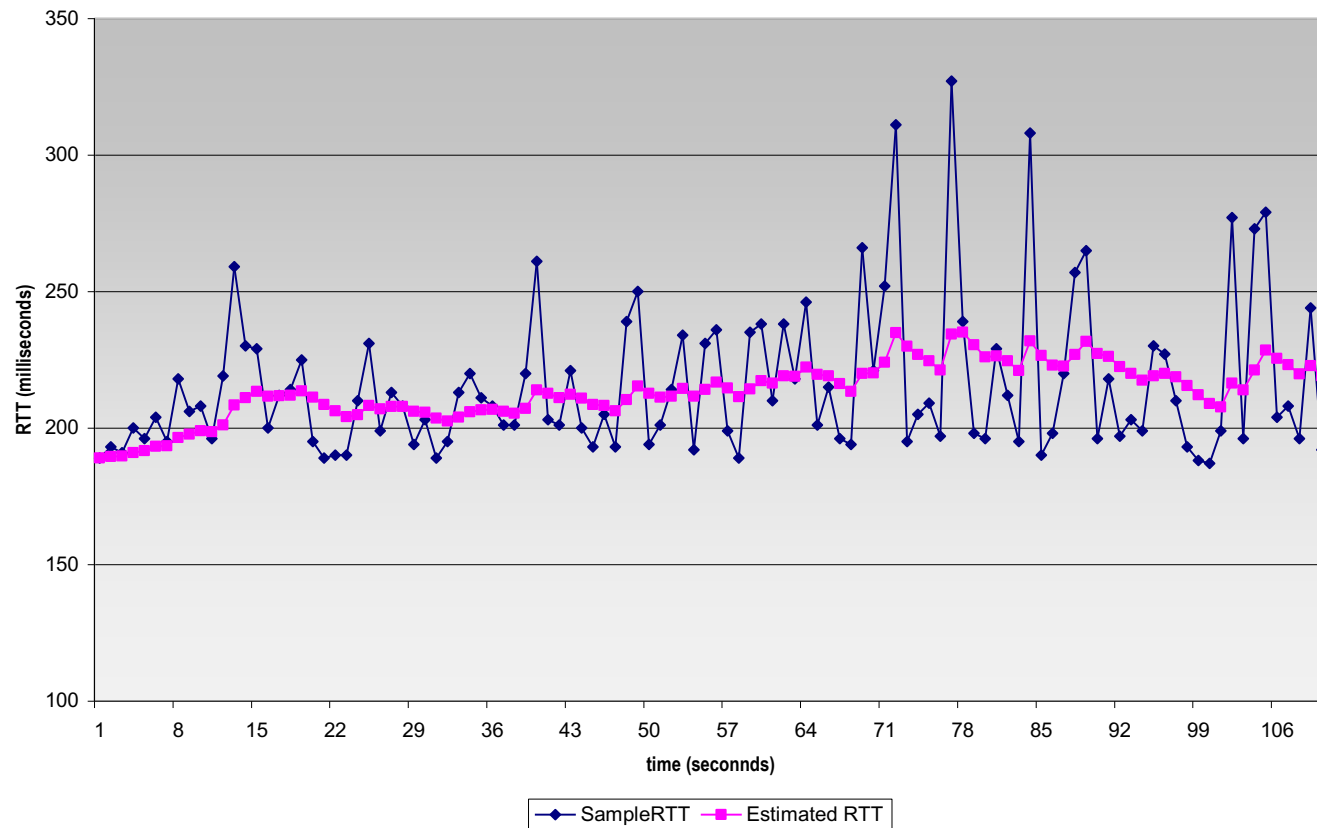
TCP Round Trip Time and Timeout

$$\text{EstimatedRTT} = (1 - \alpha) * \text{EstimatedRTT} + \alpha * \text{SampleRTT}$$

- ❑ Uticaj prošlosti opada po eksponencijalnoj raspodjeli
- ❑ *Exponential weighted moving average* (EWMA) ili eksponencijalno ponderisani klizni prosjek
- ❑ Tipična vrijednost: $\alpha = 0.125$

Primjer RTT estimacije:

RTT: gaia.cs.umass.edu to fantasia.eurecom.fr

TCP Round Trip Time i Timeout

Setovanje timeout-a

- EstimatedRTT + "sigurnosna margina"
 - Velika varijacija u EstimatedRTT → velika sigurnosna margina
- Prvo se estimira koliko SampleRTT odstupa od EstimatedRTT:

$$\text{DevRTT} = (1-\beta) * \text{DevRTT} + \beta * |\text{SampleRTT} - \text{EstimatedRTT}|$$

(tipično, $\beta = 0.25$)

EWMA od ove razlike

Timeout interval se izračunava po formuli:

$$\text{TimeoutInterval} = \text{EstimatedRTT} + 4 * \text{DevRTT}$$

TCP generisanje ACK [RFC 1122, RFC 2581]

Događaj na prijemu	TCP akcije prijemnika
Dolazak in-order segmenta sa očekivanim brojem u sekvenci. Svi podaci do očekivanog broja su potvrđeni	ACK sa kašnjenjem. Čeka do 500ms za sledeći segment. Ako nema sledećeg, šalje ACK.
Dolazak in-order segmenta sa očekivanim brojem u sekvenci. Potvrđivanje prijema drugog segmenta u toku.	Odmah šalje jednu kumulativnu ACK, potvrđujući oba in-order segmenta.
Dolazak out-of-order segmenta sa većim brojem u sekvenci od očekivanog. Detekcija prekida.	Odmah šalje duplikat ACK, indicirajući broj u sekvenci očekivanog bajta.
Dolazak segmenta koji djelimično ili potpuno popunjava prekid.	Odmah šalje ACK, omogućavajući da segment popuni prekid.

"Fast Retransmit"

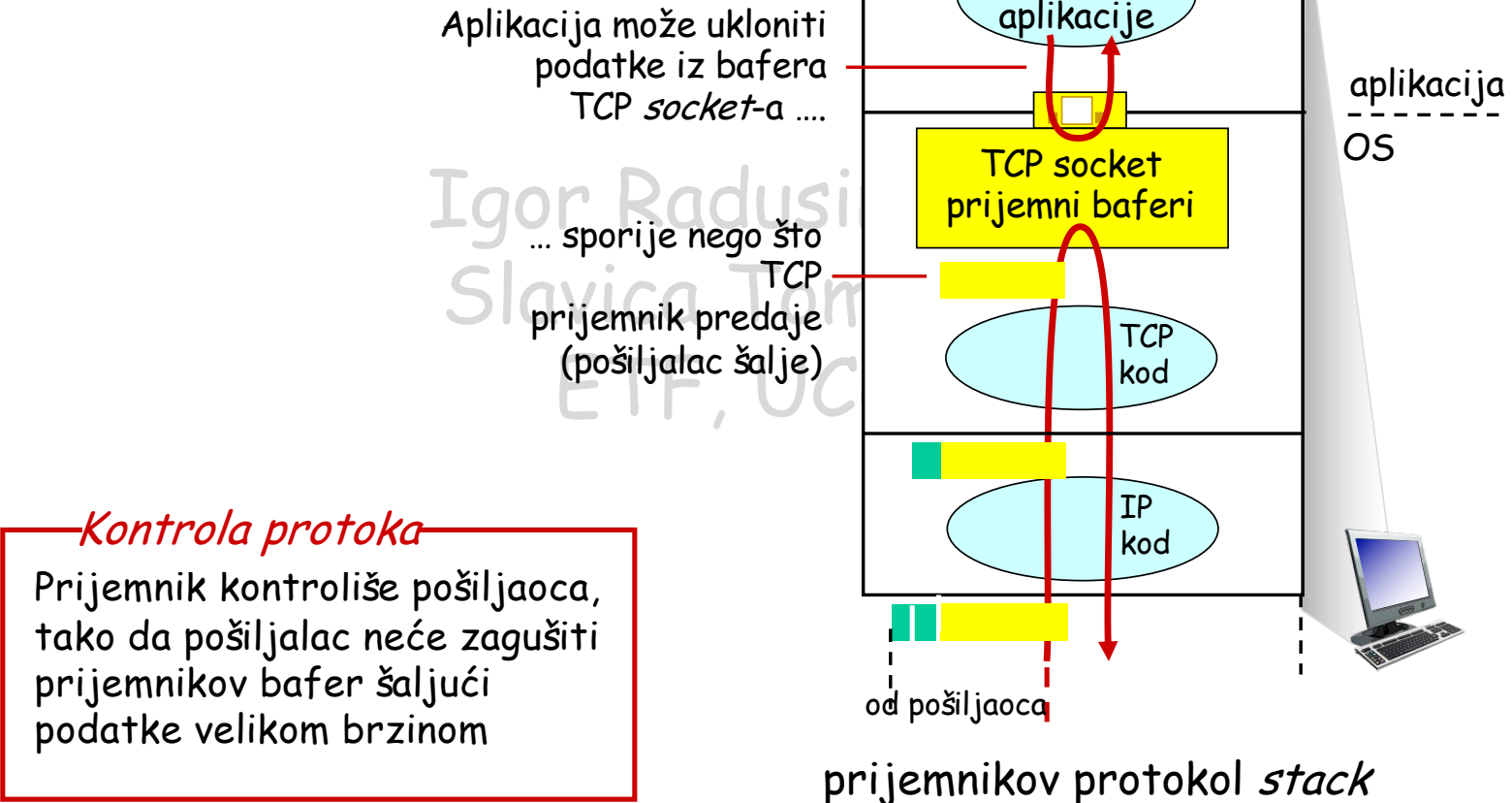
- *Time out period* je često predugačak:
 - Dugo kašnjenje prije retransmisije izgubljenog paketa
- Detekcija izgubljenog segmenta preko dupliranih ACK-ova.
 - Pošiljalac često šalje mnogo segmenata
 - Ako je segment izgubljen, najvjerovatnije će biti dosta dupliranih ACK-ova.
- Ako pošiljalac primi 3 ACK za isti segment, pretpostavlja se da je segment poslije potvrđenog izgubljen:
 - "fast retransmit": retransmisije segmenta prije nego što je tajmer istekao

Da li TCP ima GBN ili "*selective repeat*" kontrolu greške?
Zašto 3 a ne dva ACK?

4. Nivo transporta

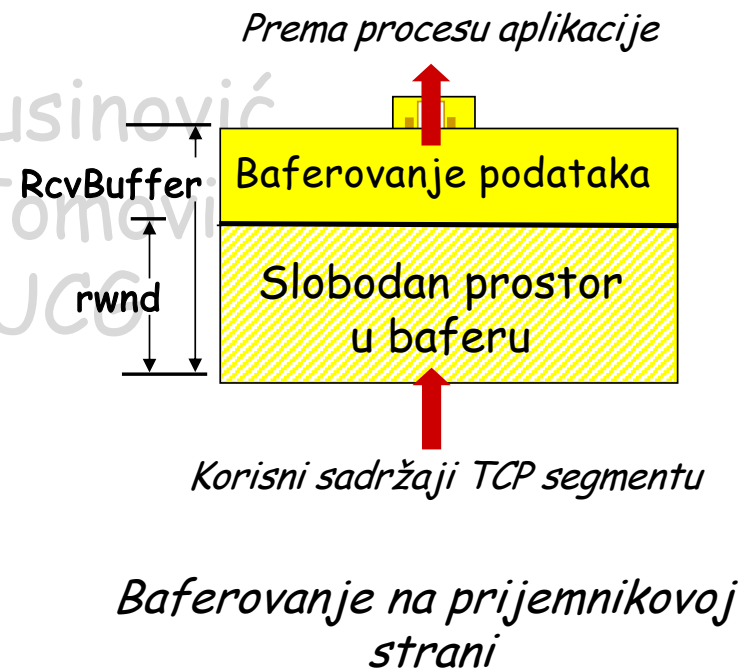
- ❑ 4.1 Servisi nivoa transporta
- ❑ 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- ❑ 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- ❑ 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- ❑ 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje konekcijom
- ~~❑ 4.6 Principi kontrole zagušenja~~
- ~~❑ 4.7 TCP kontrola zagušenja~~
- ~~❑ 4.8 QUIC~~

TCP kontrola protoka

TCP kontrola protoka

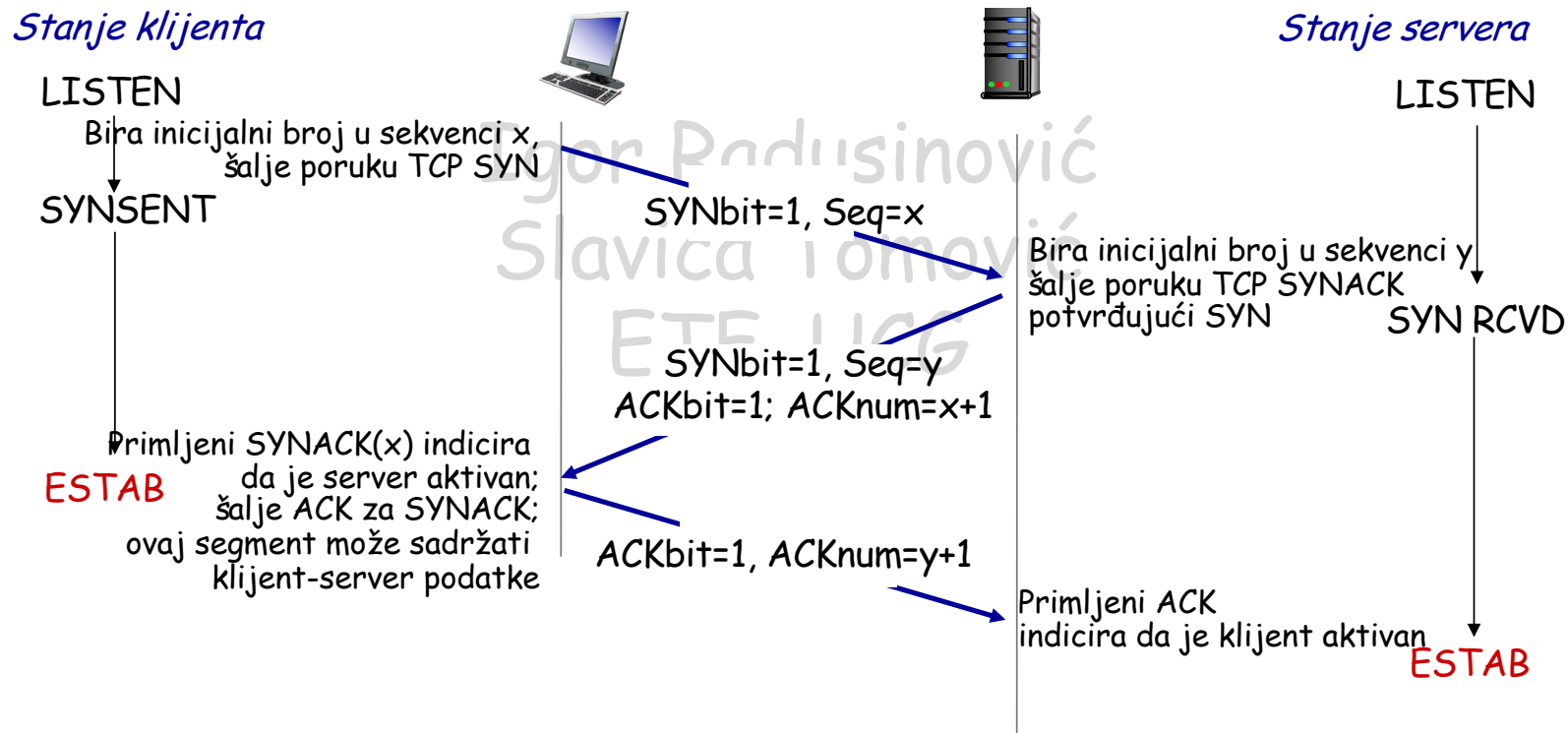
- ❑ Prijemnik oglašava slobodan prostor u baferu podešavanjem vrijednosti u polje `rwnd` u zaglavlju TCP segmenta
 - Veličina `RcvBuffer` se podešava u opcijama `socket`-a (tipična vrijednost 4096B)
 - Mnogi OS podešavaju `RcvBuffer`
- ❑ Pošiljalac ograničava broj nepotvrđenih (“in-flight”) podataka na vrijednost prijemnikovog `rwnd`
- ❑ Garantuje da se ne prepuni bafer

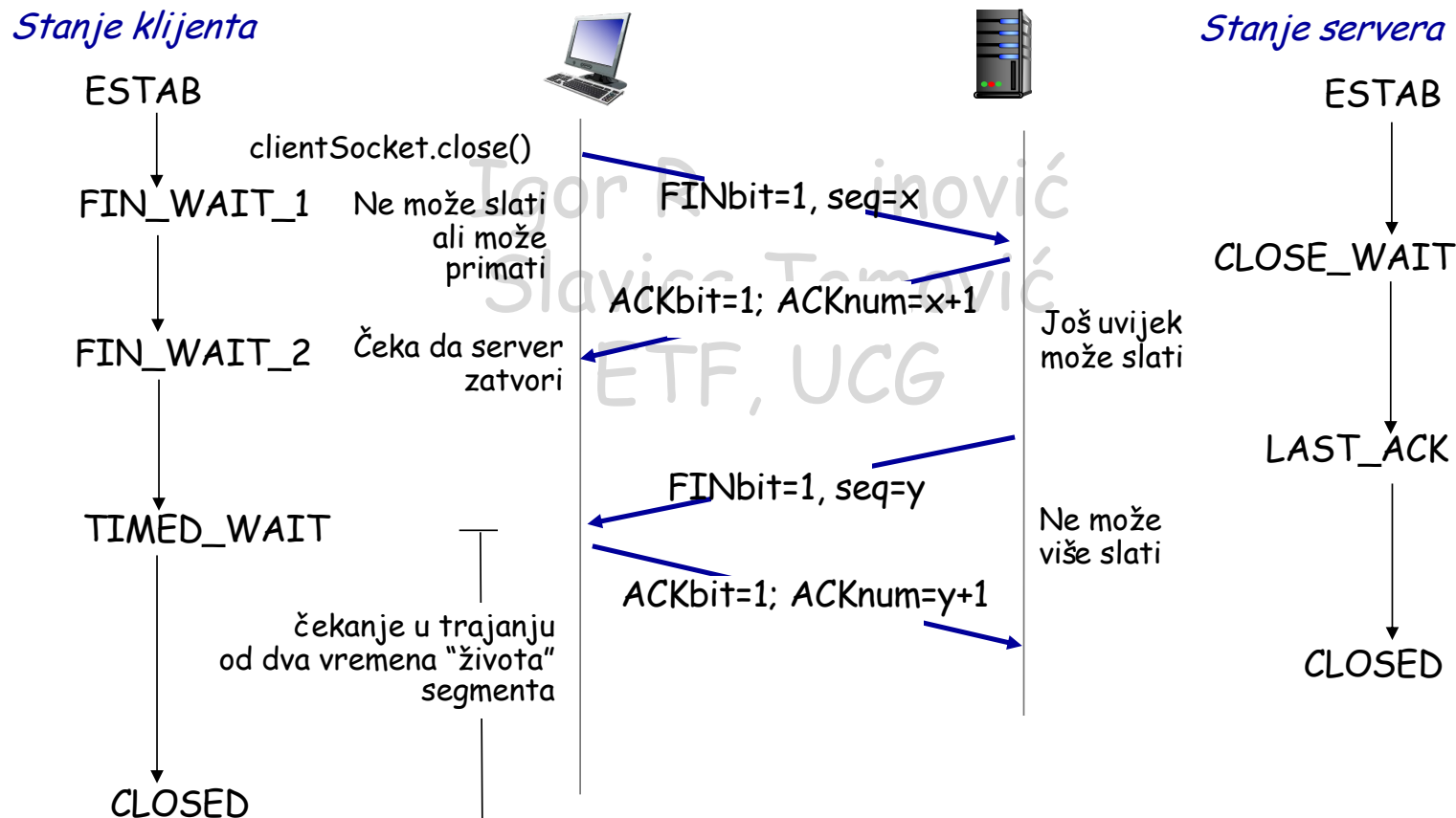
4. Nivo transporta

- ❑ 4.1 Servisi nivoa transporta
- ❑ 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- ❑ 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- ❑ 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- ❑ 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje konekcijom
- ~~❑ 4.6 Principi kontrole zagušenja~~
- ~~❑ 4.7 TCP kontrola zagušenja~~
- ~~❑ 4.8 QUIC~~

TCP 3-way handshake

TCP: zatvaranje konekcije

Nivo transporta

Ispitna pitanja

1. Objasniti multipleksiranje i demultipleksiranje na transportnom nivou
2. UDP protokol (Servisi. Slika i objašnjenje funkcija polja segmenta.)
3. S&W(Objasniti funkcionisanje predajne i prijemne strane. Grafički iustrovati konkretan primjer. Efikasnost)
4. GBN (Objasniti funkcionisanje predajne i prijemne strane. Grafički iustrovati konkretan primjer.)
5. SR (Objasniti funkcionisanje predajne i prijemne strane. Grafički iustrovati konkretan primjer.)
6. TCP (Servisi. Slika i objašnjenje funkcija polja segmenta)
7. TCP pouzdani prenos (Objasniti funkcionisanje predajne i prijemne strane. Fast retransmit)
8. Objasniti kako se za potrebe TCP protokola izračunava RTT
9. TCP kontrola protoka
10. Objasniti i grafički ilustrovati upravljanje TCP konekcijom

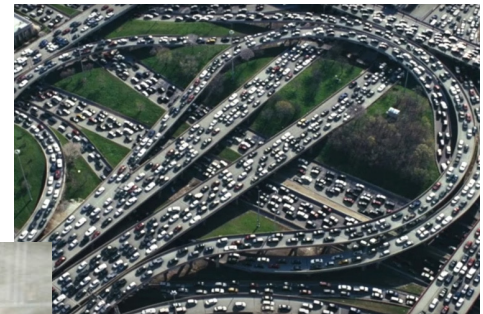
4. Nivo transporta

- ❑ 4.1 Servisi nivoa transporta
- ❑ 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- ❑ 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- ❑ 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- ❑ 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje konekcijom
- ~~❑ 4.6 Principi kontrole zagušenja~~
- ~~❑ 4.7 TCP kontrola zagušenja~~
- ~~❑ 4.8 QUIC~~

Principi kontrole zagušenja

Zagušenje:

- ❑ javlja se kada korisnici generišu količinu saobraćaja koju mreža ne može da prenese
- ❑ pojavni oblici:
 - ❑ velika kašnjenja (baferovanje u ruterima)
 - ❑ gubici paketa (puni baferi u ruterima)
- ❑ razlikuje se od kontrole protoka
- ❑ Veliki problem!

Kontrola zagušenja: previše pošiljaoca, šalju prevelikom brzinom

Kontrola protoka: pošiljalac šalje brže nego što prijemnik može da primi

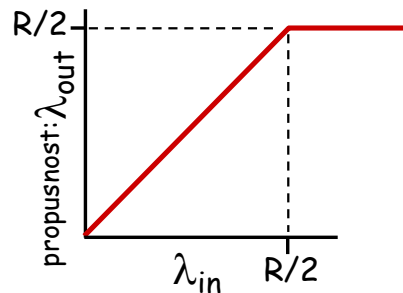
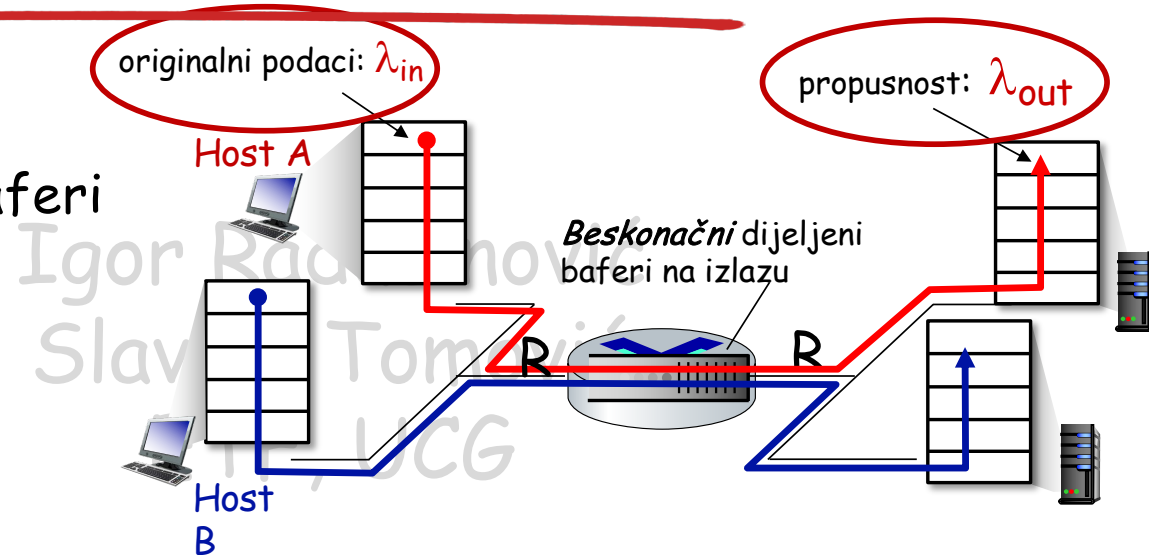
Nivo transporta 4-79

Principi kontrole zagušenja

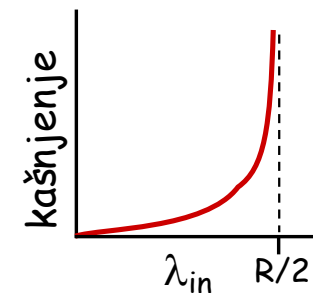
Najjednostavniji scenario:

- router, beskonačni baferi
- Kapacitet linka R
- Dva toka
- retransmisije nijesu potrebne

Šta se dešava
kada se dolazna
brzina λ_{in} približi
 $R/2$?

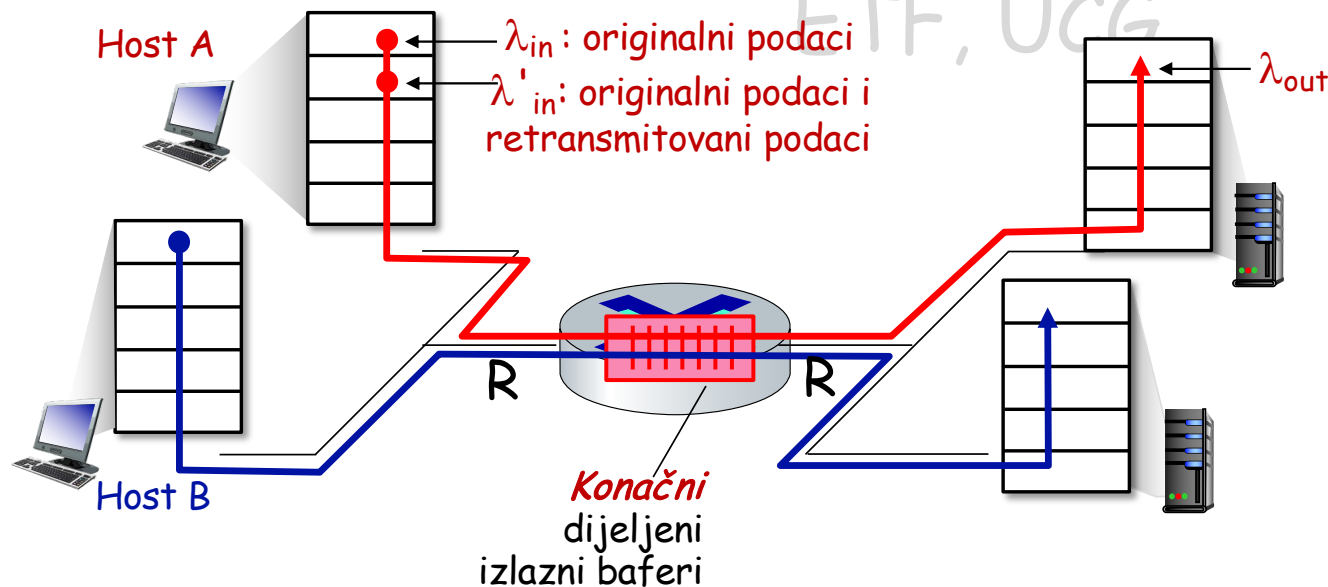
Maksimalna propusnost po
konekciji: $R/2$

Velika kašnjenja kada
se λ_{in} približi
kapacitetu

Principi kontrole zagušenja

- jeda ruter konačnih bafera
- pošiljalac ponovo šalje izgubljene pakete ili pakete kojima je istekao time-out
 - ulaz nivoa aplikacija = izlaz nivoa aplikacije: $\lambda_{in} = \lambda_{out}$
 - ulaz nivoa transporta uključuje retransmisije: $\lambda'_{in} \geq \lambda_{in}$

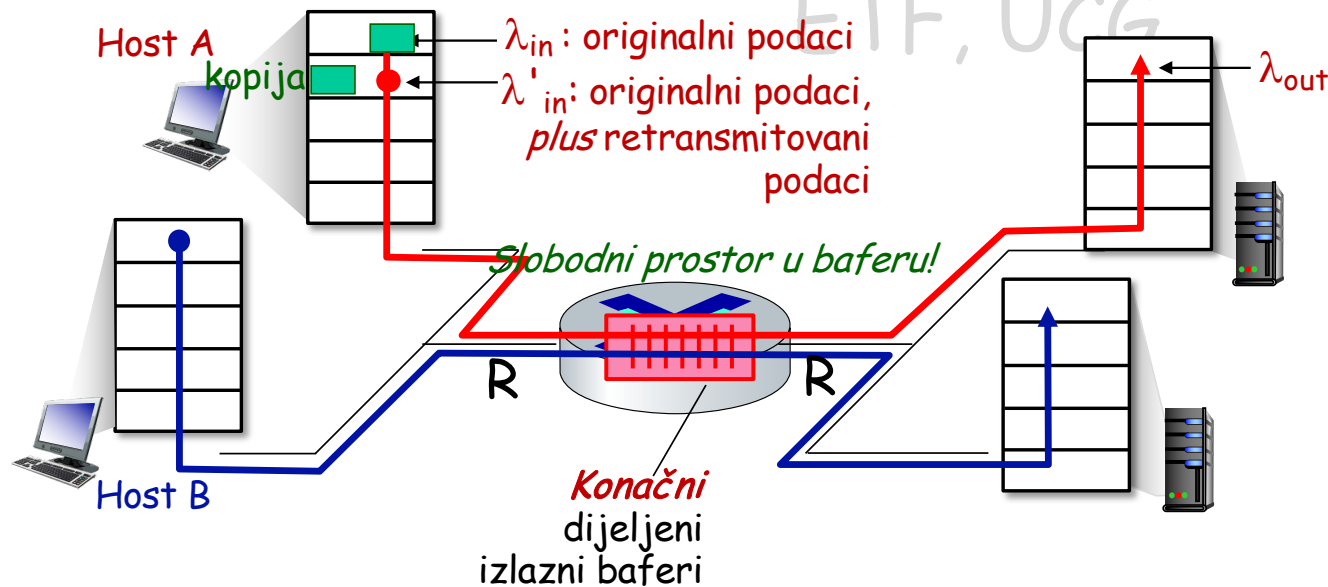
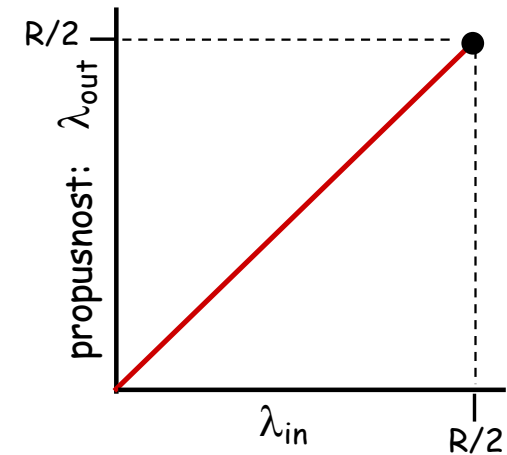

Principi kontrole zagušenja

Idealizacija: **perfektno znanje**

- ❑ Pošiljalac šalje samo onda kada u baferima ima mjesta

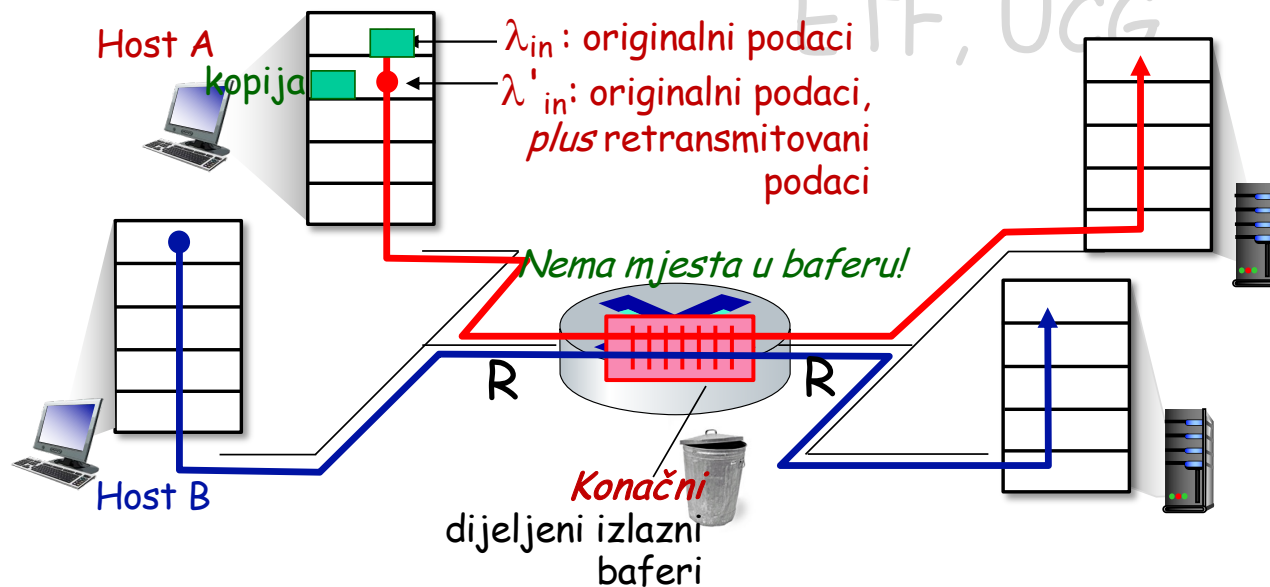
Igor Radusinović
Slavica Tomović
ETF, UCG

Principi kontrole zagušenja

Idealizacija: djelimično znanje

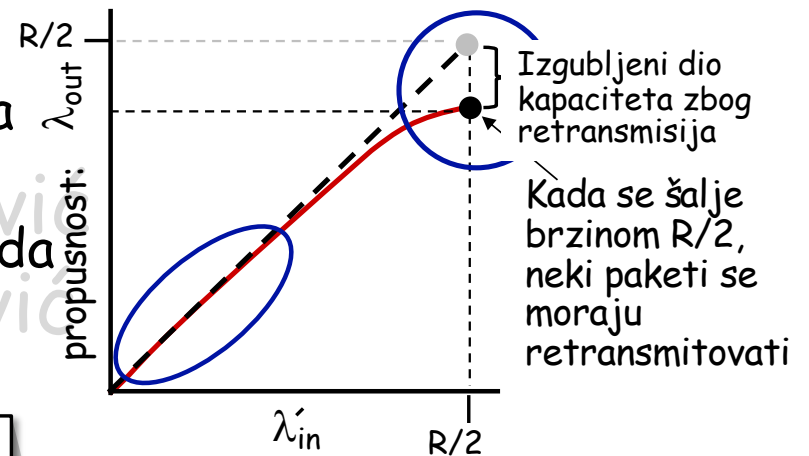
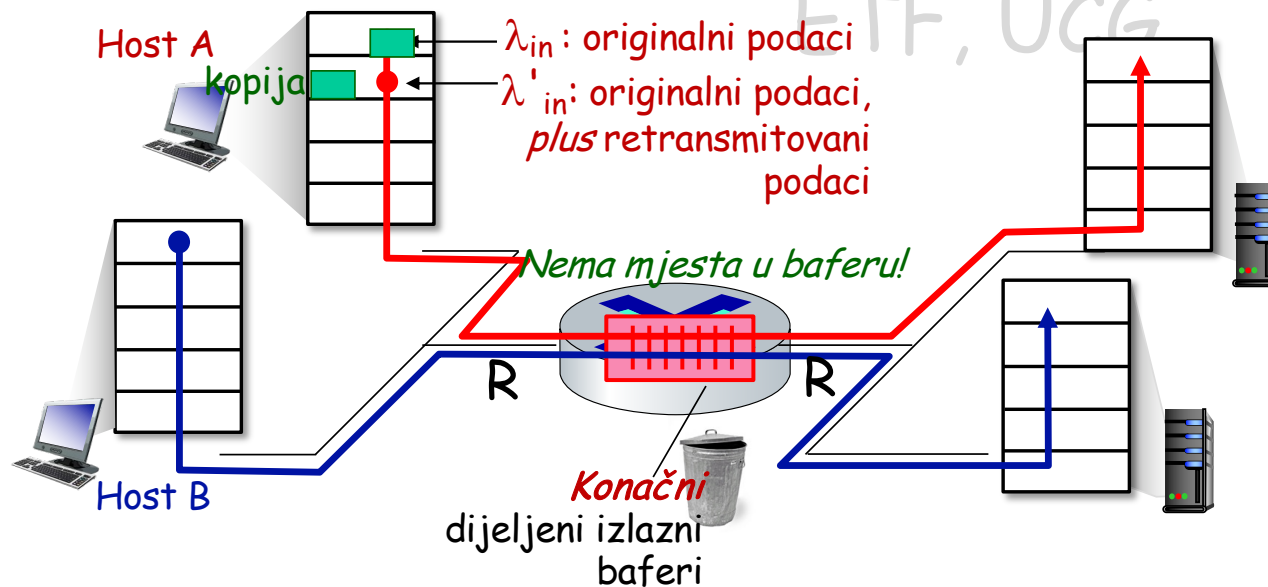
- ❑ Paketi mogu biti izgubljeni zbog nedostatka mjesta u baferu
- ❑ Pošiljalac zna kada je paket izgubljen tako da ponovo šalje samo izgubljene pakete

Principi kontrole zagušenja

Idealizacija: djelimično znanje

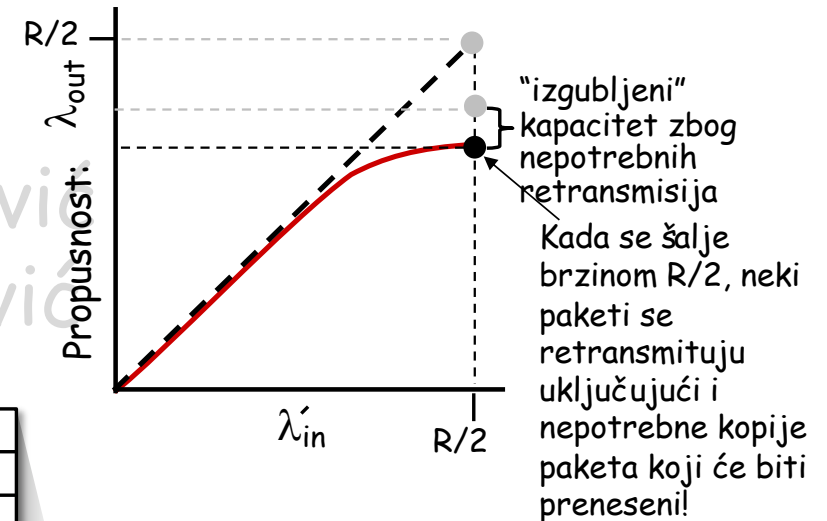
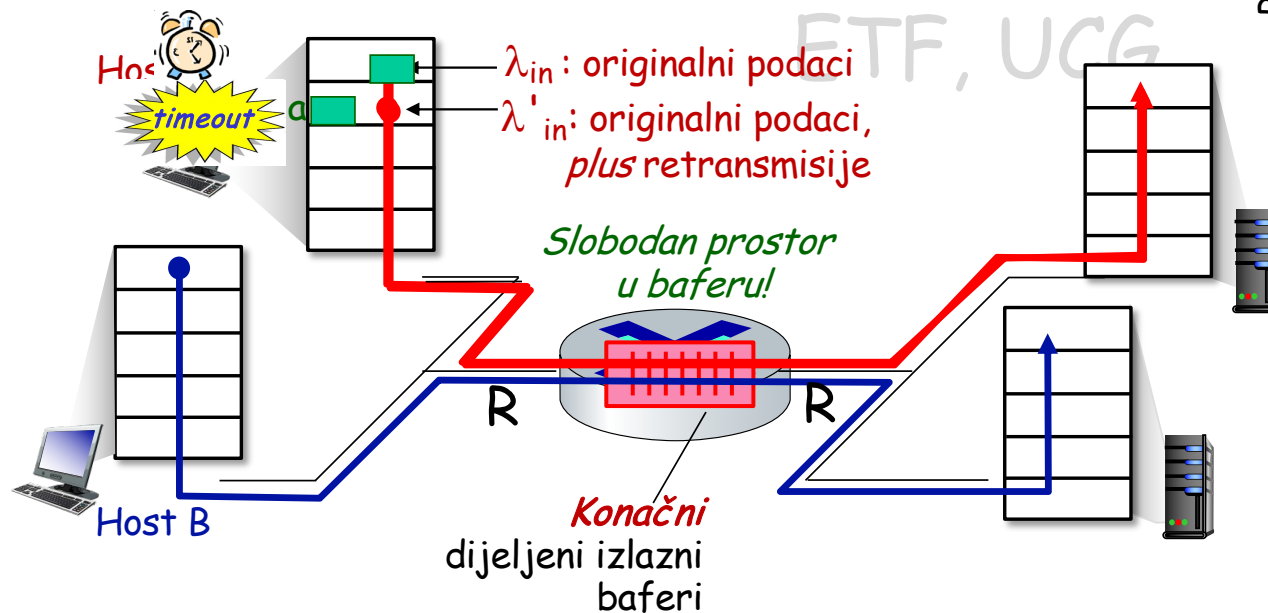
- ❑ Paketi mogu biti izgubljeni zbog nedostatka mjesta u baferu
- ❑ Pošiljalac zna kada je paket izgubljen tako da ponovo šalje samo izgubljene pakete

Principi kontrole zagušenja

Realni scenario: *nepotrebni duplikati*

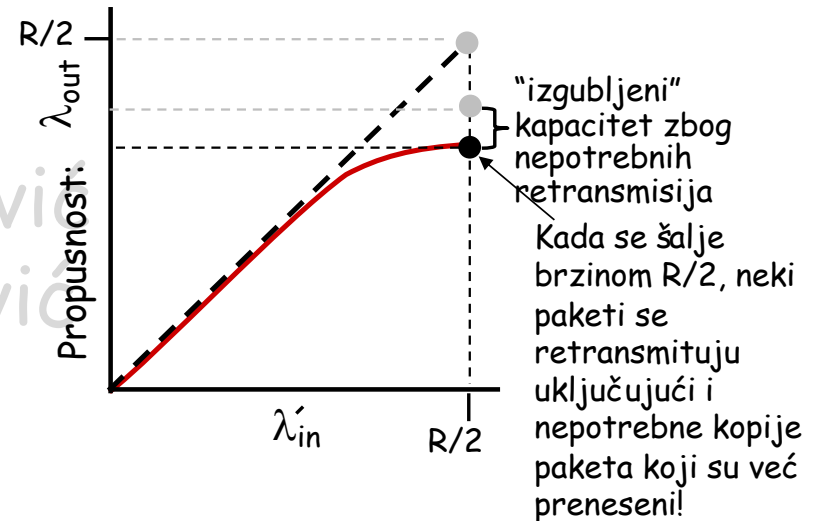
- ❑ Paketi koji mogu biti izgubljeni zbog nedovoljno prostora u baferu zahtijevaju retransmisije
- ❑ Ali i pošiljačev timeout može isteći tako da izaziva retransmisiju paketa koji će stići

Principi kontrole zagušenja

Realni scenario: *nepotrebni duplikati*

- ❑ Paketi koji mogu biti izgubljeni zbog nedovoljno prostora u baferu zahtijevaju retransmisije
- ❑ Ali i pošiljačev timeout može isteći tako da izaziva retransmisiju paketa koji je već stigao

Posledice zagušenja:

- ❑ Potrebno je više retransmisija
- ❑ Javlja se i nepotrebne retransmisije koje smanjuju maksimalnu propusnost

Principi kontrole zagušenja

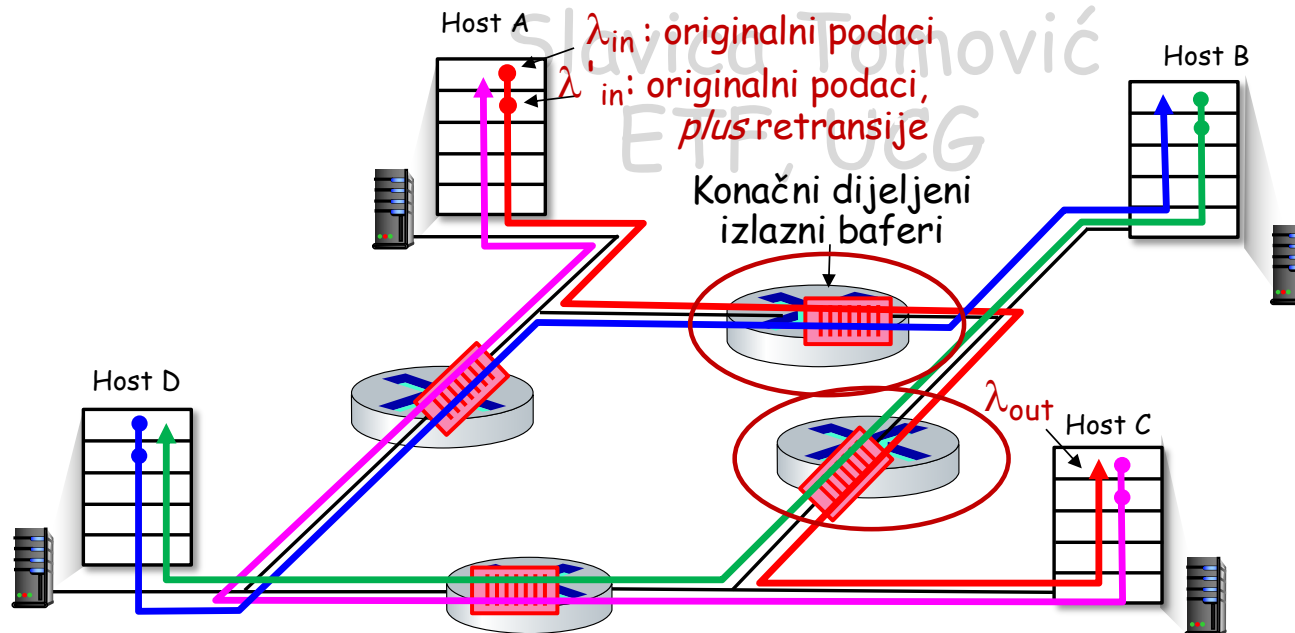
- ❑ 4 pošiljaoca

- ❑ više rutera

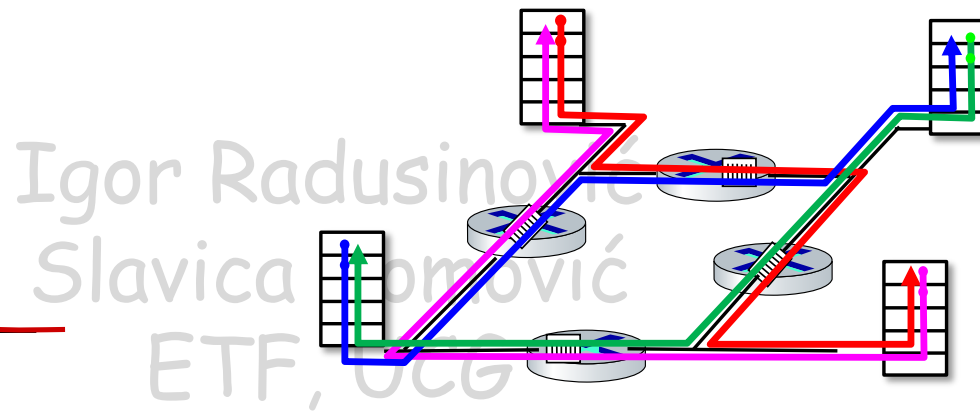
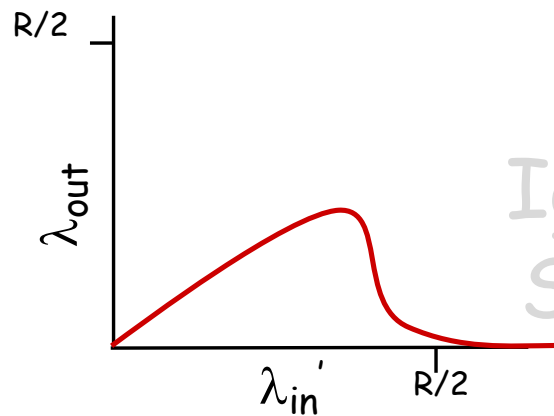
- ❑ timeout/retransmisija

Šta se dešava kada λ_{in} i λ_{in}' porastu?

Kada crveni λ_{in}' raste, svi plavi paketi na gornjem redu čekanja se odbacuju smanjujući plavu propusnost na 0.

Principi kontrole zagušenja

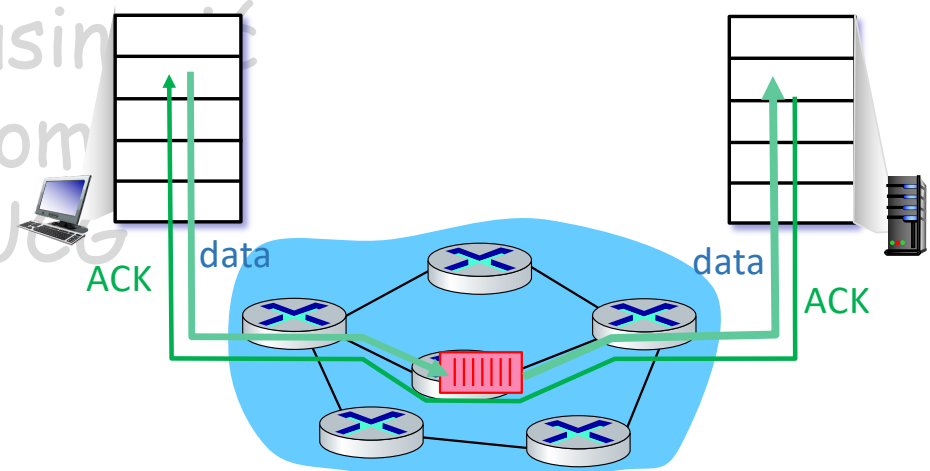
Još jedna posledica kolizije:

- Kada se paket odbaci, svi resursi do tada iskorišćeni za prenos paketa su izgubljeni!

Principi kontrole zagušenja

Kontrola od kraja do kraja:

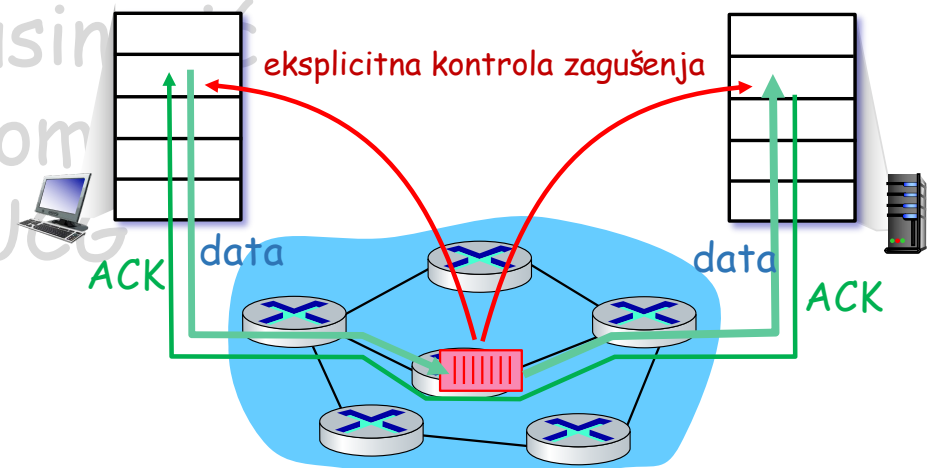
- ❑ Nema eksplicitne informacije o zagušenju od mreže
- ❑ Spoznaja o zagušenju se dobija praćenjem gubitaka, kašnjenja, ...
 - TCP

Principi kontrole zagušenja

Kontrola zagušenja uz asistenciju mreže:

- ❑ ruter obezbjeđuje hostovima, čiji saobraćaj se prenose preko njega, eksplicitnu informaciju o zagušenju
- ❑ može poslati informaciju o nivou zagušenja ili brzinu prenosa kojom host može da šalje podatke
 - ❑ TCP ECN, ATM, DECbit,...

4. Nivo transporta

- ❑ 4.1 Servisi nivoa transporta
- ❑ 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- ❑ 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- ❑ 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- ❑ 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje konekcijom
- ~~❑ 4.6 Principi kontrole zagušenja~~
- ~~❑ 4.7 TCP kontrola zagušenja~~
- ~~❑ 4.8 QUIC~~

TCP kontrola zagušenja

- Kontrola od kraja do kraja (bez učešća mreže)
- Pošiljalac ograničava slanje:

$$\text{LastByteSent} - \text{LastByteAcked} \leq \text{cwnd}$$

- Približno,

$$\text{brzina} = \frac{\text{cwnd}}{\text{RTT}} \text{ b/s}$$

- cwnd je dinamička funkcija detekcije zagušenja mreže

TCP kontrola zagušenja: AIMD

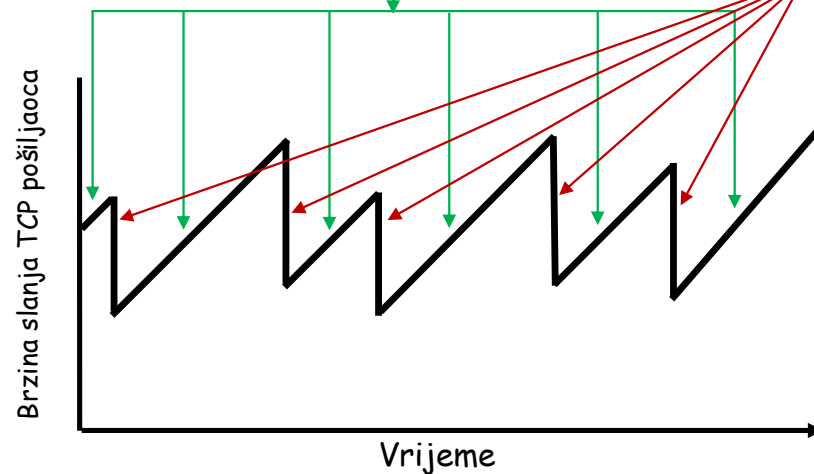
Pristup: pošiljaoci povećavaju brzinu prenosa dok se ne desi gubitak paketa (zagušenje), kada se smanjuje brzina na polovinu brzine u trenutku gubitka paketa

Additive Increase

Povećava brzinu za 1 MSS nakon svakog RTT-a u kome se neijesu pojavili gubici

Multiplicative Decrease

Smanjuje brzinu na pola nakon RTT u kome se pojavio gubitak

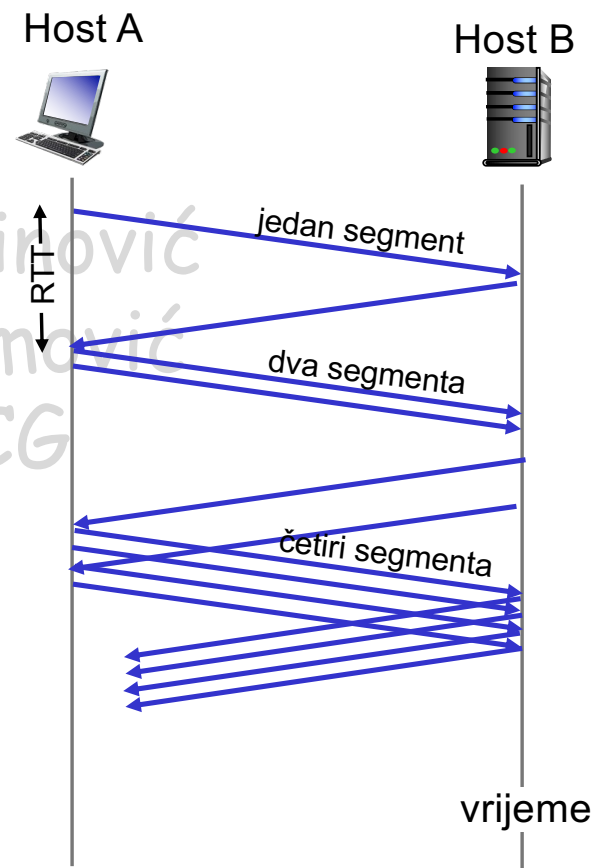
AIMD "testera":
provjera dostupnog kapaciteta

TCP kontrola zagušenja: Slow start

- Kada se konekcija uspostavi, $\text{CongWin} = 1 \text{ MSS}$
 - Primjer: $\text{MSS} = 500 \text{ B}$ & $\text{RTT} = 200 \text{ ms}$
 - Inicijalna brzina = 20 kb/s
- Dostupna propusnost može biti mnogo veća od MSS/RTT
 - Poželjno je brzo podešavaje na željenu brzinu
- Kada se konekcija uspostavi, brzina se povećava eksponencijalno do prvog gubitka

TCP kontrola zagušenja: Slow start

- Kada se konekcija uspostavi, brzina se eksponencijalno povećanje do prvog gubitka:
 - Inicijalna vrijednost $cwnd=1$ MSS
 - Udvostručuje se $cwnd$ svakog RTT-a tako što $cwnd$ inkrementira sa svakim primljenim ACK
 - Inicijalna brzina je niska ali brzo raste

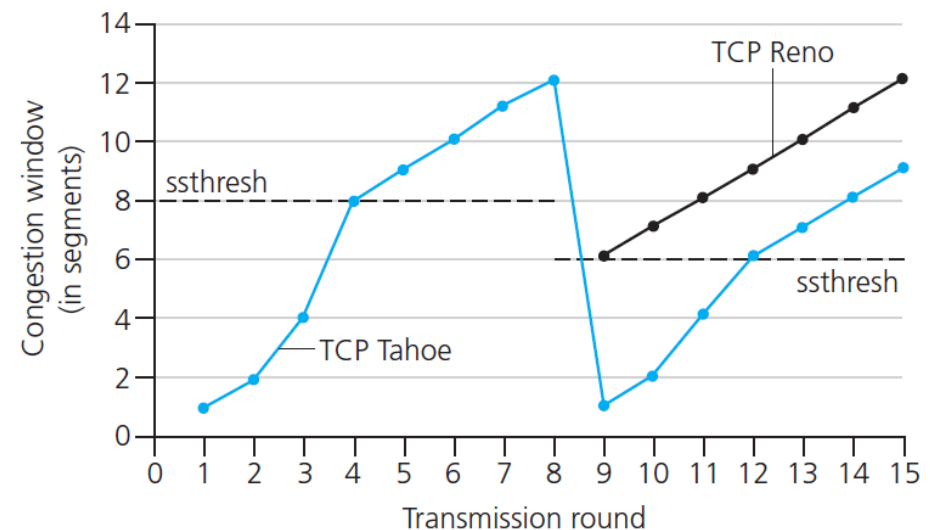
TCP kontrola zagušenja

Kada eksponencijalni rast prelazi u linearni?

Eksponencijalni rast prelazi u linearni kad cwnd dostigne 1/2 svoje vrijednosti u trenutku detekcije zagušenja

Implementacija:

- Varijabilni ssthresh (Tahoe)
- U slučaju gubitka, ssthresh se postavlja na 1/2 vrijednosti CongWin prije gubitka
- U slučaju gubitka cwnd se smanjuje na pola (Reno) a cwnd eksponencijalno raste

TCP kontrola zagušenja: Tahoe

- ❑ "Slow Start", izbjegavanje kolizije
- ❑ Detektuje zagušenje kroz isticanje timeout-a i trostruki prijem isovjetne potvrde
- ❑ Inicijalizacija
 - $cwnd = 1$;
 - $ssthresh = 1/2 \text{ Max}(cwnd)$
- ❑ Poslije timeauta i prijema trostruke istovjetne potvrde
 - $ssthresh = 1/2 cwnd$, $cwnd = 1$
 - Ulazi u slow start

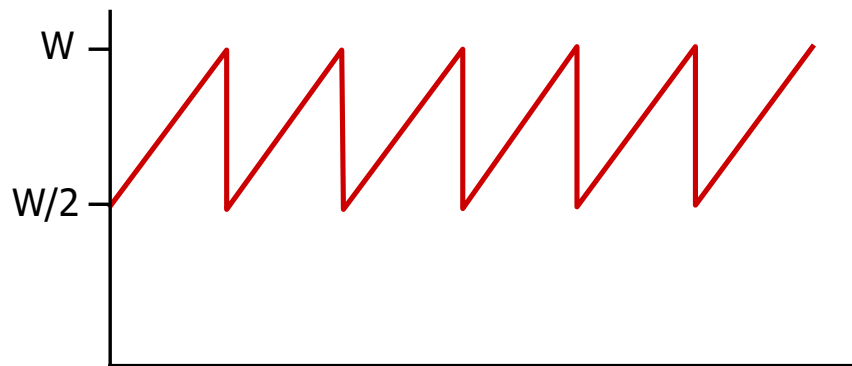
TCP kontrola zagušenja:Reno

- ❑ "Fast Retransmit", "Fast recovery"
- ❑ Detektuje zagušenje kroz timeout-e i prijem trostrukih istovjetnih potvrda
- ❑ Kada se tri puta primi ista potvrda
 - Izbjegava slow start i ide direktno u fazu izbjegavanja kolizije
 - $ssthresh = 1/2 cwnd$; $cwnd = ssthresh$
 - (Koristi AIMD)
- ❑ Kada se pojavi timeout
 - "Slow start"

TCP kontrola zagušenja: Reno

Koliko iznosi srednja propusnost TCP-a u funkciji veličine prozora i RTT?

- Ignoriše se slow start
- Neka je W veličina prozora kada nastaju gubici.
- Kada je veličina prozora W , propusnost je W/RTT
- Poslije gubitka, veličina prozora pada na $W/2$, propusnost na $W/2RTT$.
- Srednja propusnost: $.75 W/RTT$

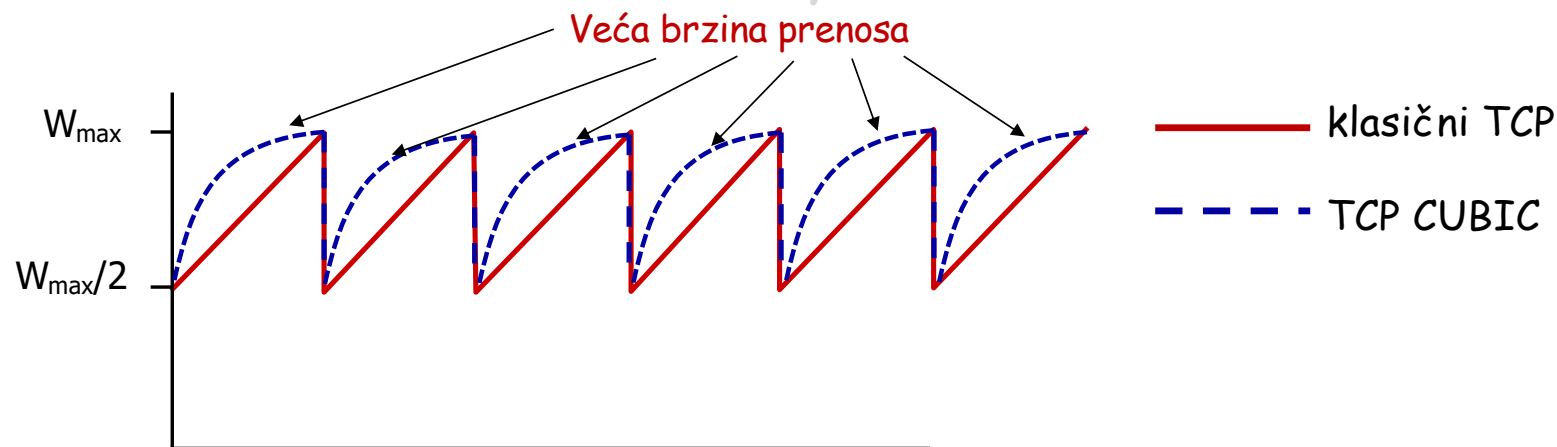

TCP kontrola zagušenja: CUBIC

Ima li boljeg načina od AIMD za provjeru dostupnog kapaciteta?

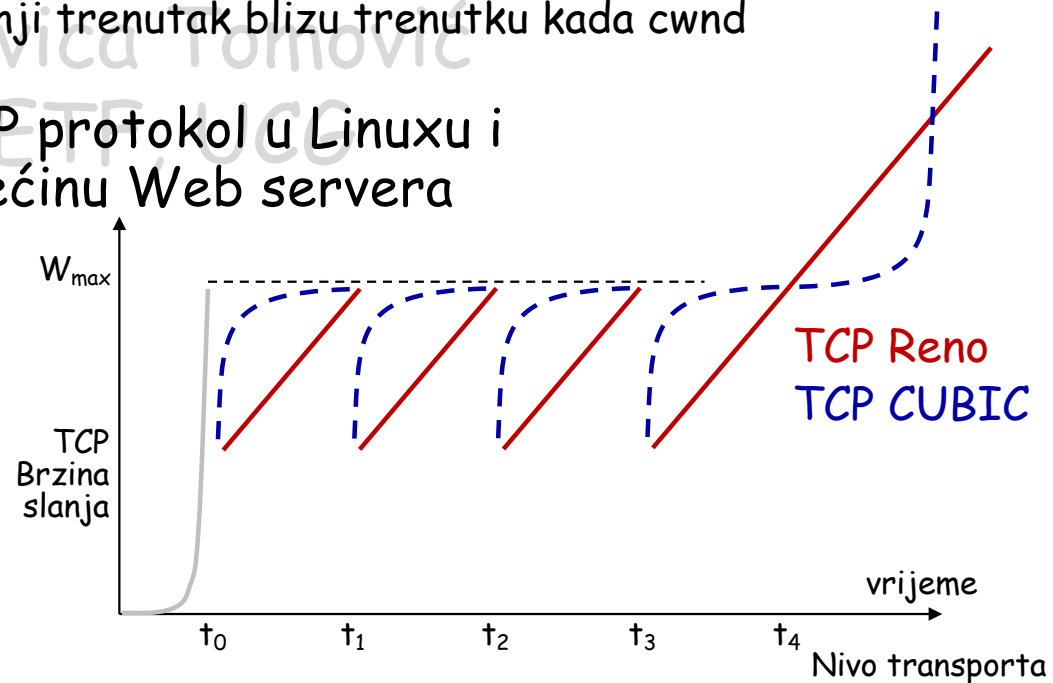
Intuicija:

- $W_{\max}$: brzina slanja pri kojoj se detektuje kolizija
- stepen zagušenosti bottleneck linka se vjerovatno ne mijenja mnogo
- poslije smanjenja brzine na pola pri pojavi gubitka treba brže povećavati cwnd a pri približavanju $W_{\max}$ sporije

TCP kontrola zagušenja: CUBIC

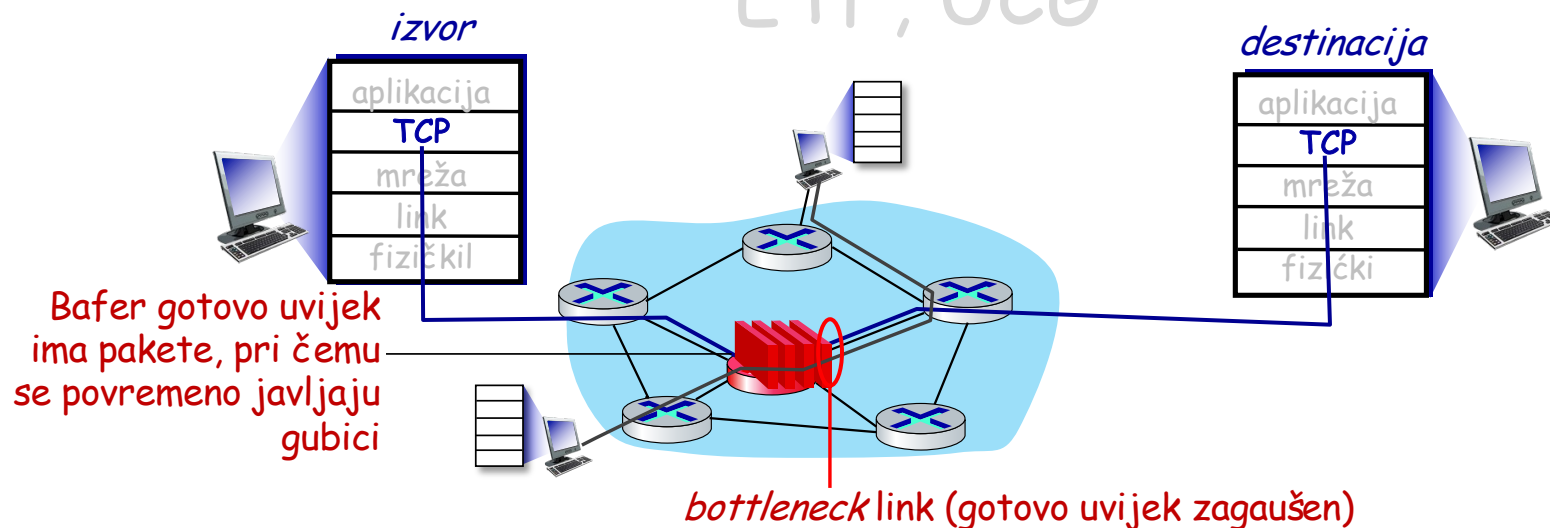
- Vrijeme kada TCP cwnd dostiže $W_{\max}$ se može podešavati povećanjem cwnd kao kubne funkcije razlike između sadašnjeg trenutka i trenutka kada cwnd dostiže $W_{\max}$
 - veće povećanje ako je sadašnji trenutak daleko od trenutka kada cwnd dostiže $W_{\max}$
 - manje povećanje ako je sadašnji trenutak blizu trenutku kada cwnd dostiže $W_{\max}$
- TCP CUBIC je default TCP protokol u Linuxu i najpopulararniji TCP za većinu Web servera

TCP kontrola zagušenja: CUBIC

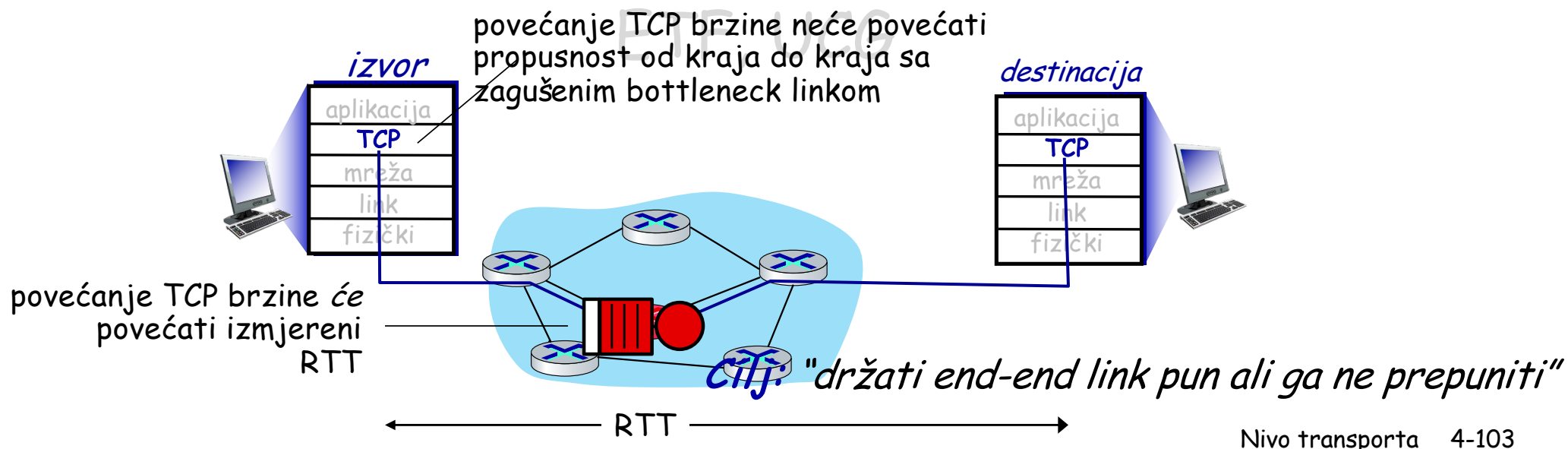
TCP (clasični i CUBIC) povećavaju brzinu slanja dok se ne pojavi gubitak paketa na izlazu nekog rutera (*bottleneck link*)

Igor Radusinović
Slavica Tomović
ETF, UCG

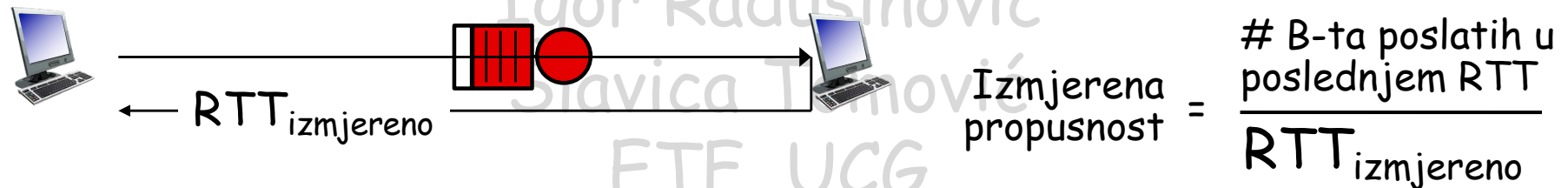
TCP kontrola zagušenja: CUBIC

- ❑ TCP (clasični, CUBIC) povećavaju brzinu slanja dok se ne pojavi gubitak paketa na izlazu nekog rutera (bottleneck link)
- ❑ Radi razumijevanja zagušenja bitno je fokusirati se na bottleneck link

TCP kontrola zagušenja bazirana na kašnjenju

Održavanjem TCP toka "dovoljno punim ali ne prepunim" *bottleneck* link se održava iskorišćenim uz izbjegavanje velikih kašnjenja

Pristup baziran na kašnjenju:

- $\text{RTT}_{\min}$ - minimalni izmjereni RTT na nezagušenoj ruti
- Propusnost na nezagušenoj ruti sa prozorom zagušenja cwnd je $\text{cwnd}/\text{RTT}_{\min}$

If (izmjerena propusnost je "vrlo bliska" propusnosti kada nema zagušenja)

linearно smanjiti cwnd /* jer ruta nije zagušena */

else if (izmjerena propusnost je "daleko ispod" propusnosti kada nema zagušenja)

linearно povećati cwnd /* jer je ruta zagušena */

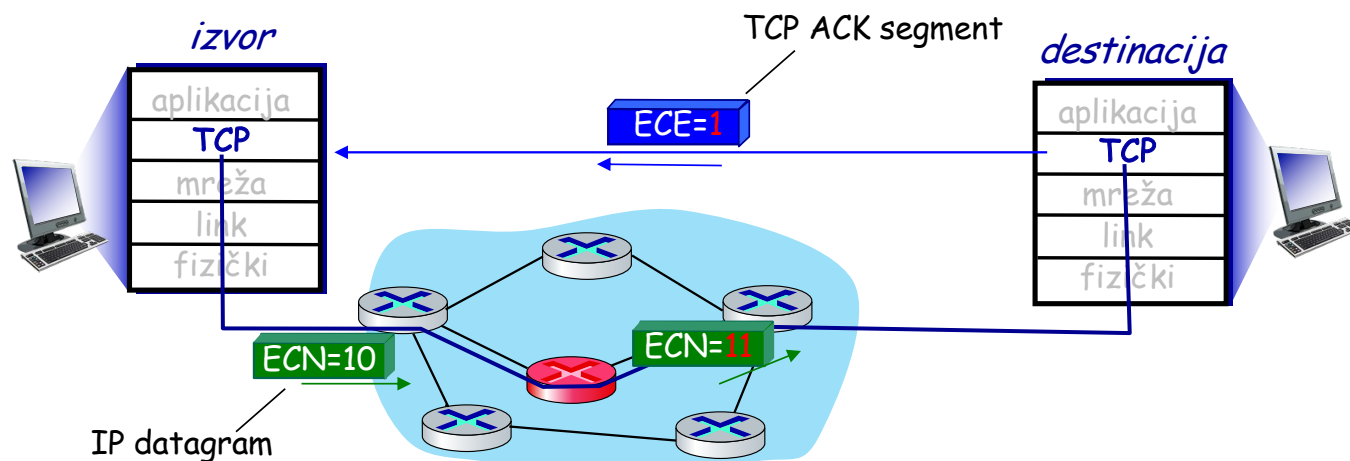
TCP kontrola zagušenja bazirana na kašnjenju

- ❑ Kontrola zagušenja bez forsiranja pojave zagušenja
- ❑ Maksimizacija propusnosti održavanjem TCP toka "dovoljno punim" uz držanje kašnjenja na niskom nivou "... ali ne prepunim"
- ❑ Veliki broj primijenjenih verzija TCP-a koriste ovaj pristup
 - ❑ *Bottleneck Bandwidth and Round-trip propagation time (BBR)* se koristi na Google-ovoj (internoj) okosnici mreže

EksPLICITNA notifikacija zagušenja

Neke varijante TCP-a su često bazirane na kontroli zagušenja uz asistenciju mreže:

- ❑ *Explicit Congestion Notification* (ECN)
- ❑ Ruter koristi dva bita ToS polja u zaglavlju IP paketa (ECN) da markira zagušenje pri čemu mrežni operator određuje politiku markiranja
- ❑ Indikacija zagušenja se nosi do destinacije
- ❑ Destinacija postavlja *ECN-Echo* (ECE) bit u ACK segmentu kako bi obavijestila izvor o zagušenju
- ❑ Uključuje IP (ECN bite u IP zaglavlju) i TCP (ECE bit u TCP zaglavlju)

TCP kod dugačkih i brzih ruta

- Primjer: 1500 B segmenti, 100ms RTT, želi se 10 Gb/s propusnost
- Zahtijeva se veličina prozora od $W = 83,333$ segmenata
- Srednja propusnost u funkciji vjerovatnoće gubitka:

$$\frac{1,22 MSS}{RTT \sqrt{L}}$$

- Vjerovatnoća gubitka $\rightarrow L = 2 \cdot 10^{-10}$
- Potrebne su verzije TCP-a za *high-speed* potrebe!

Korektnost TCP-a

Ako K paralelnih TCP sesija dijele isti zagušeni link brzine prenosa R , svaki bi trebao da ima srednju propusnost od R/K

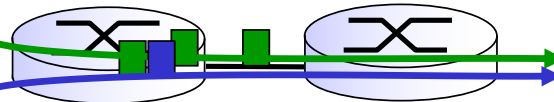
TCP konekcija 1

TCP konekcija 2

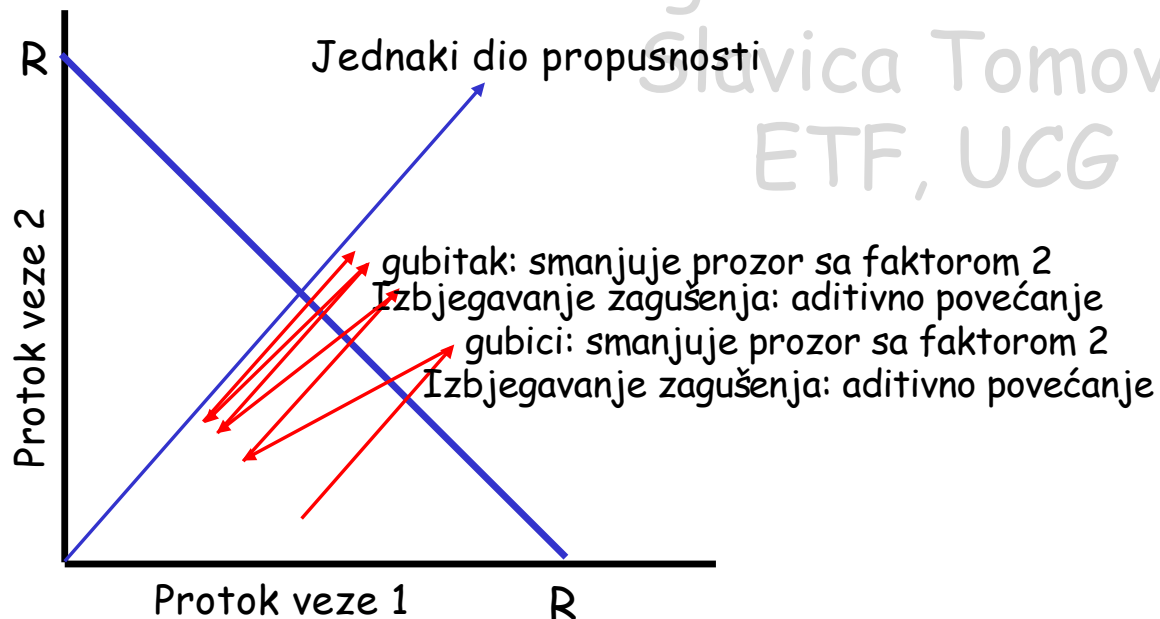
Zagušenje
na ruteru
kapaciteta R

Korektnost TCP-a

Dvije sučeljene sesije:

- Aditivno povećanje daje porast za 1, tako da protok raste
- Multiplikativno smanjenje smanjuje protok proporcionalno

Da li je TCP fer?

Da, u idealizovanim uslovima:

- Isti RTT
- Fiksni broj sesija u fazi izbjegavanja kolizije

Korektnost TCP-a

Korektnost i UDP

- ❑ Multimedijalne aplikacije često ne koriste TCP
 - Ne želi se da kontrola zagušenja ograniči kapacitet
- ❑ Umjesto toga se koristi UDP:
 - Ubacuje audio/video konstantnom brzinom, toleriše gubitak paketa
- ❑ Nema neke „Internet policije“ koja bi kontrolisala korišćenje kontrole zagušenja

Korektnost i paralelne TCP konekcije

- ❑ Nema prevencije da aplikacija otvori paralelne veze između 2 hosta.
- ❑ *Web browser*-i to rade
- ❑ Primjer: link brzine prenosa R podržava 9 konekcija;
 - Nova aplikacija pita za jednu TCP konekciju i dobija propusnost od $R/10$
 - Nova aplikacija pita za 11 novih TCP konekcija, i dobija više od $R/2$!

Budućnost TCP-a

- ❑ TCP, UDP: ključni protokoli prethodnih 40 godina
- ❑ Različite verzije TCP protokola su razvijene za specifične scenarije:

Scenario	Izazovi
Dugačke i brze rute (prenos velikih podataka)	Mnogo paketa se prenosi tako da gubici mogu oboriti link
Bežične mreže	Gubici zbog bežičnih linkova i mobilnosti što TCP tretira kao gubitke zbog zagušenja.
Linkovi sa velikim kašnjenjem	Ekstremno dugački RTT
Mreže data centara	Osjetljivost na kašnjenje
<i>Background</i> saobraćajni tokovi	<i>Background</i> TCP tokovi niskog prioriteta

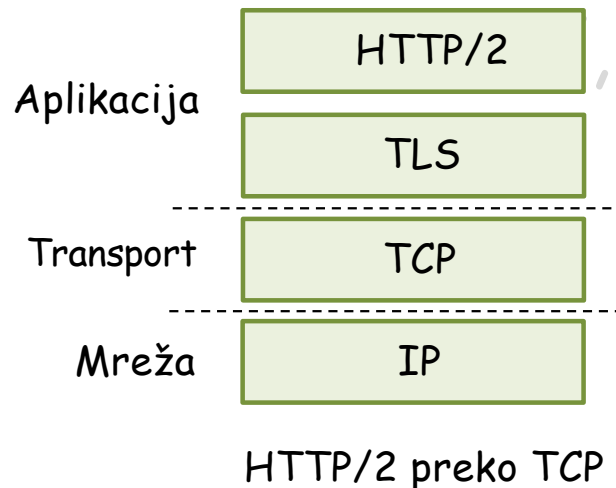
- ❑ Seljenje transportnih funkcija na nivo aplikacije uz korišćenje UDP
- ❑ HTTP/3: QUIC

4. Nivo transporta

- ❑ 4.1 Servisi nivoa transporta
- ❑ 4.2 Multipleksiranje i demultipleksiranje
- ❑ 4.3 Nekonektivni transport: UDP
- ❑ 4.4 Principi pouzdanog prenosa podataka
- ❑ 4.5 Konektivni transport: TCP
 - Struktura segmenta
 - Pouzdani prenos podataka
 - Kontrola protoka
 - Upravljanje konekcijom
- ~~❑ 4.6 Principi kontrole zagušenja~~
- ~~❑ 4.7 TCP kontrola zagušenja~~
- ~~❑ 4.8 QUIC~~

QUIC: Quick UDP Internet Connections

- Protokol nivoa aplikacije koji koristi UDP
 - Poboljšava performanse HTTP protokola
 - Implementiran na mnogim Google-ovim serverima, aplikacijama (Chrome, mobilna YouTube aplikacija,...)

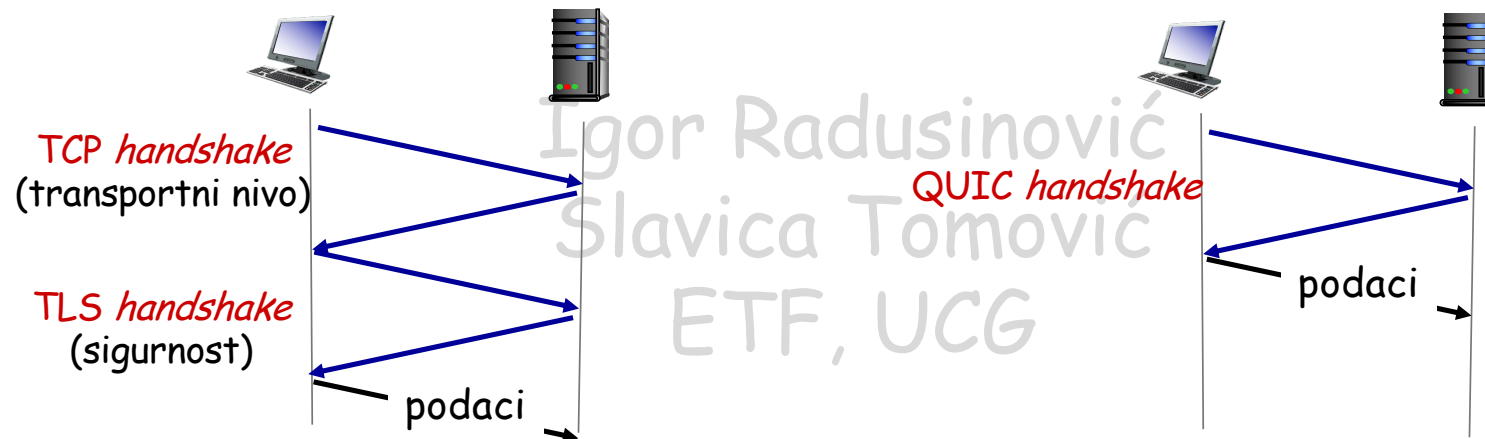

QUIC: Quick UDP Internet Connections

Obezbeđuje uspostavljanje konekcije, kontrolu greške, kontrolu zagušenja,...

- ❑ Algoritmi kontrole greške i zagušenja su slični TCP-evim algoritmima
- ❑ Konektivnost: pouzdanost, kontrola zagušenja, autentikacija, enkripcija, uspostavljanje u jednom RTT-u
- ❑ Više strimova nivoa aplikacije se multipleksiraju preko jedne QUIC konekcije uz
 - Odvojene zaštite i mehanizme pouzdanog prenosa
 - Zajedničku kontrolu zagušenja

QUIC: Uspostavljanje konekcije

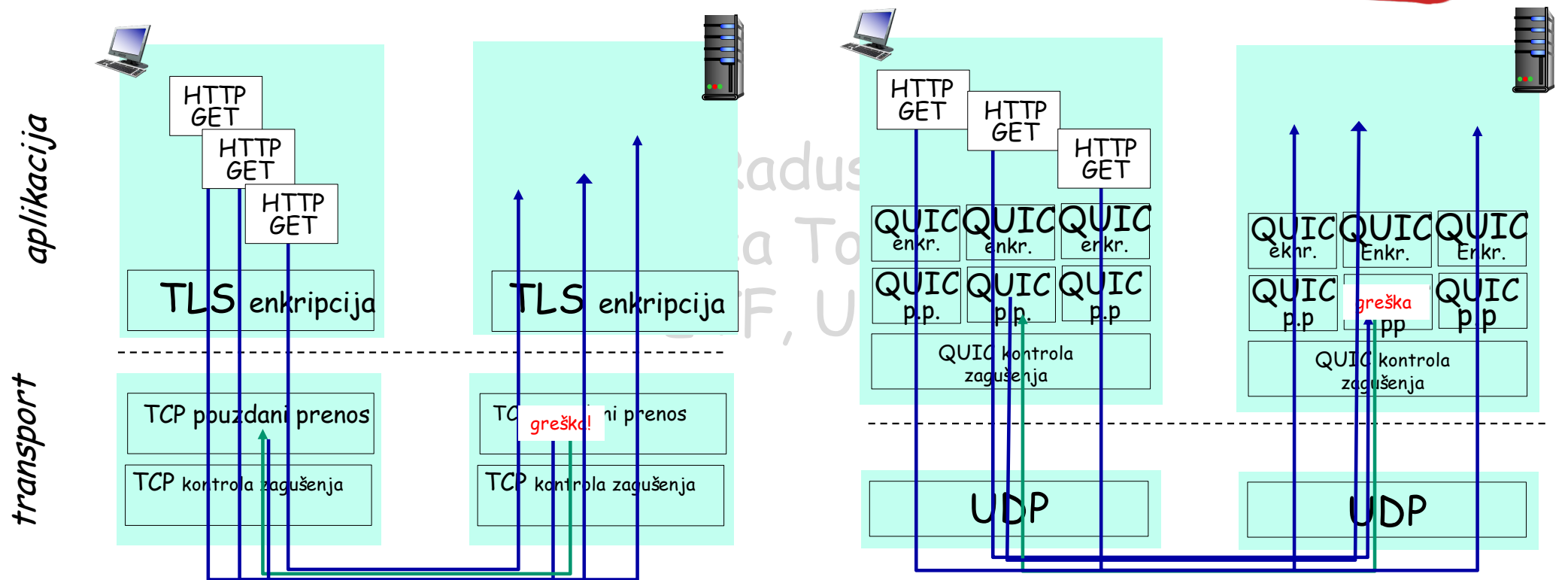
TCP (pouzdanost, kontrola zagušenja) + TLS (autentikacija, sigurnost)

□ Dva handshake-a

QUIC: pouzdanost, kontrola zagušenja, autentikacija, sigurnost

□ Jedan handshake

QUIC: paralelno slanje streamova bez HOL blokiranja

(a) HTTP 1.1

(b) HTTP/3 sa QUIC: bez HOL blokiranja